

บทที่ 4

ผลการศึกษา

1. ความหลากหลายชนิด

การศึกษาคความหลากหลายชนิดของปูเสฉวนในประเทศไทย พบปูเสฉวนที่อยู่ใน Section Paguridea ซึ่งประกอบด้วย 2 superfamily 3 วงศ์ จำนวน 8 สกุล 35 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย ดังนี้

Superfamily Coenobitoidea พบ 2 วงศ์ คือ

วงศ์ Coenobitidae พบ 1 สกุล 3 ชนิด คือ

สกุล *Coenobita* พบ 3 ชนิด ได้แก่ *Coenobita brevimanus*, *Coenobita rugosus* และ *Coenobita violascens*

วงศ์ Diogenidae พบ 5 สกุล 30 ชนิด คือ

สกุล *Calcinus* พบ 4 ชนิด ได้แก่ *Calcinus elegans*, *Calcinus gaimardii*, *Calcinus laevimanus* และ *Calcinus latens*

สกุล *Clibanarius* พบ 10 ชนิด ได้แก่ *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius arethusa*, *Clibanarius cruentatus*, *Clibanarius danai*, *Clibanarius infraspinus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius merguiensis*, *Clibanarius padavensis*, *Clibanarius ransonii* และ *Clibanarius virescens*

สกุล *Dardanus* พบ 5 ชนิด ได้แก่ *Dardanus arrosor*, *Dardanus callichela*, *Dardanus hessii*, *Dardanus lagopodes* และ *Dardanus megistos*

สกุล *Diogenes* พบ 10 ชนิด ได้แก่ *Diogenes avarus*, *Diogenes costatus*, *Diogenes dubius*, *Diogenes goniochirus*, *Diogenes klaasi*, *Diogenes merguiensis*, *Diogenes mixtus*, *Diogenes planimanus*, *Diogenes rectimanus* และ *Diogenes tumidus*

สกุล *Paguristes* พบ 1 ชนิด ได้แก่ *Paguristes longirostris*

Superfamily Paguroidea พบ 1 วงศ์ คือ

วงศ์ Paguridae พบ 2 สกุล 2 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย คือ

สกุล *Pagurus* พบ 3 ชนิด ได้แก่ *Pagurus kulkarnii*

สกุล *Spiropagurus* พบ 1 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย ได้แก่ *Spiropagurus spiriger* และ *Spiropagurus spiriger profundorum*

แหล่งข้อมูลของชนิดปูเสฉวนที่พบในประเทศไทยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แสดงไว้ใน
 ธนาคม บัณฑิตวงศ์รัตน์ และสมศักดิ์ ปัญหา (2545) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4-1 แหล่งข้อมูลของชนิดปูเสฉวนที่พบในประเทศไทยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

แหล่งข้อมูล	จำนวน			แสดงผลใน
	วงศ์	สกุล	ชนิด(ชนิดย่อย)	
ตัวอย่างที่ได้จากการเก็บในภาคสนาม และตัวอย่าง บางส่วนใน Reference Collection ของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	7	33	ตารางที่ 1 ตารางที่ 2
ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของ ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์ (2523)	3	7	27(1)	ตารางที่ 4
ตัวอย่างใน Reference Collection ของ สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยบูรพา	1	3	6	ตารางที่ 5 ตารางที่ 6
ตัวอย่างใน Reference Collection ของ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	1	1	ตารางที่ 7
ตัวอย่างใน Reference Collection ของ สถาบันพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาสัตว์น้ำ กรมประมง	1	1	1	ตารางที่ 8
ตัวอย่างใน Reference Collection ของ สถาบันวิจัยชีววิทยาและประมงทะเล จังหวัดภูเก็ต กรมประมง	2	6	15	ตารางที่ 9 ตารางที่ 10

Section Paguridea Boas, 1880

ลักษณะทั่วไป

กระดอง ส่วนมากมีความยาวมากกว่าความกว้าง แต่มีบางชนิดมีความกว้างเท่ากับหรือมากกว่าความยาว

กรี ส่วนมากมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก แต่บางชนิดกรีเจริญไม่เต็มที่และมีขนาดเล็กมาก

ก้าม หรือขาเดินคู่ที่ 1 มีขนาดใหญ่ ลักษณะเป็นก้ามหนีบ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียว ยาว

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 มีขนาดเล็กและสั้นกว่าขาเดินคู่ที่ 1, 2 และ 3 ขาเดิน 2 คู่หลังนี้ปกติจะอยู่ในช่องเหงือก

ส่วนท้อง โดยทั่วไปมีลักษณะอ่อนนิ่มและบิดงอไปทางขวา แต่มีบางชนิดมีลักษณะแข็งและโค้งอยู่ใต้ทรงอก

รยางค์ว่ายน้ำ ส่วนมากมีรยางค์ว่ายน้ำที่เจริญมากอยู่ด้านซ้ายของส่วนท้อง มีจำนวนน้อยที่มีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่ คือ มีทั้งข้างซ้ายและข้างขวา

แพนหาง อยู่ติดกับส่วนท้องปล้องที่ 6

ปูเสฉวนใน section นี้ ส่วนมากอาศัยอยู่ในเปลือกหอยฝาเดียว ซึ่งมีถิ่นที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน ได้แก่ ตามบริเวณน้ำกร่อย บริเวณชายฝั่งทะเลลงไปจนถึงพื้นที่ท้องทะเลระดับลึก และมีบางชนิดอาศัยอยู่บนบกใกล้ๆ ชายฝั่งทะเลหรือบางครั้งพบห่างจากทะเลเป็นระยะไกลๆ เข้าไปในป่าชายหาดที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล

Key จำแนก superfamily ใน Section Paguridea

(ปรับปรุงจาก McLaughlin และ Lemaitre, 2001)

1 รฐานของ maxilliped คู่ที่ 3 อยู่ชิดกัน

ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา หรือก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน

.....Coenobitoidea

- รฐานของ maxilliped คู่ที่ 3 อยู่แยกห่างออกจากกัน

ก้ามข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้าย มีจำนวนน้อยที่ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากัน

.....Paguroidea

Superfamily Coenobitoidea Dana, 1852
 Key จำแนกวงศ์ใน Superfamily Coenobitoidea
 (ปรับปรุงจาก McLaughlin และ Lemaitre, 2001)

- 1 เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะคล้ายแท่ง แบนทางด้านข้าง ส่วนปลายทู่
 อาศัยอยู่บนบก.....Coenobitidae
 - เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว สั้น ส่วนปลายแหลม
 อาศัยอยู่ในน้ำทะเลหรือน้ำกร่อย.....Diogenidae

วงศ์ Coenobitidae Dana, 1852

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาวหรือมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม กระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า

กรี มีลักษณะยื่นออกไปทางด้านหน้าอย่างเด่นชัด หรือเจริญไม่เต็มที่และมีขนาดเล็กมาก
 แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก

หนวด ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีความยาวใกล้เคียงกับความยาวของกระดอง ปล้องแรกของก้านหนวดมีขนาดใหญ่ ส่วนปล้องที่ 2 และ 3 มีลักษณะแบนทางด้านข้าง เรียว ยาว เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะคล้ายแท่ง แบนทางด้านข้าง ส่วนปลายทู่ ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะแบนทางด้านข้าง

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และแบนทางด้านข้าง
 maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ติดกัน

ก้าม มีขนาดใหญ่ และก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าก้ามข้างขวา

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียว ยาว

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 มีขนาดเล็ก ขาเดินคู่ที่ 4 เป็นหรือไม่เป็นก้ามหนีบ ส่วนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนิ่มและบิดงอไปทางขวา หรือมีลักษณะแข็ง ตรง ไม่บิดงอ และโค้งอยู่ใต้ทรงอก

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้ไม่มีรยางค์ว่ายน้ำที่ส่วนท้อง แต่ตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำอยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3 และ 4

ปูเสฉวนในวงศ์นี้อาศัยอยู่บนบกใกล้ ๆ ชายฝั่งทะเลหรือบางครั้งพบห่างจากทะเลเป็นระยะไกล ๆ เข้าไปในป่าที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล

สกุล *Coenobita* Latrielle, 1826

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว กระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า กระดองส่วนหน้ามีลักษณะนูนอย่างเด่นชัดหรือนูนเล็กน้อย ผิวมีลักษณะเป็นตุ่มหรือรูขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป กระดองส่วนหลังมีลักษณะค่อนข้างแบน กระดองส่วนหน้ามีลักษณะเป็นเปลือกแข็ง แต่กระดองส่วนหลังมีลักษณะอ่อนกว่าเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเจริญไม่เต็มที่และมีขนาดเล็กมาก

ก้านตาและหนวด มีขนาดสั้นและเกือบเป็นรูปทรงกระบอก หรือแบนทางด้านข้าง cornea อยู่ที่ส่วนปลายของก้านตาโดยอยู่ก่อนไปทางด้านนอก ก้านหนวดคู่ที่ 1 ยาว เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะคล้ายแท่ง แบนทางด้านข้าง ส่วนปลายทู่ ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะแบนทางด้านข้าง เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะแบนทางด้านข้าง แต่มีขนาดยาว

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และแบนทางด้านข้าง เชื่อมหรือไม่เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 14 คู่ ซึ่งคู่ที่ 1-4 มีขนาดเล็กมาก แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 4 คู่

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ติดกัน

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ทุกปล้องอ้วนป้อมมีขนาดสั้นและกว้าง dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวตั้ง และส่วนปลายของก้ามหนีบเป็นโคตินสี่ด้าน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 ยาว และแบนทางด้านข้าง มีความยาวมากกว่าก้ามข้างซ้าย

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ และมีรยางค์ที่ยื่นออกมาทางด้านล่างของ coxa

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนิ่ม และบิดงอไปทางขวา

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้ไม่มีรยางค์ว่ายน้ำที่ส่วนท้อง แต่ตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3 และ 4 แต่ละอันมีลักษณะเป็น biramous

Key จำแนกชนิดในสกุล *Coenobita*

(ปรับปรุงจาก Alcock, 1905; Haig และ Ball, 1988 และ Nakasone, 1988)

- 1 ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม
แผ่นกำบังหนวดเชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2
ก้านตามีลักษณะแบนทางด้านข้าง.....2
- ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามข้างขวามีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ก้าม
ข้างซ้ายไม่มี
แผ่นกำบังหนวดไม่เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2
ก้านตามีลักษณะเกือบเป็นรูปทรงกระบอก.....*C. brevimanus*
- 2 ส่วนบนของผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้าย มีพื้นเรียงเป็นแถวตามแนวเฉียง
.....*C. rugosus*
- ส่วนบนของผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้าย ไม่มีพื้นเรียงเป็นแถวตามแนวเฉียง
.....*C. violascens*

Coenobita brevimanus Dana, 1852

(ภาพที่ 6)

- Coenobita clypeata* var. *brevimanus* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 473.
- Coenobita clypeata* var. *brevimanus* Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl.
30, fig. 4b.
- Coenobita clypeatus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 142, pl. 15,
figs. 1, 1a.
- Coenobita brevimanus* Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull.
5: 25.
- Coenobita hilgendorfi* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 276.
- Coenobita clypeatus* Thompson, 1943. The John Murray Expd., Sci.
Rep. 7(5):425.
- Coenobita hilgendorfi* Forest, 1954. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 26(1):
77.
- Coenobita clypeata* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr.
Nhatrang Vietnam 45: 7, fig. 1, pl. 1, fig. 1.

<i>Coenobita brevimanus</i>	Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 88.
<i>Coenobita brevimana</i>	Frith and Alexander, 1978. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 24: 2.
<i>Coenobita hilgendorfi</i>	Frith and Alexander, 1978. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 24: 2.
<i>Coenobita brevimanus</i>	Burggren and McMahon, 1988. Biology of the land crabs: 14.
<i>Coenobita brevimanus</i>	Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 156.
<i>Coenobita brevimanus</i>	Nakasone, 1988. Zool. Sci. 5: 174, figs. 8, 9f.
<i>Coenobita brevimanus</i>	Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 583.
<i>Coenobita brevimanus</i>	Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 152.
<i>Coenobita brevimana</i>	Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 46.
<i>Coenobita hilgendorfi</i>	Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 46.
<i>Coenobita</i> sp.	สุพจน์ จันทราภรณ์ศิลป์ และ วรณษา เรืองแก้ว. 2543. วารสารการประมง 53(1): 55. ภาพที่ 6.
<i>Coenobita brevimanus</i>	McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 138.

ลักษณะเด่น

ก้านตา มีลักษณะเกือบเป็นรูปทรงกระบอก

แผ่นกำบังหนวด ไม่เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามข้างขวามีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ก้ามข้างซ้ายไม่มี

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนอย่างเด่นชัด

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเกือบเป็นรูปทรงกระบอก และมีความยาวน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ส่วนปลายมน ขอบด้านหน้ามีลักษณะเป็นฟันเลื่อย

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และแบนทางด้านข้าง ไม่เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามข้างขวามีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามข้างซ้ายไม่มีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ merus ลักษณะเป็นตุ่มที่มีส่วนปลายเป็นสี่ด้าเรียงเป็นสันเตี้ย ๆ ตามแนวขวาง ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มที่มีส่วนปลายเป็นสี่ด้าขนาดไม่เท่ากันกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งตุ่มที่อยู่ใกล้กับขอบด้านบนมีลักษณะคล้ายหนาม ผิวด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus ของก้ามข้างซ้ายมีตุ่มที่มีส่วนปลายเป็นสี่ด้ากระจายอยู่ทั่วไป แต่บริเวณตรงกลางของผิวด้านนอกของ palm มีผิวเรียบ ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 ยาว และแบนทางด้านข้าง ผิวด้านนอกมีตุ่มและรูกระจายอยู่ทั่วไป ผิวด้านบนของ carpus, propodus และ dactylus มีตุ่มและหนามขนาดเล็กที่มีส่วนปลายเป็นสี่ด้ากระจายอยู่อย่างทั่วไป แต่ที่ dactylus จะหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น

ขาเดินคู่ที่ 5 มีรยางค์ที่ยื่นออกมาทางด้านล่างของ coxa ในตัวผู้มีความยาวมากกว่าในตัวเมียเล็กน้อย ทั้งในตัวผู้และตัวเมียรยางค์ทั้งสองมีขนาดเกือบเท่ากัน

สี

กระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีชมพูอมม่วง หรือสีม่วง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 9.0-29.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 9.0-29.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 13.7-18.9 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

6 ชนิด ได้แก่ *Nerita* sp., *Phalium glaucum*, *Pleuroploca trapezium*, *Turbo argyrostoma*, *Turbo bruneus* และ *Turbo petholatus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ป่าชายหาดซึ่งติดต่อกับชายฝั่งทะเล และหาดทรายบนบกใกล้ ๆ ชายฝั่งทะเล

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตราด นครศรีธรรมราช

ทะเลอันดามัน: พังงา ตรัง

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของแอฟริกา มาดากัสการ์ เซเชลส์ ทะเลอันดามันและอ่าวไทย นิวกินี ไปทางตะวันออกจนถึงหมู่เกาะไลน์ และหมู่เกาะตูอาโมตู เฟรนช์โปลินีเซีย หมู่เกาะริวกิว ญี่ปุ่น ไต้หวัน เวียดนาม

Coenobita rugosus H. Milne Edwards, 1837

(ภาพที่ 7)

- Coenobita rugosa* Dana, 1852. U. S. Expl. Exped. Crust. 13: 471.
- Coenobita rugosa* Dana, 1855. U. S. Expl. Exped. Crust. Atlas, pl. 30, figs. 1, 2.
- Coenobita rugosa* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 410.
- Coenobita rugosus* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 368.
- Coenobita rugosus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 143, pl. 14, figs. 3, 3a.
- Coenobita rugosus* Henderson, 1915. Rec. Indian Mus. 11: 29.
- Coenobita rugosus* Kemp, 1915. Mem. Indian Mus. 5: 252.
- Coenobita rugosa* Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull. 5: 25.
- Coenobita rugosus* Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 162.
- Coenobita rugosa* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 277.
- Coenobita rugosus* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 469, fig. 86.
- Coenobita rugosus* Forest, 1954. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 26(1): 79.
- Coenobita rugosa* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 12, figs. 2, 3a, pl. 1, figs. 3, 5, 7-10.
- Coenobita rugosus* Miyake, 1956. Publ. Seto Mar. Biol. Lab. 5(3): 333, figs. 22-23.
- Coenobita rugosus* Utinomi, 1961. Coloured illustrations of sea shore animals of Japan. Hoikusha: 65, pl. 33, fig. 2.
- Coenobita rugosus* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 93, fig. 17.
- Coenobita rugosus* Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 89.
- Coenobita rugosa* Frith and Alexander, 1978. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 24: 3.
- Coenobita rugosus* Holthuis, 1978. Zoologische Verhandelingen. 162: 28.

- Coenobita rugosa* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 23. แผนภาพที่ 12, 13.
- Coenobita rugosa* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Coenobita rugosus* Burggren and McMahon, 1988. Biology of the land crabs: 14.
- Coenobita rugosus* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 157.
- Coenobita rugosus* Nakasone, 1988. Zool. Sci. 5: 168, fig. 3, 9a.
- Coenobita rugosus* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 583.
- Coenobita rugosus* Gherardi and McLaughlin, 1994. Raffles Bull. Zool. 42: 616.
- Coenobita rugosa* Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 153.
- Coenobita rugosus* McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 4.
- Coenobita rugosa* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 46.
- Coenobita rugosa* Sakai, 1999. Nat., Publ. Tokushima Biol. Lab., Shikoku Univ. 6: 12, pl. 3g.
- Coenobita rugosus* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 139.

ลักษณะเด่น

ก้านตา มีลักษณะแบนทางด้านข้าง

แผ่นกำบังหนวด เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ส่วนบนของมือด้านในของ palm ของก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนบนของมือด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้าย มีฟันเรียงเป็นแถวตามแนวเฉียง

ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอย่างชัดเจนอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านนอกของ propodus และ dactylus

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะแบนทางด้านข้าง และมีความยาวมากกว่าครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ส่วนปลายแหลม

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และแบนทางด้านข้าง เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณตรงกลางของผิวด้านในของ palm ข้างซ้ายมีสันตามแนวยาว ผิวด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus ของก้ามข้างซ้ายมีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และส่วนบนมีพื้นเรียบเป็นแถวตามแนวเฉียง ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 ยาว และแบนทางด้านข้าง ผิวด้านนอกมีตุ่มและรูกระจายอยู่ทั่วไป
ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอย่างชัดเจนอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านบนนอกของ propodus และ dactylus ผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus มีลักษณะแบน เรียบ

ขาเดินคู่ที่ 5 รางค์ที่ยื่นออกมาทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ในตัวผู้มีความยาวมากกว่าในตัวเมีย และในตัวผู้รางค์ข้างขวามีความยาวมากกว่าข้างซ้าย ส่วนในตัวเมีย รางค์ทั้งสองมีขนาดเกือบเท่ากัน

สี

กระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีขาว สีเหลืองปนขาว สีส้ม สีแดง สีม่วง สีเทา หรือสีเทาอมดำ บริเวณส่วนล่างของผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้ายมีปื้นสีเข้ม

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.8-16.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 4.6-16.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.8-15.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายนํ้า = 9.0 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

17 ชนิด ได้แก่ *Amphidromus schomburgki*, *Cyclophorus volvulus*, *Cyclophorus* sp., *Hemifusus ternatanus*, *Lunella cinirea*, *Monodonta* sp., *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica vitellus*, *Nerita* sp., *Polinices tumidus*, *Pugilina cochlidium*, *Rhinoclavis vertagus*, *Thais hippocastanum*, *Thais tuberosa*, *Turbo bruneus* และ *Turbo petholatus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

หาดทรายบนบกใกล้ ๆ ชายฝั่งทะเล โดยอยู่ใต้ใบไม้แห้ง ๆ หรือตามรากของพืชที่ขึ้นบนหาดทราย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด จันทบุรี ชลบุรี

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทะเลแดง ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของแอฟริกา มาดากัสการ์ เซเชลส์ อินเดีย ทะเลอันดามันและอ่าวไทย อินโดนีเซีย ไปทางตะวันออกจนถึงหมู่เกาะไลน์ และหมู่เกาะตูลูโมตู เฟรนช์โปลินีเซีย หมู่เกาะซิจิมา อานิจิม่า และโอกินาวา ญี่ปุ่น ไต้หวัน เวียดนาม

Coenobita violascens Heller, 1862

(ภาพที่ 8)

- Coenobita cavipes* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 470.
- Coenobita cavipes* Frith, Tantanasiriwong and Bhatia, 1976. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 10: 34.
- Coenobita cavipes* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา.บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 27. แผ่นภาพที่ 14, 15.
- Coenobita cavipes* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Coenobita cavipes* Nateewathana et al., 1981. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 28: 51.
- Coenobita violascens* Nakasone, 1988. Zool. Sci. 5: 172, fig. 7, 9e.
- Coenobita cavipes* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 46.
- Coenobita violascens* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 140, figs. 1-8.

ลักษณะเด่น

ก้านตา มีลักษณะแบนทางด้านข้าง

แผ่นกำบังหนวด เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนบนของผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้าย ไม่มีฟัน

ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอย่างชัดเจนอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านนอกของ dactylus และบริเวณส่วนปลายของ propodus

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะแบนทางด้านข้าง และมีความยาวน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ส่วนปลายแหลม

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และแบนทางด้านข้าง เชื่อมติดกับปล้องที่ 2 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ส่วนบนของผิวด้านในของ palm ของก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนบนของผิวด้านนอกของ palm มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป แต่ส่วนล่างมีลักษณะเรียบ ขอบด้านล่างของ palm ตรงหรือโค้งเข้าไปเล็กน้อย ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 ยาว และแบนทางด้านข้าง ผิวด้านนอกมีตุ่มและรูกระจายอยู่ทั่วไป
ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอย่างชัดเจนอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านนอกของ dactylus และบริเวณส่วนปลายของ propodus ผิวด้านนอกของ carpus, propodus และ dactylus มีลักษณะแบนเรียบ

ขาเดินคู่ที่ 5 รัยางค์ที่ยื่นออกมาทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ในตัวผู้มีความยาวมากกว่าในตัวเมีย และในตัวผู้รัยางค์ข้างซ้ายมีความยาวมากกว่าข้างขวา ส่วนในตัวเมียรัยางค์ทั้งสองมีขนาดเกือบเท่ากัน

สี

กระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 ในปูขนาดเล็กมีสีส้ม แต่ในปูขนาดใหญ่มีสีม่วงหรือสีม่วงอมเทา บริเวณส่วนล่างของผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้ายมีปื้นสีเข้ม

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.0-24.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 3.0-24.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 4.8-17.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 10.5-16.6 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

26 ชนิด ได้แก่ *Astrea* sp., *Babylonia spirata*, *Bulla ampulla*, *Bursa bubo*, *Bursa rana*, *Cerithium* sp., *Chicoreus brunneus*, *Chicoreus capucinus*, *Chicoreus torrefactus*, *Cyclophorus malayanus*, *Hemifusus ternatanus*, *Hemiplecta distincta*, *Murex trapa*, *Pila* sp., *Pleuroploca filamentosa*, *Pleuroploca trapezium*, *Polinices* sp., *Pomacea canaliculata*, *Pugilina cochlidium*, *Strombus canarium*, *Terebralia palustris*, *Tonna sulcosa*, *Tonna* sp., *Turbo bruneus*, *Turbo petholatus* และ *Turritella* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

หาดทรายบนบกใกล้ ๆ ชายฝั่งทะเล โดยอยู่ได้ไปไม่แห้ง ๆ หรือตามรากของพืชที่ขึ้นบนหาดทราย และป่าชายเลน

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด จันทบุรี ชลบุรี ชุมพร พัทลุง

ทะเลอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

แทนซาเนีย หมู่เกาะนิโคบาร์ ทะเลอันดามันและอ่าวไทย เกาะซิบูฟิลิปปินส์ หมู่เกาะมियाโกะ และชียามา ญี่ปุ่น

วงศ์ Diogenidae Ortmann, 1892

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว และกระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า
กรี ส่วนมากมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมอย่างเด่นชัด แต่บางชนิดกรีไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นหรือยาวและมีลักษณะเรียว ยาว หรืออ้วน สั้น ก้านหนวดคู่ที่ 1 สั้น เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียว สั้น ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาวหรือสั้น มีหรือไม่มีขนปกคลุม

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือเป็นแผ่นคล้ายพัด และอยู่ชิดกันหรืออยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหมวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม หรือบริเวณฐานมีขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ชิดกัน

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา หรือก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวเฉียง หรือเปิดปิดในแนวราบ ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นหินปูน หรือมีลักษณะเป็นโคตินสีดำ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียว ยาว

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ส่วนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนิ่มและบิดงอไปทางขวา

รยางค์ว่ายน้ำ ในปูเสฉวนทั้ง 2 เพศมีจำนวนและลักษณะของรยางค์ว่ายน้ำแตกต่างกันไปในแต่ละสกุล ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่ใช้ในการจำแนกสกุลของปูเสฉวนในวงศ์นี้

Key จำแนกสกุลในวงศ์ Diogenidae

(ปรับปรุงจาก Alcock, 1905 และ Haig และ Ball, 1988)

- 1 ตัวผู้มีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และ 2 และตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1.....*Paguristes*
 - ทั้งตัวผู้และตัวเมียไม่มีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่.....2
- 2 dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวราบ.....*Clibanarius*
 - dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวเฉียง.....3
- 3 ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นหินปูนสีขาว
 ตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำที่อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, และ 4 มีลักษณะเป็น biramous.....4
 - ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นโคตินสีดำ
 ตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำที่อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, และ 4 มีลักษณะเป็น tiramous.....*Dardanus*
- 4 กริมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก
 ไม่มี rostriform process.....*Calcinus*
 - กรีกลมมนไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง
 มี rostriform process.....*Diogenes*

สกุล *Calcinus* Dana, 1852

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว กระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า กระดองส่วนหน้ามีลักษณะนูน นูนเล็กน้อยหรือมีลักษณะค่อนข้างแบน ผิวมีลักษณะค่อนข้างเรียบ บริเวณกระดองส่วนหลังมีลักษณะค่อนข้างแบน กระดองส่วนหน้ามีลักษณะเป็นเปลือกแข็ง แต่บริเวณกระดองส่วนหลังมีลักษณะเป็นเยื่ออ่อน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก

ก้านตาและหนวด มีขนาดยาวและมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ก้านหนวดคู่ที่ 1 เส้นสั้น หนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเรียวยาว และมีขนาดยาว

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็กและอยู่ใกล้กันหรืออยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดสั้น

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 13 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 3 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 5, 6 และ 7 หรือขาเดินคู่ที่ 2, 3 และ 4 maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ติดกัน

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวเฉียง ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นหินปูนสีขาว

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีขนาดยาว

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนิ่ม และบิดงอไปทางขวา

รยางค์ว่ายน้ำ ในปูเสฉวนทั้ง 2 เพศมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 คู่ อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 ด้านซ้าย แต่ละอันมีลักษณะเป็น biramous

Key จำแนกชนิดในสกุล *Calcinus*

(ปรับปรุงจาก Haig และ McLaughlin, 1983 และ Shih และ Yu, 1995)

- 1 dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3
 - ข้างซ้ายมีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง.....2
 - dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3
 - ข้างซ้ายไม่มีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง.....3

- 2 แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาอยู่ใกล้กัน
 ก้ามมีสี่ตำป็นสีน้ำตาล ยกเว้น fixed finger และ dactylus มีตุ่มสีขาว ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มี
 แถบสี่ตำป็นสีน้ำตาลตามขวางสลับกับแถบสีน้ำเงินตามขวาง.....*C. elegans*
- แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาอยู่แยกห่างออกจากกัน
 ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 จะเป็นสีน้ำตาลเข้ม ยกเว้นส่วนปลายมีสีขาว.....*C. gaimardii*
- 4 ขอบด้านบนของ carpus และ palm ของก้ามข้างขวาเรียบ
 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มี merus และ carpus เป็นสีน้ำตาลปนสีแดงและมีแถบตามยาวสีน้ำตาล
 เข้ม 2 แถบ dactylus แต่ละอันมีสีขาว ซึ่งบริเวณค่อนไปทางส่วนโคนมีจุดสีน้ำตาลเข้ม
 1 จุด และบริเวณค่อนไปทางส่วนปลายมีวงแหวนสีน้ำตาลแดงตามความยาว 1 แถบ
C. laevimanus
- ขอบด้านบนของ carpus และ palm ของก้ามข้างขวามีลักษณะเป็นฟันเลื่อย
 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus เล็กน้อย
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มี merus และ carpus เป็นสีเขียวปนเทา dactylus มีสีเหลืองอ่อนซึ่ง
 บริเวณส่วนโคนแต่ละอันมีวงแหวนสีม่วงเข้ม 1 วง*C. latens*

Calcinus elegans (H. Milne Edwards, 1836)

(ภาพที่ 9)

- Calcinus elegans* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 458.
- Calcinus elegans* Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 10.
- Calcinus elegans* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 55, pl. 5, fig. 2.
- Calcinus elegans* Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull. 5: 26.
- Calcinus elegans* Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 155.
- Calcinus elegans* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 268.
- Calcinus elegans* Thompson, 1943. The John Murray Expd., Sci. Rep. 7(5):415.
- Calcinus elegans* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 438.
- Calcinus elegans* Forest, 1953b. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(6): 555.
- Calcinus elegans* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam
 45: 40.
- Calcinus elegans* Forest, 1956b. Bull. Raffles Mus. 27: 47
- Calcinus elegans* Miyake, 1956. Publ. Seto Mar. Biol. Lab. 5(3): 320, figs. 12-13.

- Calcinus elegans* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 53, fig. 10.
- Calcinus elegans* Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 103.
- Calcinus elegans* ชินวัฒน์ พัทธ์ศาสตร์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 99. แผ่นภาพที่ 58, 59.
- Calcinus elegans* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Calcinus elegans* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 159.
- Calcinus elegans* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 584.
- Calcinus elegans* Gherardi and McLaughlin, 1994. Raffles Bull. Zool. 42: 618.
- Calcinus elegans* Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 113, 115, 2 unnumbered figs.
- Calcinus elegans* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 46.
- Calcinus elegans* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 379.
- Calcinus elegans* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 155.

ลักษณะเด่น

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่ใกล้กัน

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ palm มีตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป fixed finger และ dactylus มีตุ่มสี่ขากระจายอยู่อย่างหนาแน่น

ก้ามข้างขวา ขอบด้านบนของ carpus และ palm มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี่ ก้ามมีสี่ดাঁปน้ำตาล ยกเว้น fixed finger และ dactylus มีตุ่มสี่ขา ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสี่ดাঁปน้ำตาลตามขวางสลับกับแถบสีน้ำเงินตามขวาง

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตา ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว ซึ่งบริเวณส่วนปลายโค้งออกทางด้านข้างเล็กน้อย และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองมาก แต่มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตามาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่ใกล้กัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 3-4 อัน แต่ขอบด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 2 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านบนและด้านนอกมีตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนาม 3 อัน carpus มีผิวด้านบนเป็นร่องตามแนวเฉียง ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะค่อนข้างนูนและมีตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป fixed finger และ dactylus มีตุ่มสี่ขากระจายอยู่อย่างหนาแน่น ระหว่างก้ามหนีบจะมีฟันลักษณะทู่ขนาดใหญ่จำนวน 2 ซี่ อยู่ที่ fixed finger แต่ dactylus จะมีฟันลักษณะทู่ขนาดใหญ่จำนวน 2 ซี่ และขนาดเล็กจำนวน 1 ซี่ ส่วนก้ามข้างขวามีลักษณะแบนทางด้านข้างมากกว่าก้ามข้างซ้าย ซึ่งผิวด้านนอกมีตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป ขอบด้านบนของ carpus และ palm มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย fixed finger และ dactylus มีตุ่มสี่ขากระจายอยู่อย่างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเกือบเป็นรูปทรงกระบอก ผิวยเรียบ และมีความยาวมากกว่าความยาวของก้ามข้างซ้าย ตามขอบด้านล่างมีกลุ่มขนขนาดยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน ยกเว้น dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง ผิวนอกของ merus, carpus และ propodus มีรูขนาดเล็กกระจายทั่วไป ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามขนาดเล็ก 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีเขียวอ่อน ก้านตาสีน้ำตาล บริเวณส่วนโคนของก้านตาและแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาจะเป็นสีดำปนสีน้ำตาล หนวดคู่ที่ 1 และ 2 มีสีส้ม ก้ามมีสีดำปนสีน้ำตาล ยกเว้น fixed finger และ dactylus มีตุ่มสี่ขา ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีดำปนน้ำตาลสลับกับ

แถบสีน้ำเงินตามขวาง merus, carpus และ propodus มีสีน้ำเงินที่บริเวณส่วนโคนและมีสีดำที่บริเวณส่วนปลาย dactylus ของขาเดินแต่ละคู่มีสีน้ำเงินและมีจุดสีดำบนน้ำตาลกระจายทั่วไป ขนที่อยู่ทางด้านล่าง propodus และ dactylus มีสีม่วงปนสีแดง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.0-6.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 4.0-6.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่โตตรงกว้างกว่านี้ = 3.0-5.0 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

4 ชนิด ได้แก่ *Morula* sp., *Nerita* sp., *Rhinoclavis vertagus* และ *Thais malayensis*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินขนาดใหญ่ และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่แอฟริกาใต้ ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของแอฟริกา มาดากัสการ์ เซเชลส์ มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามัน อินโดนีเซีย นิวเกินี ออสเตรเลีย เวียดนาม ใต้หวัน ญี่ปุ่น หมู่เกาะตูกาโมตู เฟรนช์โปลินีเซีย ฮาวาย

Calcinus gaimardii (H. Milne Edwards, 1848)

(ภาพที่ 10)

<i>Calcinus gaimardii</i>	Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 457.
<i>Calcinus gaimardii</i>	Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 9.
<i>Calcinus terrae-reginae</i>	de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 226.
<i>Calcinus gaimardii</i>	Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 49, pl. 2, fig. 8.
<i>Calcinus gaimardii</i>	ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 102. แผ่นภาพที่ 60.
<i>Calcinus gaimardii</i>	ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.

<i>Calcinus gaimardii</i>	Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 114, unnumbered fig.
<i>Calcinus gaimardii</i>	Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 10, figs. 4c, d.
<i>Calcinus gaimardi</i>	Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
<i>Calcinus gaimardii</i>	Rahayu and Forest, 1999. Zoosystema 21(3): 463, figs. 1a; 2a, b, e, f, i; 3.
<i>Calcinus gaimardii</i>	Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 379.
<i>Calcinus gaimardii</i>	McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 154.

ลักษณะเด่น

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่แยกห่างออกจากกัน

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะค่อนข้างนูนและมีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดใหญ่กว่าบริเวณอื่นกระจายอยู่อย่างหนาแน่น

ก้ามข้างขวา ขอบด้านบนของ carpus และ palm มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus

สี ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 จะเป็นสีน้ำตาลเข้ม ยกเว้นส่วนปลายมีสีขาว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตา ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว ซึ่งบริเวณส่วนปลายโค้งออกทางด้านข้างเล็กน้อย มีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองมาก แต่มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตามาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 5 อันเรียงเป็นแถว แต่ขอบด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 2 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านบนและด้านนอกมีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป carpus มีผิวด้านบนเป็นร่องตามแนวเฉียง และมีหนาม 1 อันอยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะค่อนข้างนูนและมีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดใหญ่กว่าบริเวณอื่นกระจายอยู่อย่างหนาแน่น ระหว่างก้ามหนีบจะมีฟันลักษณะทู่ขนาดใหญ่จำนวน 4 ซี่ อยู่ที่ fixed finger แต่ dactylus จะมีฟันลักษณะทู่ขนาดใหญ่จำนวน 2 ซี่ และขนาดเล็กจำนวน 2 ซี่ ส่วนก้ามข้างขวามีลักษณะแบนทางด้านข้างมากกว่าก้ามข้างซ้าย ซึ่งผิวด้านนอกมีลักษณะเป็นตุ่มกระจายทั่วไป ขอบด้านบนของ carpus และ palm มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยอย่างชัดเจน

ขาเดิน 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน มีความยาวมากกว่าความยาวของก้ามข้างซ้าย และข้างขวามีความยาวมากกว่าข้างซ้าย ตามขอบด้านล่างมีกลุ่มขนขนาดยาวสีแดงกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน ยกเว้น dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง ผิวด้านบนของ merus, carpus, propodus และ dactylus มีรูขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนามขนาดเล็ก 1 อัน carpus มีหนาม 1 อัน อยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลเข้ม บริเวณกระดองส่วนหลังมีสีเทาปนสีขาว ก้านตามีสีส้มสด ด้านบนมีแถบตามยาวสีน้ำตาลเข้มอยู่ติดกับขอบด้านใน และที่บริเวณใต้ cornea มีแถบตามขวางแคบ ๆ สีน้ำเงิน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาลเข้ม ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีน้ำตาลเข้ม เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้มสด หนวดคู่ที่ 2 มีสีส้มสด ก้ามมีสีน้ำตาลเข้ม หนามและส่วนปลายของก้ามหนีบมีสีขาว ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม ส่วนปลายของ dactylus มีสีขาว กลุ่มขนที่เรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรงของขาเดินคู่ที่ 3 มีสีน้ำตาลเข้มและส่วนปลายมีสีขาว

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.2-7.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 3.2-7.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.5 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 2.2-5.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

7 ชนิด ได้แก่ *Astrea* sp., *Chicoreus brunneus*, *Morula* sp., *Planaxis* sp., *Thais* sp., *Turbo argyrostoma* และ *Turbo bruneus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินขนาดใหญ่หรือมีหินก้อนเล็กและปะการังที่ตายแล้ว และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของแอฟริกา มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามัน อินโดนีเซีย นิวกินี ออสเตรเลีย ทางตอนใต้ของญี่ปุ่น ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ ฮาวาย

Calcinus laevimanus (Randall, 1840)

(ภาพที่ 11)

<i>Calcinus tibicen</i>	Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 457.
<i>Calcinus tibicen</i>	Henderson, 1888. Rep. Voy. Challenger Zool. 27: 61.
<i>Calcinus herbstii</i>	Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 53, pl. 5, fig. 4.
<i>Calcinus herbstii</i> var. <i>lividus</i>	Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 55.
<i>Calcinus herbstii</i>	Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull. 5: 26.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 155.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 267.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 437, figs. 80e, f.
<i>Calcinus herbstii</i>	Forest, 1953b. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(6): 555.
<i>Calcinus herbstii</i>	Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 41, fig. 6, pl. 2, figs. 1-4.
<i>Calcinus herbstii</i>	Forest, 1956b. Bull. Raffles Mus. 27: 47.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Miyake, 1956. Publ. Seto Mar. Biol. Lab. 5(3): 323, figs. 14-15.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Tinker, S. W. 1965. Pacific crustacea: 58.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 53.
<i>Calcinus laevimanus</i>	Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 100.

- Calcinus laevimanus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 96. แผ่นภาพที่ 56, 57.
- Calcinus laevimanus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Calcinus laevimanus* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 160.
- Calcinus laevimanus* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 584.
- Calcinus laevimanus* Gherardi and McLaughlin, 1994. Raffles Bull. Zool. 42: 619.
- Calcinus laevimanus* Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 115, unnumbered fig.
- Calcinus laevimanus* Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 12, figs. 5a, b.
- Calcinus laevimanus* Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 155.
- Calcinus laevimanus* McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 6.
- Calcinus laevimanus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
- Calcinus laevimanus* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 379.
- Calcinus laevimanus* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 154.

ลักษณะเด่น

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่ใกล้กัน

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ palm เรียบ

ก้ามข้างขวา ขอบด้านบนของ carpus และ palm เรียบ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายไม่มีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี่ ก้ามมีสีน้ำตาลเข้มปนสีดำ ยกเว้น dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งทางส่วนล่างของผิวด้านนอก propodus ของก้ามข้างซ้าย รวมทั้งส่วนปลาย fixed finger และ dactylus ของก้ามข้างขวามีสีขาว ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มี merus และ carpus เป็นสีน้ำตาลปนสีแดงและมีแถบตามยาวสีน้ำตาลเข้ม 2 แถบทางขอบด้านบนและด้านล่าง propodus มีสีน้ำตาลปนสีแดง dactylus แต่ละอันมีสีขาว ซึ่งบริเวณค่อนไปทางส่วนโคนมีจุดสีน้ำตาลเข้มอยู่ที่ผิวด้านนอกและด้านในด้านล่างละ 1 จุด และบริเวณค่อนไปทางส่วนปลายมีวงแหวนสีน้ำตาลแดงตามความยาวจำนวน 1 แถบ

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตา ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ซึ่งบริเวณส่วนปลายโค้งออกทางด้านข้างเล็กน้อย และมีความยาวเท่ากับความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง แต่มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตามาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่ใกล้กัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งผิวด้านบนมีหนามขนาดเล็กมากเรียงเป็นแถว แต่ขอบด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 2-3 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านบนและด้านนอกเรียบ ผิวด้านบนของ carpus มีร่องตามแนวเฉียง ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะค่อนข้างนูนและเรียบ ระหว่างก้ามหนีบจะมีฟันลักษณะทุขนาดใหญ่จำนวน 1 ซี่ อยู่ที่ fixed finger ส่วนก้ามข้างขวามีลักษณะแบนทางด้านข้างมากกว่าก้ามข้างซ้าย ซึ่งขอบด้านบนและผิวด้านนอกเรียบ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน และขนาดสั้นกว่าความยาวของก้ามข้างซ้าย ผิวด้านบนมีขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามขนาดเล็ก 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด ซึ่งตามขอบล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายอยู่ทั่วไป

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีเทาปนสีเขียว ก้านตามีสีส้มและมีแถบตามขวางสีฟ้าที่บริเวณเหนือส่วนโคนขึ้นมาเล็กน้อย แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีมีส่วนโคนเป็นสีเทาอ่อนและส่วนปลานเป็นสีเหลืองอ่อน ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีฟ้าซึ่งรอยต่อระหว่างแต่ละปล้องมีสีส้มแทรกอยู่เล็กน้อย

น้อย เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสี่ลัม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสี่เทาปนสีเขียว และปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายมีสี่ลัม เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสี่ลัม แผ่นกำบังหนวดมีสี่เหลี่ยม ก้ามมีสีน้ำตาลเข้มปนสีดำ ยกเว้น dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งทางส่วนล่างของผิวด้านนอก propodus ของก้ามข้างซ้าย รวมทั้งส่วนปลาย fixed finger และ dactylus ของก้ามข้างขวามีสีเขียว ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มี merus และ carpus เป็นสีน้ำตาลปนสีแดงและมีแถบตามยาวสีน้ำตาลเข้ม 2 แถบทางขอบด้านบนและด้านล่าง propodus มีสีน้ำตาลปนสีแดง dactylus แต่ละอันมีสีเขียว ซึ่งบริเวณก่อนไปทางส่วนโคนมีจุดสีน้ำตาลเข้มอยู่ที่ผิวด้านนอกและด้านในด้านล่างละ 1 จุด และบริเวณก่อนไปทางส่วนปลายมีวงแหวนสีน้ำตาลแดงตามความยาวจำนวน 1 แถบ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.6-7.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.6-6.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.1-4.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 7.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

5 ชนิด ได้แก่ *Angaria delphinus*, *Chicoreus brunneus*, *Morula* sp., *Nerita* sp. และ

Thais hippocastanum

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินก้อนเล็กและปะการังที่ตายแล้ว และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของแอฟริกา มาดากัสการ์ เซเชลส์ มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามัน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ชายฝั่งทะเลทางตอนใต้ของญี่ปุ่น ไต้หวัน ออสเตรเลีย นิวแคลิโดเนีย เฟรนช์โปลินีเซีย ฮาวาย

Calcinus latens (Randall, 1840)

(ภาพที่ 12)

- Calcinus latens* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 459.
- Calcinus latens* Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 11.
- Calcinus terrae-reginae* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 57, pl. 5, fig. 7.
- Calcinus latens* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 58, pl. 5, fig. 8.
- Calcinus latens* Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull., 5: 26.
- Calcinus terrae-reginae* Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull., 5: 27.
- Calcinus latens* Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 155.
- Calcinus latens* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 269.
- Calcinus latens* var. *terrae-reginae* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 269.
- Calcinus latens* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 438.
- Calcinus latens* Forest, 1953b. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(6): 556.
- Calcinus latens* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 58, fig. 9, pl. 2, figs. 9-11.
- Calcinus latens* Forest, 1956b. Bull. Raffles Mus. 27: 47.
- Calcinus terrae-reginae* Miyake, 1956. Publ. Seto Mar. Biol. Lab. 5(3): 328, figs. 18, 19.
- Calcinus latens* Miyake, 1956. Publ. Seto Mar. Biol. Lab. 5(3): 331, figs. 20, 21.
- Calcinus latens* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 55, fig. 12.
- Calcinus latens* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 48.
- Calcinus latens* Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 101.

- Calcinus latens* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 106. แผ่นภาพที่ 62, 63.
- Calcinus latens* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Calcinus latens* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 160.
- Calcinus abrolhensis* Morgan, 1988a. Crustaceana, 54(2): 218, fig. 1.
- Calcinus latens* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 584.
- Calcinus latens* Gherardi and McLaughlin, 1994. Raffles Bull. Zool. 42: 622.
- Calcinus latens* Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 115, unnumbered fig.
- Calcinus latens* Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 13, figs. 6a, b.
- Calcinus latens* Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 156.
- Calcinus latens* McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 7.
- Calcinus latens* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
- Calcinus latens* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 380.
- Calcinus latens* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 23.
- Calcinus latens* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 154.

ลักษณะเด่น

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ซึ่งส่วนปลาย มีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่ใกล้กัน

ก้ามข้างซ้าย ผิดด้านนอกของ palm มีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป

กำมข้างขวา ขอบด้านบนของ carpus และ palm มีลักษณะเป็นพื้นเลื้อย

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus และบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายไม่มีกลุ่มขนเรียงกันอย่างหนาแน่นลักษณะคล้ายขนแปรง dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus เล็กน้อย

สี กำมสีเขียวปนเทา ยกเว้น ส่วนปลายของ palm, fixed finger และ dactylus มีสีเหลืองอ่อน merus และ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเขียวปนเทา propodus มีสีน้ำตาลปนเทา และส่วนปลายมีสีเขียวปนเทา dactylus มีสีเหลืองอ่อนซึ่งบริเวณส่วนโคนแต่ละอันมีวงแหวนสีม่วงเข้ม 1 วง

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และลักษณะค่อนข้างแบน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตา ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว ซึ่งบริเวณส่วนปลายโค้งออกทางด้านข้าง เล็กน้อย และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองมาก แต่มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และอยู่ใกล้กัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กมาก 3 อันเรียงเป็นแถว แต่ขอบด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 2 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

กำม กำมข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา กำมข้างซ้ายมีผิวด้านบนและด้านนอกมีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป carpus มีผิวด้านบนเป็นร่องตื้น ๆ ตามแนวเฉียง ผิวด้านนอกของ carpus มีปุ่ม ๆ ขนาดใหญ่ 1 อัน และมีหนาม 1 อันอยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะค่อนข้างนูนและมีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายทั่วไป ระหว่างกำมหนีบจะมีพื้นลักษณะที่ขนาดเล็ก จำนวน 4 ที่ อยู่ที่ fixed finger แต่ dactylus จะมีพื้นลักษณะที่ขนาดใหญ่ จำนวน 2 ที่ ส่วนกำมข้างขวามีลักษณะแบนทางด้านข้างมากกว่ากำมข้างซ้าย ซึ่งผิวด้านนอกมีลักษณะเป็นตุ่มกระจายทั่วไป ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อัน merus และ dactylus มีขอบด้านบนลักษณะเป็นพื้นเลื้อยอย่างชัดเจน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน มีความยาวมากกว่าความยาวของกำมข้างซ้าย ตามขอบบนและขอบล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นและยาวสีเหลืองกระจายอยู่ห่าง ๆ ผิวด้านบนของ merus, carpus และ propodus มีรูขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้าน

นอกของ merus มีหนามขนาดเล็ก 1 อัน carpus มีหนาม 1 อันอยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus เล็กน้อย

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีเขียว บริเวณกระดองส่วนหลังมีสีเทาปนสีเขียว ก้านตามีสีส้มปนสีเหลือง แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีเหลืองอ่อน ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีน้ำตาล เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีเขียวและส่วนปลายมีสีเหลือง เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลือง ก้ามสีเขียวปนเทา ยกเว้น ส่วนปลายของ palm, fixed finger และ dactylus มีสีเหลืองอ่อน merus และ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเขียวปนเทา propodus มีสีน้ำตาลปนเทาและส่วนปลายมีสีเขียวปนเทา dactylus มีสีเหลืองอ่อนซึ่งบริเวณส่วนโคนแต่ละอันมีวงแหวนสีม่วงเข้ม 1 วง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.4-5.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 3.4-5.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 5.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

4 ชนิด ได้แก่ *Morula* sp., *Polinices tumidus*, *Strombus urceus* และ *Thais hippocastanum*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินก้อนเล็กและปะการังที่ตายแล้ว และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: ภูเก็ต

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของแอฟริกา ทะเลแดง มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามัน สิงคโปร์ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย นิวกีนิ ออสเตรเลีย ชายฝั่งทะเลทางตอนใต้ของญี่ปุ่น ไต้หวัน เฟรนช์โปลินีเซีย ฮาวาย

สกุล *Clibanarius* Dana, 1852

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว ส่วนหลังของกระดองมีความกว้างมากกว่าส่วนหน้าของกระดอง ผิวมีลักษณะค่อนข้างเรียบ บริเวณส่วนหลังของกระดองมีลักษณะค่อนข้างแบน กระดองส่วนหน้ามีลักษณะเป็นเปลือกแข็ง แต่บริเวณกระดองส่วนหลังมีลักษณะเป็นเยื่ออ่อน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก

ก้านตาและหนวด มีขนาดยาวและมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ก้านหนวดคู่ที่ 1 สั้น เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว สั้น ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาว และไม่มีขนปกคลุม

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมและอยู่ใกล้กัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ขนาดสั้น

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 13 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 3 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 5, 6 และ 7 หรือขาเดินคู่ที่ 2, 3 และ 4

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ชิดกัน

ก้าม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน และมีรูปร่างคล้ายกัน dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวราบ ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นโคตินสี่ด้าน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีขนาดยาว dactylus ของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีขนาดยาว เท่ากับหรือสั้นกว่า propodus

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนุ่มและบิดงอไปทางขวา

รยางค์ว่ายน้ำ ในปูเสฉวนทั้ง 2 เพศมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 อัน อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 ด้านซ้าย แต่ละอันมีลักษณะเป็น biramous

Key จำแนกชนิดในสกุล *Clibanarius*

(ปรับปรุงจาก ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523 และ Rahayu และ Forest, 1993)

- 1 บริเวณขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในของ merus ของก้ามมีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อันอยู่ตรงส่วนโคน.....*C. infraspinus*
- บริเวณขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในของ merus ของก้ามไม่มีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อันอยู่ตรงส่วนโคน.....2
- 2 dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีความยาวมากกว่า propodus.....3
- dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีความยาวเท่ากับหรือสั้นกว่า propodus.....6

- 3 ขอบด้านบนของ carpus ของกำมมีหนามลักษณะแข็งแรงมากกว่า 1 อัน
.....*C. antennatus*
- ขอบด้านบนของ carpus ของกำมมีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อัน.....4
- 4 ผิวด้านบนซึ่งอยู่ก่อนมาทางด้านนอกของ palm ของกำมมีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็น
 สีดำกระจายทั่วไป
 ผิวหนังนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีดำและมีแถบสีน้ำตาลเงินตามความยาว 1-2 แถบ
 C. longitarsus
- ผิวด้านบนซึ่งอยู่ก่อนมาทางด้านนอกของ palm ของกำมมีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็น
 สีดำกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน.....5
- 5 ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของกระดองส่วนหน้าเล็กน้อย
 ก้านตามีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว 1 แถบ
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อน และผิวหนังนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีเขียวปน
 สีน้ำตาลเข้มซึ่งมีขอบเป็นสีดำตามความยาว 2-3 แถบ.....*C. padavensis*
- ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของกระดองส่วนหน้ามาก
 ก้านตาไม่มีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเขียวอ่อน บริเวณผิวหนังนอกของกำม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสี
 น้ำตาลเข้มตามความยาว 2-3 แถบ.....*C. danai*
- 6 dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีความยาวเท่ากับ propodus
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีส้มปนสีน้ำตาล.....*C. arethusa*
- dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีขนาดสั้นกว่า propodus.....7
- 7 ขอบด้านบนของ carpus ของกำมมีหนาม 1 อัน.....8
- ขอบด้านบนของ carpus ของกำมมีหนาม 3 อัน
 ผิวหนังนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีส้มตามความยาวจำนวน 1 แถบ แต่ที่ผิวหนัง
 นอกของ dactylus มีสีเหลืองอ่อนและขอบด้านบนและด้านล่างมีเส้นสีน้ำตาลเข้มตาม
 ความยาว.....*C. ransonii*
- 8 แผ่นกำบังหนวดมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 มาก
 กระดอง กำม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม และมีจุดสีเหลืองอ่อนกระจายทั่วไป
 C. cruentatus
- แผ่นกำบังหนวดมีความยาวเกือบถึงหรือมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้าน
 หนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย.....9

- 9 ก้านหนดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตา โดยมีความยาวไม่ถึงฐานของ cornea
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีดำปนสีน้ำเงิน ยกเว้น dactylus มีสีเหลือง ซึ่งบริเวณตรงกลางมีหรือ
 ไม่มีวงแหวนมีสีดำปนสีน้ำเงิน 1 วง.....*C. virescens*
- ก้านหนดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวถึงหรือเกินฐานของ
 cornea เล็กน้อย
 ผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ ซึ่งม
 ความยาวไม่แน่นอน แต่ไม่ยาวไปตลอดความยาวทั้งหมด.....*C. merguensis*

Clibanarius antennatus Rahayu and Forest, 1993

(ภาพที่ 13)

- Clibanarius striolatus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาธิต, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาค
 วิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 39.
 แผ่นภาพที่ 20.
- Clibanarius striolatus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand
 (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius antennatus* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A)
 (2): 755, figs. 2c, 3e, f.
- Clibanarius striolatus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand
 (Decapoda and Stomatopoda): 48.

ลักษณะเด่น

หมวด ก้านหนดคู่ที่ 1 มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านตาลีเล็กน้อย
 แผ่นกำบังหมวด มีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนดคู่ที่ 2 โดยมีความ
 ยาวเกินประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหนดคู่ที่ 2 เล็กน้อย
 ก้าม ขอบด้านบนของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรงซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 3 อัน
 ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีลักษณะโค้งอย่างเด่นชัด
 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย
 กิริ มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกือบถึงฐานของแผ่นที่อยู่ทาง
 ด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก และมีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองเล็กน้อย แต่มีความยาวเกือบเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 cornea ขยายออกเล็กน้อย ก้านหนวดคู่ที่ 2 อ้วนป้อม และมีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวถึงประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวของ cornea หรือ ส่วนปลายของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมและมีขนาดสั้น ความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 โดยมีความยาวเกินประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ซึ่งข้างขวามีความยาวและขนาดใหญ่กว่าข้างซ้ายเล็กน้อย ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนาม 1 อัน ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มกระจายทั่วไป และขอบด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรงซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 3 อัน palm มีผิวด้านบนและด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กลักษณะรูปกรวยกระจายทั่วไป และขอบด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรงซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 5 อันเรียงเป็นแถว fixed finger และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มี ลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีลักษณะโค้งอย่างเด่นชัด dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus

สี

กระดองมีสีน้ำตาลเข้มและมีจุดสีเขียวปนสีฟ้ากระจายอยู่ทั่วไป ก้านตามีสีเทาปนสีเขียวและบริเวณตรงกลางซึ่งอยู่ค่อนมาทางด้านในมีจุดสีเขียวปนสีฟ้า 8-9 จุดซึ่งอยู่ห่าง ๆ กันเรียงเป็นแถวตามความยาว แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาลเข้มและมีปื้นสีเขียวปนสีฟ้าแทรกอยู่ ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีขาวปนสีเหลือง ที่บริเวณด้านนอกและด้านในมีแถบสีน้ำตาลตามความยาว เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีเหลือง ก้านหนวดคู่ที่ 2 และแผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาลเข้ม แต่ที่ปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 และแผ่นกำบังหนวดมีแถบสีเขียวปนสีฟ้าตามความยาว 1 แถบ ก้ามมีสีน้ำตาลเข้ม ตุ่มมีสีเขียวปนสีฟ้า และที่ขอบด้านบนซึ่งใกล้กับส่วนปลายของ merus มีแถบสีเขียวปนสีฟ้าตามความยาว 1 แถบ ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม ผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีเขียวปนสีฟ้าตามความยาว โดย carpus, propodus และ dactylus มีแถบสีเขียวปนสีฟ้าตามความยาว 2-3 แถบ แต่ merus มีแถบสีเขียวปนสีฟ้าตามความยาว 1 แถบซึ่งมีขนาดสั้นที่บริเวณขอบด้านบนซึ่งใกล้กับส่วนปลาย

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.4-7.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.4-7.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.6-6.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดเรียงค้ำว่ายน้ำ = 5.0-6.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

7 ชนิด ได้แก่ *Babylonia areolata*, *Bursa rana*, *Cerithium* sp., *Faunus ater*, *Murex trapa*, *Polinices didyma* และ *Turritella terebra*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ปากแม่น้ำและคลองที่เป็นหาดทรายปนโคลน ป่าชายเลน หาดโคลนปนทราย หรือหาดทราย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี นราธิวาส

การกระจาย

อ่าวไทย และบารอมบอง ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะสุลาเวสี อินโดนีเซีย

Clibanarius arethusa de Man, 1888

(ภาพที่ 14)

- Clibanarius arethusa* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 252.
- Clibanarius arethusa* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 424.
- Clibanarius arethusa* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 48, pl. 4, fig. 3.
- Clibanarius arethusa* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 267.
- Clibanarius arethusa* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 114, fig. 16.
- Clibanarius arethusa* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 51. แผ่นภาพที่ 28, 29.
- Clibanarius arethusa* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius arethusa* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.

Clibanarius arethusa Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 381.

ลักษณะเด่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 มีความยาวเท่ากับ propodus
สี ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีส้มปนสีน้ำตาล

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน
กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกือบถึงฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบน
ของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1
ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตา

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนาม
ขนาดเล็ก 2-3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก
3-4 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอก
ของ merus มีหนามขนาดเล็ก 2 อัน ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มขนาดเล็กอยู่เล็กน้อย และขอบ
ด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm และ
dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยขนาดเล็กกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มี
หนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอยู่ระหว่างด้านบน
กับด้านนอก dactylus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่า propodus เล็กน้อย แต่ dactylus ของขา
เดินคู่ที่ 3 มีความยาวเท่ากับ propodus

สี

กระดองมีสีเทาอ่อนปนสีเขียว ก้านตามีสีส้มปนสีน้ำตาล แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้าน
ตามีสีน้ำตาล ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้มปนสีน้ำตาล เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม
ปนสีน้ำตาล แต่ที่ปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายมีสีส้ม เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีส้ม แผ่นกำบัง
หนวดมีสีส้มปนสีน้ำตาล ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีส้มปนสีน้ำตาล

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 5.3-7.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 6.7-7.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 5.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

3 ชนิด ได้แก่ *Thais mancinella*, *Thais* sp. และ *Turbo bruneus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีโขดหินขนาดใหญ่

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: จันทบุรี ระยอง สุราษฎร์ธานี นราธิวาส

การกระจาย

อินเดีย หมู่เกาะมะริด พม่า อ่าวไทย เวียดนาม

Clibanarius cruentatus (H. Milne Edwards, 1848)

(ภาพที่ 15)

- Clibanarius cruentatus* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 250.
- Clibanarius cruentatus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 50.
- Clibanarius cruentatus* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 258.
- Clibanarius cruentatus* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 123, fig. 18.
- Clibanarius cruentatus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 48. แผ่นภาพที่ 26, 27.
- Clibanarius cruentatus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius cruentatus* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A) (2): 771.
- Clibanarius cruentatus* Cassidy and McLaughlin, 1996. The Philippine Sci. 33: 82, fig. 3.
- Clibanarius cruentatus* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 336.
- Clibanarius cruentatus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
- Clibanarius cruentatus* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 382.

Clibanarius cruentatus Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull.
63: 23.

ลักษณะเด่น

แผ่นกำบังหนวด มีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่อันที่ 2 มาก
 ก้าม ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน
 ขาเดิน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มิขนาดสั้นกว่า propodus
 สี กระจก ก้าม ขาเดินคู่อันที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม และมีจุดสีเหลืองอ่อนกระจายทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

กระจกส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย
 กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของ
 ก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระจกเล็กน้อย แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่อันที่ 1 ก้านหนวดคู่อันที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตา โดยมีความยาวเกินครึ่งหนึ่งของความยาวของก้านตาเล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 2 อัน เรียงเป็นแถวตามความยาว และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่อันที่ 2 มาก

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดคล้ายกันและรูปร่างคล้ายกัน ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนามขนาดเล็ก 2 อัน ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มกระจายอยู่ทั่วไป และขอบด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนของ palm มีหนามลักษณะแข็งแรง และตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน fixed finger และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายทั่วไป

ขาเดิน ขาเดินคู่อันที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียว ยาว ค่อนข้างแบน ซึ่งข้างขวามีความยาวมากกว่าข้างซ้าย ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มิขนาดสั้นกว่า propodus

สี

กระจกมีสีน้ำตาลเข้ม มีแต้มและจุดสีเหลืองอ่อนกระจายทั่วไป ก้านตาสีเหลืองอ่อนหรือสีเหลืองอ่อนปนสีน้ำตาล แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีเหลืองอ่อน ก้านหนวดคู่อันที่ 1 มีสีน้ำตาล

เงิน เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้มปนสีแดง ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลเข้ม แต่ที่บริเวณส่วนปลายของปล้องสุดท้ายมีสีเหลืองอ่อน เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม และมีจุดสีเหลืองอ่อนกระจายทั่วไป ขนตามลำตัวมีสีเหลืองอ่อน

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.7-7.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.7-7.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.2-5.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดเรียงค้ำว่ายน้ำ = 3.4-5.1 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

10 ชนิด ได้แก่ *Angaria delphinus*, *Chicoreus brunneus*, *Mitra* sp., *Morula* sp., *Polinices tumidus*, *Rhinoclavis vertagus*, *Strombus luhuanus*, *Strombus urceus*, *Thais mancinella* และ *Turbo bruneus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินก้อนเล็ก ๆ และปะการังที่ตายแล้ว และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด ระยอง ชลบุรี ชุมพร สุราษฎร์ธานี

ทะเลอันดามัน: ภูเก็ต กระบี่

การกระจาย

หมู่เกาะมะริด พม่า ทะเลอันดามันและอ่าวไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นิวกีนิ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ รัฐควีนส์แลนด์ ออสเตรเลีย

Clibanarius danai Rahayu and Forest, 1993

(ภาพที่ 16)

Clibanarius lineatus Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 462.

Clibanarius lineatus Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 29, fig. 2.

Clibanarius lineatus Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 105, fig. 14.

Clibanarius lineatus ชินวัฒน์ พิทักษ์สาสิ, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 46. แผ่นภาพที่ 24, 25.

- Clibanarius lineatus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius danai* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A)(2): 767, figs. 4e, 5e, 6e.
- Clibanarius danai* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 336.
- Clibanarius lineatus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
- Clibanarius danai* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 382.
- Clibanarius danai* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 24, figs. 2, 3.

ลักษณะเด่น

ก้านตา มีขนาดสั้นกว่าความยาวของกระดองส่วนหน้ามาก

ก้าม ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนซึ่งอยู่ก่อนมาทางด้านนอกของ palm มีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus

สี ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเขียวอ่อน บริเวณผิวด้านนอกของก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว 2-3 แถบ

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวถึงฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความยาวของ shield มาก และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่าก้านตา โดยมีความยาวถึงฐานของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ซึ่งข้างขวามีความยาวและขนาดใหญ่กว่าข้างซ้ายเล็กน้อย ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนาม 1 อัน ผิว

ด้านนอกของ carpus มีตุ่มกระจายอยู่ทั่วไป และขอบด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนของ palm มีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายอยู่ทั่วไป แต่ผิวด้านบนซึ่งอยู่ก่อนมาทางด้านนอกมีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน fixed finger และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus

สี

กระดองมีสีเหลืองอ่อนปนสีเขียว มีลวดลายสีดำแทรกอยู่เล็กน้อยและมีจุดสีขาวกระจายอยู่ทั่วไป ก้านตามีสีเหลืองอ่อน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีเขียวอ่อนและที่บริเวณใกล้กับส่วนปลายมีปื้นสีน้ำตาล ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีเขียวอ่อน ที่บริเวณด้านนอกและด้านในมีแถบสีน้ำตาลตามความยาว เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีเขียวอ่อน ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเขียวอ่อน บริเวณผิวด้านบนของก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว 2-3 แถบ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.8-8.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.8-8.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.4-7.1 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 3.5-4.6 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

8 ชนิด ได้แก่ *Cerithium* sp., *Chicoreus capucinus*, *Faunus ater*, *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Nerita* sp., *Pugilina cochlidium* และ *Thais malayensis*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นป่าชายเลน หาดโคลนปนทราย หาดทรายปนโคลน หรือหาดโคลน

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: จันทบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช นราธิวาส

ทะเลอันดามัน: ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่

การกระจาย

แอฟริกาใต้ ศรีลังกา ทะเลอันดามันและอ่าวไทย เวียดนาม บาลิกpapan กะลิมันตัน ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะบอร์เนียว อินโดนีเซีย ซามัว

Clibanarius infraspinatus Hilgendorf, 1869

(ภาพที่ 17)

- Clibanarius infraspinatus* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 237.
- Clibanarius infraspinatus* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 423.
- Clibanarius infraspinatus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 44.
- Clibanarius infraspinatus* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 251.
- Clibanarius infraspinatus* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 77, fig. 10.
- Clibanarius infraspinatus* Chuang, 1961. On Malayan Shores: 183, pl. 86, fig. 1.
- Clibanarius infraspinatus* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 41, fig. 3.
- Clibanarius infraspinatus* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 19.
- Clibanarius infraspinatus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 33. แผ่นภาพที่ 16, 17.
- Clibanarius infraspinatus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius infraspinatus* สุพจน์ แสงมณี, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 126. แผ่นภาพที่ 13. ภาพที่ 4.
- Clibanarius infraspinatus* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 173.
- Clibanarius longitarsus* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2532. สัตว์ชายฝั่งทะเลไทย. หน้า 125.
- Clibanarius longitarsus* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2540ก. เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเล. หน้า 76.
- Clibanarius infraspinatus* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14 (A)(2): 749.
- Clibanarius infraspinatus* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 336.
- Clibanarius infraspinatus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
- Clibanarius infraspinatus* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 383.
- Clibanarius infraspinatus* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 27.

ลักษณะเด่น

ก้าม บริเวณขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในของ merus มีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อัน อยู่ตรงส่วนโคน ขอบด้านบนของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 3 อัน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว และมีความยาวเท่ากับความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง แต่มีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตาเล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน บริเวณขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในของ merus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยอย่างชัดเจนและมีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อัน อยู่ตรงส่วนโคน ขอบด้านบนของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 3 อัน ผิวด้านนอกของ carpus และผิวด้านบนและด้านนอกของ palm มีตุ่มขนาดใหญ่ลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป และบริเวณขอบด้านบนของ palm มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถว

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียว ยาว แบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองมีสีเหลืองอ่อนและที่ด้านข้างของบริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีน้ำตาลและมีจุดสีเหลืองอ่อนกระจายอยู่ทั่วไป ก้านตามีสีส้มและมีแถบสีน้ำตาลตามความยาว 1 แถบ แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาล หนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาล แต่ที่ปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายมีแถบสีส้มตามความยาว 1 แถบ เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อน แผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาล ก้ามมีสีน้ำตาล แต่ที่ fixed finger และ dactylus มีสีส้ม และตุ่มมีสีเหลือง

อ่อน และผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีส้มและมีแถบสีน้ำตาลตามความยาวจำนวน 2 แถบ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.7-14.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 3.3-14.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.7-10.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 10.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

25 ชนิด ได้แก่ *Achatina fulica*, *Babylonia areolata*, *Babylonia spirata*, *Bursa rana*, *Cymbiola nobilis*, *Eudolium pyriforme*, *Faunus ater*, *Hemifusus ternatanus*, *Morula* sp., *Murex trapa*, *Natica tigrina*, *Natica vitellus*, *Phalium glaucum*, *Planaxis* sp., *Polinices tumidus*, *Pugilina cochlidium*, *Strombus canarium*, *Strombus urceus*, *Thais malayensis*, *Thais mancinella*, *Thais* sp., *Tonna dolium*, *Turbo bruneus*, *Turritella terebra* และ *Turritella* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นหาดทราย หาดทรายปนโคลน หาดโคลนปนทราย หาดโคลน ป่าชายเลน หรือหาดหิน บางครั้งพบในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

ทะเลแดง มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ทางตอนเหนือของออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน ญี่ปุ่น

Clibanarius longitarsus (de Haan, 1849)

(ภาพที่ 18)

- Clibanarius longitarsis* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 464.
- Clibanarius longitarsis* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 365.
- Clibanarius longitarsis* var. *trivittata* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 365.
- Clibanarius longitarsis* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 158.
- Clibanarius longitarsis* Henderson, 1915. Rec. Indian Mus. 11: 25.
- Clibanarius longitarsis* Kemp, 1915. Mem. Indian Mus. 5: 250.
- Clibanarius longitarsis* Kemp, 1918. Mem. Asiat. Soc. Bengal 6: 254.
- Clibanarius longitarsus* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 253.
- Clibanarius longitarsus* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 434.
- Clibanarius longitarsus* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 83, fig. 11, pl. 3, figs. 1, 7, 10, 13.
- Clibanarius longitarsus* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 44.
- Clibanarius longitarsus* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 18.
- Clibanarius longitarsus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาไล, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 42. แผ่นภาพที่ 22, 23..
- Clibanarius longitarsus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius longitarsus* สุพจน์ แสงมณี, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 132. แผ่นภาพที่ 13. ภาพที่ 6.
- Clibanarius longitarsus* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 172.

<i>Clibanarius longitarsus</i>	Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 163.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 585.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A)(2): 762, figs. 4b, 5b, 6b.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 15.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 336.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 47.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 383.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 27.
<i>Clibanarius longitarsus</i>	McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 161.

ลักษณะเด่น

ก้าม ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีด้า 1 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm มีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีด้ากระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี ผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีด้าและมีแถบสีน้ำเงินตามความยาว 1-2 แถบ

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวถึงฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองเล็กน้อย แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวถึงฐานของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กมากเรียงเป็นแถว และมีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

กำม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ซึ่งข้างขวามีความยาวและขนาดใหญ่กว่าข้างซ้ายเล็กน้อย ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนาม 2 อัน ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มกระจายอยู่ทั่วไป และขอบด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm และ dactylus มีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองมีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง มีลวดลายสีดำแทรกอยู่เล็กน้อยและมีจุดสีขาวกระจายอยู่ทั่วไป ก้านตาสีส้มหรือสีส้มปนสีน้ำตาล แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาล ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีเขียวอ่อน เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้มปนสีน้ำตาล ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาล แต่ที่ปล้องสุดท้ายมีแถบสีเขียวอ่อนตามความยาว 2 แถบ เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง แผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาล กำมมีสีน้ำตาล ตุ่มมีสีฟ้าหรือสีเขียวปนสีฟ้าหรือสีน้ำเงินอ่อน ผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีดำและมีแถบสีน้ำเงินตามความยาว 1-2 แถบ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.2-18.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.2-18.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.9-12.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 4.4-12.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

52 ชนิด ได้แก่ *Achatina fulica*, *Angaria delphinus*, *Babylonia areolata*, *Babylonia spirata*, *Bursa rana*, *Cassidula aurisfelis*, *Cerithidea obtusa*, *Cerithium* sp., *Chicoreus brunneus*, *Chicoreus capucinus*, *Chicoreus* sp., *Cymbiola nobilis*, *Distorsio* sp., *Ellobium aurismidae*, *Eudolium pyriforme*, *Faunus ater*, *Hemifusus ternatanus*, *Littoraria scabra*, *Lunella* sp., *Monodonta* sp., *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica tigrina*, *Natica vitellus*, *Nerita* sp., *Oliva* sp., *Phalium glaucum*, *Phos senticosus*, *Planaxis* sp., *Polinices didyma*, *Polinices tumidus*, *Pomacea canaliculata*, *Pugilina cochlidium*, *Rapana rapiformis*, *Rhinoclavis vertagus*, *Strombus canarium*, *Strombus urceus*, *Strombus vittatus*, *Strombus* sp., *Tectus pyramis*, *Telescopium telescopium*, *Terebralia palustris*,

Thais hippocastanum, *Thais malayensis*, *Thais mancinella*, *Thais* sp., *Tonna* sp., *Turbo bruneus*, *Turris* sp., *Turritella duplicata*, *Turritella terebra* และ *Turritella* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นป่าชายเลน หาดทรายปนโคลน หาดโคลน หาดหิน หาดโคลนปนทราย หรือหาดทราย บางครั้งพบในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส

ทะเลอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทางตะวันออกและตอนใต้ของแอฟริกา ทะเลแดง มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามันและอ่าวไทย อินโดนีเซีย นิวกีนิ ทางตะวันตกเฉียงเหนือและตอนเหนือของออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน ทางตอนใต้ของญี่ปุ่น

Clibanarius merguensis de Man, 1888

(ภาพที่ 19)

<i>Clibanarius aequabilis</i> var. <i>merguensis</i>	de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 247.
<i>Clibanarius aequabilis</i> var. <i>merguensis</i>	Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 365.
<i>Clibanarius aequabilis</i> var. <i>merguensis</i>	Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 47, pl. 4, fig. 5.
<i>Clibanarius aequabilis</i> var. <i>merguensis</i>	Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 265.
<i>Clibanarius merguensis</i>	Forest, 1953a. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(5): 446, fig. 7.
<i>Clibanarius merguensis</i>	Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 145, fig. 22.
<i>Clibanarius merguensis</i>	Forest, 1956b. Bull. Raffles Mus. 27: 46.

<i>Clibanarius merguiensis</i>	ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 53. แผ่นภาพที่ 30, 31.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 585.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A)(2): 774, fig. 7.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Cassidy and McLaughlin, 1996. The Philippine Sci. 33: 85, fig. 4.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 337.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 384.
<i>Clibanarius merguiensis</i>	Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 27.

ลักษณะเด่น

หนวด ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวถึงหรือเกินฐานของ cornea เล็กน้อย

แผ่นกำบังหนวด มีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม บริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนาม 1 อัน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลปนสีดำ ผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 มีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ เฉพาะ dactylus แต่ขาเดินคู่ที่ 3 มีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ ที่ผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus บางครั้งมีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ ที่ผิวด้านนอกของ carpus ด้วย

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก และมีความยาวเท่ากับความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง แต่มีขนาดยาวกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวถึงหรือเกินฐานของ cornea เล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กมาก 2 อัน และมีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งข้างขวามีความยาวและขนาดใหญ่กว่าข้างซ้าย เล็กน้อย ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน แต่ขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในมีลักษณะเป็นฟันเลื่อย carpus มีผิวด้านนอกเป็นตุ่มกระจายทั่วไป และมีปุ่มขนาดใหญ่ 1 อัน อยู่ก่อนมาทางด้านล่าง และบริเวณขอบด้านบนส่วนปลายมีหนาม 1 อัน แต่ขอบด้านบนส่วนโคนมีปุ่มขนาดใหญ่ 1 อัน ผิวด้านบนของ palm และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน propodus และ dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีสันอย่างชัดเจนอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านนอก dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีเหลืองอ่อน ก้านตามีสีส้มและมีแถบสีน้ำตาลตามความยาวจำนวน 1 แถบทางด้านใน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาลปนสีดำและที่บริเวณส่วนปลายมีสีเหลือง ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีน้ำตาล เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลปนสีดำ แต่ที่ปล้องสุดท้ายมีสีส้ม เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีส้มหรือสีส้มปนสีแดง แผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาลปนสีดำ ก้ามมีสีน้ำตาลปนสีดำ ตุ่มมีสีเหลือง ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลปนสีดำ ผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 มีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ เฉพาะ dactylus แต่ขาเดินคู่ที่ 3 มีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ ที่ผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus บางครั้งมีแถบสีเหลืองอ่อนตามความยาวจำนวน 1 แถบ ที่ผิวด้านนอกของ carpus ด้วย

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.7-5.5 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.7-5.5 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 1.7-4.1 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 1.9-3.6 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

24 ชนิด ได้แก่ *Astrea* sp., *Cerithium* sp., *Chicoreus brunneus*, *Conus* sp., *Cypraea* sp., *Faunus ater*, *Monodonta labio*, *Monodonta* sp., *Morula* sp., *Nerita* sp., *Planaxis* sp., *Polinices tumidus*, *Pugilina cochlidium*, *Rhinoclavis vertagus*, *Rhinoclavis* sp., *Strombus canarium*, *Strombus urceus*, *Strombus vittatus*, *Terebralia palustris*, *Thais hippocastanum*, *Thais malayensis*, *Thais mancinella*, *Thais* sp. และ *Turbo bruneus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินก้อนเล็ก ๆ และปะการังที่ตายแล้ว หาดทราย หาดทรายปนโคลน และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง

การกระจาย

โมซัมบิก เคนยา มาดากัสการ์ มหาสมุทรอินเดีย หมู่เกาะมะริด พม่า ทะเลอันดามัน และอ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นิวกีนิ นิวแคลิโดเนีย หมู่เกาะตูอาโมตู เฟรนช์โปลินีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์

Clibanarius padavensis de Man, 1888

(ภาพที่ 20)

- Clibanarius padavensis* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 242, pl. 16, figs. 1-5.
- Clibanarius padavensis* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 423.
- Clibanarius padavensis* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 44, pl. 4, fig. 2.
- Clibanarius padavensis* Henderson, 1915. Rec. Indian Mus. 11: 25.
- Clibanarius padavensis* Kemp, 1915. Mem. Indian Mus. 5: 250.
- Clibanarius padavensis* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 254.
- Clibanarius padavensis* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 433, fig. 80d.
- Clibanarius padavensis* Chuang, 1961. On Malayan Shores: 183, pl. 86, fig. 3.
- Clibanarius padavensis* Frith, Tantanasiwong and Bhatia, 1976. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 10: 34.
- Clibanarius padavensis* Frith, 1977. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 17: 13.
- Clibanarius padavensis* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาลี, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 36. แผ่นภาพที่ 18, 19.
- Clibanarius padavensis* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius padavensis* ปิติวรงค์ ตันติโชดก. 2524. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 93.
- Clibanarius padavensis* สุพจน์ แสงมณี, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 129. แผ่นภาพที่ 13. ภาพที่ 5.
- Clibanarius padavensis* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 585.
- Clibanarius padavensis* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A) (2): 777.
- Clibanarius padavensis* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.
- Clibanarius padavensis* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 384.
- Clibanarius padavensis* McLaughlin, 2002. Phuket Mar. Biol. Cent. Spec. Publ. 23.

ลักษณะเด่น

ก้านตา มีขนาดสั้นกว่าความยาวของกระดูกส่วนหน้าเล็กน้อย

กำม ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนซึ่งอยู่ก่อนมาทางด้านนอกของ palm มีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus

สี ก้านตามีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว 1 แถบ กำมมีสีเขียวและที่ขอบด้านบนและขอบด้านล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกมีแถบสีเหลืองซึ่งมีขอบเป็นสีดำตามความยาว ตุ่มและหนามมีสีเหลืองอ่อน ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อน และผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีเขียวปนสีน้ำตาลเข้มซึ่งมีขอบเป็นสีดำตามความยาว 2-3 แถบ

ลักษณะทั่วไป

กระดูกส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความยาวของกระดูกส่วนหน้าเล็กน้อย และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดูก แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวถึงฐานของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม บริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว เห็นได้ไม่ชัด และมีความยาวถึงหรือเกินฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

กำม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ซึ่งกำมข้างขวามีความยาวและขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนาม 1-2 อัน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน palm มีผิวด้านบนเป็นตุ่มลักษณะรูปกรวยกระจายทั่วไป แต่ผิวด้านบนซึ่งอยู่ก่อนมาทางด้านนอกมีตุ่มและหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน fixed finger และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน และข้างขวามีความยาวมากกว่าข้างซ้าย ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีความยาวมากกว่า propodus

สี

กระดองมีสีเหลืองอ่อนปนสีเขียว ก้านตามีสีเหลืองอ่อนและมีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว 1 แถบ แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีเขียวยาวและมีปื้นสีน้ำตาลแทรกอยู่ ก้านหูดคู่ที่ 1 มีสีเหลืองอ่อน ที่บริเวณด้านนอกและด้านในมีแถบสีน้ำตาลเข้มตามความยาว เส้นหูดคู่ที่ 1 มีสีเหลืองอ่อน ก้านหูดคู่ที่ 2 และแผ่นกำบังหูดมีสีเหลืองอ่อน แต่ที่ปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายของก้านหูดคู่ที่ 2 และแผ่นกำบังหูดมีแถบสีเขียวปนสีน้ำตาลเข้มซึ่งมีขอบเป็นสีดำตามความยาว 1 แถบ ก้ามมีสีเขียวและที่ขอบด้านบนและขอบด้านล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกมีแถบสีเหลืองซึ่งมีขอบเป็นสีดำตามความยาว ตุ่มและหนามมีสีเหลืองอ่อน ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อน และขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีเขียวปนสีน้ำตาลเข้มซึ่งมีขอบเป็นสีดำตามความยาว 2-3 แถบ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.7-11.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.7-11.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.7-9.5 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดเรียงตัวน้ำ = 5.5-8.7 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

22 ชนิด ได้แก่ *Babylonia spirata*, *Bursa rana*, *Bursa* sp., *Cerithidea obtusa*, *Cerithium* sp., *Chicoreus capucinus*, *Ellobium aurisijidae*, *Fusinus* sp., *Hemifusus ternatanus*, *Littoraria melanostoma*, *Monodonta* sp., *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Nerita* sp., *Polinices* sp., *Pugilina cochlidium*, *Strombus canarium*, *Telescopium telescopium*, *Thais malayensis*, *Turritella duplicata*, *Turritella terebra* และ *Turritella* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นหาดโคลน ป่าชายเลน หาดทรายปนโคลน หาดหิน หรือหาดโคลนปนทราย

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

ทางตะวันออกของแอฟริกา อินเดีย หมู่เกาะมะริด พม่า ทะเลอันดามัน มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ทางตะวันออกของออสเตรเลีย นิวแคลิโดเนีย

Clibanarius ransoni Forest, 1953a

(ภาพที่ 21)

- Clibanarius ransoni* Forest, 1953a. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(5): 446, figs. 2, 6.
- Clibanarius ransoni* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 150, figs. 23.
- Clibanarius ransoni* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A)(2): 774.
- Clibanarius ransoni* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 337.
- Clibanarius ransoni* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 384.
- Clibanarius ransoni* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 28.

ลักษณะเด่น

ก้าม ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 3 อัน
ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม และผิวหนังนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีส้มตามความยาวจำนวน 1 แถบ แต่ที่ผิวหนังนอกของ dactylus มีสีเหลืองอ่อนและขอบด้านบนและด้านล่างมีเส้นสีน้ำตาลเข้มตามความยาว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวเท่ากับความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน
กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกือบถึงฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองเล็กน้อย แต่มีขนาดสั้นกว่าก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย
ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวเกินฐานของ cornea เล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 2-3 อัน และมีความยาวถึงหรือเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเกือบเท่ากัน ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน แต่ขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในมีลักษณะเป็นฟันเลื่อย ผิวทางด้านนอกของ

carpus มีตุ่มกระจายทั่วไป และขอบด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 3 อัน โดยหนามอันที่อยู่ปลายสุดมีขนาดใหญ่กว่าหนามอีก 2 อันซึ่งเห็นไม่ชัดเจน ผิวด้านบนของ palm และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนาม ซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน propodus และ dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านนอก dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

กระดองมีสีเหลืองอ่อน ก้านตามีสีส้ม และมีแถบสีน้ำเงินตามความยาวจำนวน 1 แถบทางด้านใน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาลเข้มและที่บริเวณส่วนปลายมีสีขาว ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีฟ้า เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลเข้ม แต่ที่ปล้องสุดท้ายมีสีส้ม เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีส้มปนสีแดง แผ่นก้างหนวดมีสีน้ำตาลเข้ม ก้ามมีสีน้ำตาลเข้ม ตุ่มและหนามมีสีส้ม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม และผิวด้านนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีส้มตามความยาวจำนวน 1 แถบ แต่ที่ผิวด้านนอกของ dactylus มีสีเหลืองอ่อนและขอบด้านบนและด้านล่างมีเส้นสีน้ำตาลเข้มตามความยาว

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.1 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.1 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

1 ชนิด ได้แก่ *Rhinoclavis* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหิน

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต

การกระจาย

ทะเลอันดามัน อินโดนีเซีย เวียดนาม หมู่เกาะตาฮิติ เฟรนช์โปลินีเซีย

Clibanarius virescens (Krauss, 1843)

(ภาพที่ 22)

- Clibanarius virescens* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 466.
- Clibanarius virescens* Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 29, fig. 6.
- Clibanarius virescens* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 247.
- Clibanarius virescens* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 263.
- Clibanarius virescens* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 435.
- Clibanarius virescens* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 138, fig. 21.
- Clibanarius virescens* Miyake, 1956. Publ. Seto Mar. Biol. Lab. 5(3): 315, figs. 8-9.
- Clibanarius virescens* Utinomi, 1961. Coloured illustrations of sea shore animals of Japan. Hoikusha: 65, pl. 33, fig. 5.
- Clibanarius virescens* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 43.
- Clibanarius virescens* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 26.
- Clibanarius virescens* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 56. แผ่นภาพที่ 32, 33.
- Clibanarius virescens* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Clibanarius virescens* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 171.
- Clibanarius virescens* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 163.
- Clibanarius virescens* Morgan, 1988b. Crustaceana 55(3): 317, fig. 1.
- Clibanarius virescens* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 585.
- Clibanarius virescens* Rahayu and Forest, 1993. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 14(A) (2): 772.
- Clibanarius virescens* Gherardi and McLaughlin, 1994. Raffles Bull. Zool. 42: 636.
- Clibanarius virescens* Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 116, unnumbered fig.
- Clibanarius virescens* Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 17, figs. 8a, b.

- Clibanarius virescens* Cassidy and McLaughlin, 1996. The Philippine Sci. 33: 87, fig. 5.
- Clibanarius virescens* Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 159.
- Clibanarius virescens* McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 10.
- Clibanarius virescens* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.
- Clibanarius virescens* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 385.
- Clibanarius virescens* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 28.
- Clibanarius virescens* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 161.

ลักษณะเด่น

หนวด ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตา โดยมีความยาวไม่ถึงฐานของ cornea แผ่นกำบังหนวด มีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย ก้าม ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี ก้ามมีสีดำปนสีน้ำเงิน ตุ่มมีสีเหลือง แต่ที่ fixed finger และ dactylus มีสีเหลืองหรือขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีดำปนสีน้ำเงิน ยกเว้น dactylus มีสีเหลือง ซึ่งบริเวณตรงกลางมีหรือไม่มีวงแหวนมีสีดำปนสีน้ำเงิน 1 วง

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก และมีความยาวเกือบถึงฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองเล็กน้อย แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตา โดยมีความยาวไม่ถึงฐานของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 2-4 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 2 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งข้างขวามีความยาวและขนาดใหญ่กว่าข้างซ้าย เล็กน้อย ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน แต่ขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในมีลักษณะเป็นฟันเลื่อย ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มกระจายเล็กน้อย และขอบด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านบนของ palm และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน propodus และ dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีสันอย่างชัดเจนอยู่ระหว่างด้านบนกับด้านนอก dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองมีสีเหลืองอ่อนปนสีเทา ก้านตามีสีเทาเข้มปนสีเขียวและมีวงแหวนสีขาวแคบ ๆ ที่บริเวณใต้ cornea แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีดำปนสีเขียว ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีน้ำตาลเงิน เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้มปนสีแดง ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีดำปนสีน้ำตาลเงิน เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลเงิน แผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาลปนสีน้ำเงินและที่บริเวณส่วนปลายมีสีเหลืองอ่อน ก้ามมีสีดำปนสีน้ำตาลเงิน ตุ่มมีสีเหลือง แต่ที่ fixed finger และ dactylus มีสีเหลืองหรือ ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีดำปนสีน้ำตาลเงิน ยกเว้น dactylus มีสีเหลือง ซึ่งบริเวณตรงกลางมีหรือไม่มีวงแหวนมีสีดำปนสีน้ำตาลเงิน 1 วง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.3-6.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.3-6.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.7-3.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 2.3-3.8 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

17 ชนิด ได้แก่ *Angaria delphinus*, *Astrea* sp., *Chicoreus brunneus*, *Conus* sp., *Lunella cinirea*, *Monodonta* sp., *Morula* sp., *Nerita* sp., *Polinices tumidus*, *Rhinoclavis vertagus*, *Rhinoclavis* sp., *Strombus canarium*, *Strombus urceus*, *Thais hippocastanum*, *Thais* sp., *Trochus niloticus* และ *Turbo bruneus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดหินที่มีหินก้อนเล็ก และปะการังที่ตายแล้ว และแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต กระบี่

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทางตะวันออกของแอฟริกา ทะเลแดง มาดากัสการ์ เซเชลส์ มหาสมุทรอินเดีย ทะเลอันดามัน อินโดนีเซีย ทางตะวันตกเฉียงเหนือและทางตอนเหนือของออสเตรเลีย ฟิจิ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไต้หวัน ญี่ปุ่น

สกุล *Dardanus* Paulson, 1875

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว ส่วนหลังของกระดองมีความกว้างมากกว่าส่วนหน้าของกระดอง ผิวนอกมีลักษณะค่อนข้างเรียบ บริเวณส่วนหลังของกระดองมีลักษณะค่อนข้างแบน shield มีลักษณะเป็นเปลือกแข็ง แต่บริเวณส่วนหลังของกระดองมีลักษณะเป็นเยื่ออ่อน

กรี กลมมนไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง

ก้านตาและหนวด มีขนาดใหญ่ ก้านหนวดคู่ที่ 1 สั้น เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาว และไม่มีขนปกคลุม

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัดและอยู่แยกออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 14 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 4 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 5, 6, 7 และ 8 หรือขาเดินคู่ที่ 2, 3, 4 และ 5

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ชิดกัน

ก้าม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งส่วนใหญ่ข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก มีเป็นจำนวนน้อยที่ก้ามมีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวเฉียง ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นโคตินสีดำ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีขนาดยาว dactylus ของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีขนาดยาวกว่า propodus

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

รยางค์ว่ายน้ำ ในปูเสฉวนทั้ง 2 เพศมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 อัน อยู่ที่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 รยางค์ว่ายน้ำของตัวผู้แต่ละอันมีขนาดเล็กและมีลักษณะเป็น uniramous

แต่ในตัวเมียรยางค์ว่ายน้ำ 3 อันแรกมีขนาดใหญ่และเป็น triramous ส่วนรยางค์ว่ายน้ำอันสุดท้าย มีขนาดเล็ก และเป็น uniramous

ปูเสฉวนในสกุลนี้จะมีแผ่นเนื้อที่มีกลุ่มขนขนาดยาวยื่นออกมาทางด้านซ้ายของส่วนท้อง ถัดจากรยางค์ว่ายน้ำคู่ที่ 3 ซึ่งจะอยู่ก่อนไปทางด้านล่างของส่วนท้อง

Key จำแนกชนิดในสกุล *Dardanus*

(ปรับปรุงจาก Alcock, 1905; Lee, 1969 และ Forest et al., 2000)

- 1 ก้ามข้างซ้ายมีเกล็ดกระจายทั่วไป
 ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีเกล็ดเรียงเป็นแถวตามความยาว.....2
- ก้ามข้างซ้ายไม่มีเกล็ดกระจายทั่วไป
 ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย ไม่มีเกล็ดเรียงเป็นแถวตามความยาว.....3
- 2 ก้ามทั้ง 2 ข้าง มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากระจายทั่วไป
 ตามขอบบนและขอบล่างของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายห่าง ๆ กัน
D. arrosor
- ก้ามข้างซ้ายมีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคากระจาย
 ทั่วไป
 ตามขอบบนและขอบล่างของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีกลุ่มขนที่ propodus และ dactylus ของ
 ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายจะหนาแน่นกว่าบริเวณอื่นและเรียงชิดกันเป็นแถว.....*D. callichela*
- 3 ก้ามทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน.....4
- ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก.....*D. megistos*
- 4 ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1.....*D. hessii*
- ก้านตามีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย.....*D. lagopodes*

Dardanus arrosor (Herbst, 1796)

(ภาพที่ 23)

- Pagurus arrosor* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 423, fig. 79a.
Dardanus arrosor Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 37.
Dardanus arrosor Hale, 1927. Rec. S. Aust. Mus.: 93, fig. 89.
Dardanus arrosor Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 46, fig. 5.
Dardanus arrosor Sakai, 1999. Nat., Publ. Tokushima Biol. Lab., Shikoku Univ. 6: 11, pl. 2d.
Dardanus arrosor Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 385.
Dardanus arrosor Forest et al., 2000. NIWA Biodiversity Mem. 114: 81, fig. 26.

ลักษณะเด่น

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้าง มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากระจายทั่วไป และตามขอบของเกล็ดมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว

ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย ผิวด้านนอกมีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมเรียงเป็นแถวตามความยาวและตามขอบของเกล็ดมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว ตามขอบบนและขอบล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายห่าง ๆ กัน

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะค่อนข้างแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 cornea ขยายกว้างออก และมีความยาวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวของก้านตา ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวมากกว่าก้านตาเล็กน้อย โดยมีความยาวเกินส่วนปลายของ cornea เล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 2 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ merus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าอยู่จำนวนเล็กน้อย และขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในมีลักษณะเป็นฟันเลื่อยอย่างชัดเจน ผิวด้านนอกของ carpus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากระจายทั่วไป และขอบด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรง 5 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm และ dactylus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคา ตามขอบของ

เกล็ดที่ merus, carpus, palm และ dactylus มีขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว และเกล็ดซึ่งอยู่ที่ fixed finger และ dactylus มีขนาดเล็กกว่าที่ palm และตามขอบของเกล็ดที่ dactylus มีหนามที่ส่วนปลายเป็นสีดำกระจายตลอดความยาวของขอบเกล็ด ขอบด้านบนของ palm มีหนามที่มีส่วนปลายเป็นสีดำเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว ขอบล่างของ palm มีกลุ่มขนาดสั้นกระจายห่าง ๆ กัน ส่วนก้ามข้างขวา มีผิวด้านนอกของ merus เป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป ผิวด้านนอกของ carpus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากระจายทั่วไป ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm และ dactylus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคา ตามขอบของเกล็ดที่ merus, carpus, palm และ dactylus มีขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว และเกล็ดซึ่งอยู่ที่ fixed finger และ dactylus มีขนาดเล็กกว่าที่ palm และตามขอบของเกล็ดที่ dactylus มีหนามที่ส่วนปลายเป็นสีดำกระจายตลอดความยาวของขอบเกล็ด ขอบด้านบนของ palm มีหนามที่มีส่วนปลายเป็นสีดำเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน และข้างซ้ายมีความยาวมากกว่าข้างขวาเล็กน้อย ผิวด้านนอกมีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมเรียงเป็นแถวตามความยาว ตามขอบบนและขอบล่างมีกลุ่มขนาดสั้นกระจายห่าง ๆ กัน ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ merus เรียบ และผิวด้านนอกบริเวณค่อนลงมาทางด้านล่างของ carpus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยม และขอบด้านบนของ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว ผิวด้านนอกของ dactylus มีลักษณะแบนกว่า merus, carpus และ propodus และผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว ตามขอบของเกล็ดที่ merus, carpus, propodus และ dactylus มีขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองมีสีเหลืองปนสีแดงและมีแต้มสีแดงสด ซึ่งบางแต้มมีสีขาวแทรกอยู่ ก้านตามีสีชมพูและมีวงแหวนสีแดง 2 แถบ ก้ามมีสีแดงปนสีเหลืองหรือสีแดงปนสีม่วง ผิวด้านในของ merus บริเวณใกล้กับขอบทางส่วนปลายมีแถบตามขวางสีแดงเข้ม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีแดงปนสีเหลืองหรือสีแดงปนสีม่วง ผิวด้านนอกของ merus บริเวณใกล้กับขอบทางส่วนปลายของขาเดินคู่ที่ 2 มีแถบตามขวางสีแดงเข้ม (Forest et al., 2000)

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 15.0-20.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 15.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 20.4 มม.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่องค์ทะเลบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด ระดับความลึกประมาณ 200 เมตร

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน

การกระจาย

ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทางตะวันออกเฉียงเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติก ทางตะวันตกของแอฟริกา บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทะเลแดง ทะเลอันดามัน อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ ใต้หวัน เกาหลี ญี่ปุ่น

Dardanus callichela Cook, 1989

(ภาพที่ 24)

- Pagurus imbricatus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 92, pl. 9, fig. 8.
- Pagurus imbricatus* Fize and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 220, fig. 35, pl. 6, figs. 11-14.
- Dardanus imbricatus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาค วิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 63. แผ่นภาพที่ 36, 37.
- Dradanus imbricatus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Dradanus imbricatus* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2532. สัตว์ชายฝั่งทะเลไทย. หน้า 126.
- Dardanus callichela* Cook, 1989. Mem. Queensland Mus. 27(2): 115, figs. 3, 6b, 8a..
- Dradanus imbricatus* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2540ก. เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเล. หน้า 76.
- Dardanus callichela* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 338.
- Dradanus imbricatus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.
- Dardanus callichela* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 385.

ลักษณะเด่น

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคา กระจายทั่วไปและตามขอบของเกล็ดมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว

ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมเรียงเป็นแถวตามความยาว ตามขอบบนและขอบล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายทั่วไป ซึ่งกลุ่มขนที่ propodus และ dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายจะหนาแน่นกว่าบริเวณอื่นและเรียงชิดกันเป็นแถว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 cornea ขยายกว้างออก และมีความยาวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวของก้านตา ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวเกือบถึงส่วนปลายของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 2-3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ merus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมอยู่จำนวนเล็กน้อย และขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในมีลักษณะเป็นฟันเลื่อยอย่างชัดเจน ผิวด้านนอกของ carpus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมกระจายทั่วไป และขอบด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรง 3 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm และ dactylus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคา ตามขอบของเกล็ดที่ merus, carpus, palm และ dactylus มีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว และเกล็ดซึ่งอยู่ที่ fixed finger และ dactylus มีขนาดเล็กกว่าที่ palm ขอบด้านบนของ palm มีหนาม 4-7 อัน เรียงเป็นแถวตามความยาว ขอบด้านล่างของ palm มีหนามทุก ๆ เรียงเป็นแถวตามความยาว ซึ่งมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายหนาแน่นเรียงเป็นแถวตามความยาวปกคลุมอยู่ ส่วนก้ามข้างขวา มีผิวด้านนอกของ merus เป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป carpus มีหนามกระจายอยู่ห่าง ๆ กันที่ผิวด้านนอก palm มีผิวด้านนอกเป็นปุ่มค่อนข้างหนาแน่น แต่ผิวด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรงกระจายทั่วไป fixed finger และ dactylus มีหนามขนาดเล็กอยู่อย่างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะค่อนข้างแบน และข้างขวามีความยาวมากกว่าข้างซ้ายเล็กน้อย ตามขอบบนและขอบล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายทั่วไป ซึ่งกลุ่มขนที่ propodus และ dactylus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายจะหนาแน่นกว่าบริเวณอื่นและเรียงชิดกันเป็นแถว ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมอยู่ที่ผิวด้านนอกบริเวณค่อนข้างมาทางด้านล่างของ merus และ carpus และ ขอบด้านบนของ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว และขอบด้านล่างส่วนปลายของ carpus มีหนาม 3 อัน ขอบด้านล่างของ propodus มีหนามซึ่งส่วนปลายเป็นสอง

แขนงเรียงเป็นแถวตามความยาว ผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus มีลักษณะแบนกว่า merus และ carpus และมีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว ตามขอบของเกล็ดที่ merus, carpus, propodus และ dactylus มีขนาดเส้นเรียงชิดกันเป็นแถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีส้มปนสีแดงและมีจุดสีขาวและสีม่วงกระจายทั่วไป บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีส้มและมีจุดสีแดงและสีเหลืองกระจายทั่วไป ก้านตามีสีแดงปนส้ม ซึ่งบริเวณตรงกลางมีวงแหวนสีม่วง หนวดคู่ที่ 1 และ 2 มีสีส้ม ก้ามมีสีส้มปนสีแดง เกล็ดที่ผิวด้านนอก palm, fixed finger และ dactylus มีสีม่วงและขอบของเกล็ดมีสีแดง ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีส้มปนสีแดง แต่ fixed finger และ dactylus ของก้ามข้างขวาและ dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีสีแดงเข้ม

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 10.6-21.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 10.6-19.5 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 10.6-21.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 11.5-21.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

8 ชนิด ได้แก่ *Bursa rana*, *Cymbiola nobilis*, *Ficus* sp., *Phalium bandatum*, *Phalium glaucum*, *Rapana rapiformis*, *Tonna sulcosa* และ *Tonna* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่ท้องทะเลบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดที่เป็นโคลน และโคลนปนทรายหรือทรายปนโคลน ระดับความลึกประมาณ 18-35 เมตร

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด จันทบุรี ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส

การกระจาย

ศรีลังกา อ่าวไทย เวียดนาม ทะเลจีนใต้ สิงคโปร์ ทางตะวันตกเฉียงเหนือของออสเตรเลีย

Dardanus hessii (Miers, 1884)

(ภาพที่ 25)

- Pagurus similimanus* Henderson, 1888. Rep. Voy. Challenger Zool. 27: 59, pl. 6, fig. 6.
- Pagurus hessii* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 419.
- Pagurus hessii* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 364.
- Pagurus hessii* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 93, pl. 8, fig. 4.
- Pagurus hessii* Thompson, 1943. The John Murray Expd., Sci. Rep. 7(5):416.
- Pagurus hessi* Fize, and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 214, fig. 34, pl. 4.
- Dardanus hessii* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 46.
- Dardanus hessii* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 61. แผ่นภาพที่ 34, 35.
- Dradanus hessii* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Dardanus hessii* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 165.
- Dardanus hessii* Forest and Morgan, 1991. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4)A, 13: 207.
- Dardanus hessii* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 338.
- Dradanus hessii* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.
- Dardanus hessii* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 29.
- Dardanus hessii* Forest, Laurent, McLaughlin and Lemaitre, 2000. NIWA Biodiversity Mem. 114: 85, fig. 27.
- Dardanus hessii* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 387.

ลักษณะเด่น

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 cornea ขยายกว้างออก และมีความยาวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวของก้านตา

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus มีหนามกระจายอยู่ทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และมีความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 cornea ขยายกว้างออก และมีความยาวประมาณ 1 ใน 3 ของความยาวของก้านตา ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกือบเท่ากับก้านตา โดยมีความยาวเกินฐานของ cornea เล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีขนาดเท่ากันและรูปร่างคล้ายกัน ผิวด้านนอกของ merus เป็นตุ่มกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน ขอบบนส่วนปลายของ merus มีหนามลักษณะแข็งแรง 2 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 3 แถว ซึ่งหนามแถวที่อยู่ขอบด้านบนมีลักษณะแข็งแรงมากกว่าแถวอื่น palm มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 5 แถวอยู่ที่ผิวด้านบนและด้านนอก fixed finger และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว ซึ่งหนามแถวที่อยู่ด้านบนมีลักษณะแข็งแรงมากกว่าแถวอื่น บริเวณฐานของหนามมีขนาดสั้นและยาวอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ตามขอบบนและล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นและยาวกระจายทั่วไป ซึ่งกลุ่มขนทางด้านบนของ dactylus จะหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น ผิวด้านบนของ carpus, propodus และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำกระจายทั่วไป dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีแดงปนสีม่วง และมีลวดลายสีเหลืองกระจายทั่วไป ก้านตามีสีแดงปนสีน้ำตาล ซึ่งผิวด้านบนมีแถบสีเหลืองปนสีเทาตามความยาวขนาดใหญ่ซึ่งขอบเป็นสีขาว แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีแดงปนสีม่วงอ่อน หนวดคู่ที่ 1 และ 2 และแผ่นกำบังหนวดมีสีเหลืองอ่อน ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีแดงปนสีม่วง และมีลวดลายสีเหลืองกระจายทั่วไป ยก

เว้น fixed finger และ dactylus ของก้ามมีสีแดงเข้ม merus ของก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีแดงปนเหลืองตามขวาง ผิวด้านนอกของ propodus บริเวณโดยอยู่ก่อนไปทางด้านล่างของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีแดงเข้มตามความยาว ขนตามกระดอง ก้าม และขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีแดงเข้มและมีแถบตามขวางสีเหลือง ยกเว้นขนที่ fixed finger และ dactylus ของก้ามและที่ dactylus ของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีแดงเข้ม

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 4.8-15.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 7.0-15.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 4.8-12.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 9.1-14.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

11 ชนิด ได้แก่ *Bursa rana*, *Cymbiola nobilis*, *Ficus subintermedia*, *Harpa* sp., *Hemifusus ternatanus*, *Murex trapa*, *Phalium bisulcatum*, *Phalium glaucum*, *Rapana rapiformis*, *Tonna sulcosa* และ *Tonna* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่ท้องทะเลบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดที่เป็นโคลน และโคลนปนทรายหรือทรายปนโคลน ระดับความลึกประมาณ 10-50 เมตร

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตราด ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต ตรัง

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทะเลแดง อ่าวโอมาน มัลดีฟส์ มหาสมุทรอินเดีย อ่าวเบงกอล อ่าวมาร์ตาบัน พม่า ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นิวกีนิ ทะเลอะราฟูรา และช่องแคบเทอร์เรส ทางตอนเหนือของออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น

Dardanus lagopodes (Forskal, 1775)

(ภาพที่ 26)

- Pagurus euopsis* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 452.
- Pagurus euopsis* Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 6.
- Pagurus euopsis* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 86, pl. 9, fig. 2.
- Pagurus euopsis* Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 157.
- Dardanus euopsis* Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 275.
- Pagurus euopsis* Thompson, 1943. The John Murray Expd., Sci. Rep. 7 (5):416.
- Pagurus euopsis* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 427.
- Pagurus sanguinolentus* Forest, J. 1953b. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(6): 559, figs. 12-14.
- Pagurus sanguinolentus* Fize, and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 166, fig. 25, pl. 4, figs 4, 5.
- Dardanus sanguinolentus* Forest, 1956b. Bull. Raffles Mus. 27: 49.
- Dardanus sanguinolentus* Utinomi, 1961. Coloured illustrations of sea shore animals of Japan. Hoikusha: 64, pl. 32, fig. 7.
- Dardanus lagopodes* Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 50, fig. 8.
- Dardanus lagopodes* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 32, pl. 2, figs. 1, 2.
- Dardanus lagopodes* Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 92.
- Dardanus lagopodes* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาดี, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 66. แผ่นภาพที่ 38, 39.
- Dradanus lagopodes* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Dardanus lagopodes* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 181.
- Dardanus lagopodes* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 166.
- Dardanus lagopodes* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2532. สัตว์ชายฝั่งทะเลไทย. หน้า 124.
- Dardanus lagopodes* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 586.

<i>Dardanus lagopodes</i>	Gherardi and McLaughlin, 1994. Raffles Bull. Zool. 42: 640.
<i>Dardanus lagopodes</i>	Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 117, unnumbered fig.
<i>Dardanus lagopodes</i>	Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 25, figs. 10a, b.
<i>Dardanus lagopodes</i>	Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 339.
<i>Dardanus lagopodes</i>	Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 160.
<i>Dardanus lagopodes</i>	McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 13, pl. 2, figs. c, d.
<i>Dradanus lagopodes</i>	Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.
<i>Dardanus lagopodes</i>	Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 387.
<i>Dardanus lagopodes</i>	McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 150.

ลักษณะเด่น

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย cornea ไม่ขยายกว้างออก และมีความยาวประมาณ 1 ใน 5 ของความยาวของก้านตา

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวาเล็กน้อย แต่มีรูปร่างคล้ายกัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ carpus, propodus และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายโค้งลงกระจายทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองอย่างชัดเจน แต่มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย cornea ไม่ขยายกว้างออก และมีความยาวประมาณ 1 ใน 5 ของความยาวของก้านตา ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตาลเล็กน้อย โดยมีความยาวไม่ถึงฐานของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 3-4 อัน เรียงเป็นแถว และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวาเล็กน้อย แต่มีรูปร่างคล้ายกัน ผิวด้านนอกของ merus เป็นตุ่มกระจายทั่วไป ขอบล่างค่อนข้างมนไปทางส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย ผิวด้านบนและด้านนอกของ carpus, propodus และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายโค้งลงกระจายทั่วไป และบริเวณฐานของหนามมีขนขนาดยาวสีน้ำตาลแดง ซึ่งส่วนปลายเป็นสีขาวอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ตามขอบบนและขอบล่างจะมีกลุ่มขนขนาดยาวสีน้ำตาลแดงซึ่งส่วนปลายเป็นสีขาวกระจายทั่วไป และบริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรง 2 อัน propodus และ dactylus มีหนามกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน และจะมีกลุ่มขนขนาดยาวสีน้ำตาลแดง ซึ่งส่วนปลายเป็นสีขาวปกคลุมทั่วไป ผิวด้านนอก propodus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีลักษณะแบนอย่างชัดเจน ผิวด้านนอกของ dactylus มีร่องตื้น ๆ ตามความยาว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus เล็กน้อย

กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลเข้ม และมีปื้นสีน้ำตาลเข้มปนสีแดงขนาดใหญ่อยู่บริเวณตรงกลาง 1 อัน ก้านตามีสีเทาและมีวงแหวนสีเหลืองที่บริเวณใต้ cornea ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีเหลืองปนเทา เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีเหลือง ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลืองปนเทา เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อน ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลเข้ม ผิวด้านนอกของ merus และ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบสีน้ำตาลเข้มปนสีแดงตามขวาง ขนตามกระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลปนสีแดง ซึ่งส่วนปลายเป็นสีขาว

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 7.6-13.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 7.6-13.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 11.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

2 ชนิด ได้แก่ *Angaria delphinus* และ *Trochus maculatus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลบริเวณแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง โดยอยู่ใต้ระดับน้ำลงเล็กน้อย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี

ทะเลอันดามัน: ภูเก็ต

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทางตะวันออกของแอฟริกา มาดากัสการ์ มอริเชียส เซเชลส์ ทะเลแดง ทางตอนใต้ของอินเดีย ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย นิวกินี ออสเตรเลีย ซามัว เฟรนช์โปลินีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น

Dardanus megistos (Herbst, 1804)

(ภาพที่ 27)

- Pagurus punctulatus* Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 451.
Pagurus spinimanus Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 452.
Pagurus punctulatus Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 4.
Pagurus spinimanus Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 5.
Pagurus punctulatus de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 225.
Pagurus punctulatus Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 419.
Pagurus punctulatus Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 364.
Pagurus punctulatus Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 81, pl. 8, fig. 1.
Pagurus punctulatus Edmondson, 1923. Bernice P. Bishop Mus. Bull. 5: 27.
Pagurus megistos Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 156.
Dardanus megistos Hale, 1927. Rec. S. Aust. Mus.: 92, fig. 88.
Dardanus megistos Buitendijk, 1937. Temminckia 2: 273.
Pagurus megistos Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 425, fig. 79c.
Pagurus megistos Forest, 1953b. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 25(6): 559.
Pagurus megistos Fize, and Serene, 1955. Notes Inst. Oceanogr. Nhatrang Vietnam 45: 160, fig. 24, pl. 4, figs. 1-3.
Dardanus megistos Forest, 1956b. Bull. Raffles Mus. 27: 48.
Dardanus megistos Utinomi, 1961. Coloured illustrations of sea shore animals of Japan. Hoikusha: 64, pl. 32, fig. 10.
Dardanus megistos Tinker, S. W. 1965. Pacific crustacea: 52.
Dardanus megistos Lee, 1969. Bull. Inst. Zool. Acad. Sinica 8(2): 51.
Dardanus megistos Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 36.
Dardanus megistos Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 103.

- Dardanus megistos* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาค วิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 69. แผ่นภาพที่ 40, 41.
- Dradanus megistos* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 23.
- Dardanus megistos* สมศักดิ์ ปัญญา. 2525. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 120. แผ่นภาพที่ 5. ภาพที่ 7.
- Dardanus megistos* ศุภผล เทพเฉลิม. 2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 184. แผ่นภาพที่ 18. ภาพที่ 2.
- Dardanus megistos* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 166.
- Dradanus megistos* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2532. สัตว์ชายฝั่งทะเลไทย. หน้า 125.
- Dradanus megistos* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2535. สัตว์น้ำจากท้องทะเลไทย. หน้า 33.
- Dradanus megistos* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2540ก. เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสัตว์ทะเล. หน้า 74.
- Dradanus megistos* สุรินทร์ มัจฉาชีพ. 2540ข. ปูน้ำเค็มของไทย. หน้า 15.
- Dardanus megistos* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 586.
- Dardanus megistos* Jones and Morgan, 1994. A field guide to crustaceans of Australian waters: 116, unnumbered fig.
- Dardanus megistos* Tudge, 1995. Hermit crabs of the Great Barrier Reef and coastal Queensland: 26.
- Dardanus megistos* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 339.
- Dardanus megistos* Hogarth, Gherardi and McLaughlin, 1998. Trop. Zool. 11: 160.
- Dardanus megistos* McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 12, pl. 2, figs. a, b.
- Dradanus megistos* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.
- Dardanus megistos* Sakai, 1999. Nat., Publ. Tokushima Biol. Lab., Shikoku Univ. 6: 11, pl. 2e.
- Dardanus megistos* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 387.

Dardanus megistos McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien
103B: 151.

ลักษณะเด่น

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ผิวด้านบนและด้านนอกของ carpus, palm และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายโค้งลงกระจายอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ซึ่งบริเวณฐานของหนามมีขนขนาดยาวสีแดงอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus มีลักษณะโค้ง

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองเล็กน้อย แต่มีความยาวใกล้เคียงกับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 cornea ขยายกว้างออกเล็กน้อย และมีความยาวประมาณ 1 ใน 4 ของความยาวของก้านตา ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าก้านตาลเล็กน้อย โดยมีความยาวถึงฐานของ cornea

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 2-3 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 1 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ผิวด้านนอกของ merus เป็นตุ่มกระจายทั่วไป ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 2 อัน ผิวด้านบนและด้านนอกของ carpus, palm และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายโค้งลงกระจายอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ซึ่งบริเวณฐานของหนามมีขนขนาดยาวสีแดงอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และหนามที่อยู่ขอบด้านบนของ carpus และ palm มีลักษณะแข็งแรงมากกว่าบริเวณอื่น ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านบนและด้านนอกของ carpus, palm และ dactylus มีหนามซึ่งตรงปลายโค้งลงกระจายอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ซึ่งบริเวณฐานของหนามมีขนขนาดสั้นอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว เกือบเป็นรูปทรงกระบอก ตามขอบบนและขอบล่างจะมีกลุ่มขนขนาดยาวสีแดงกระจายทั่วไป ผิวด้านนอกของ propodus และ dactylus มีลักษณะโค้ง carpus, propodus และ dactylus มีหนามและกลุ่มขนขนาดยาวสีแดง ปกคลุมอยู่ค่อนข้างหนาแน่น dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

กระดอง maxilliped คู่ที่ 3 ก้าม ขาเดินทั้ง 4 คู่ แผ่น terga และแพนหางมีสีแดงปนสีส้ม และมีจุดสีขาวซึ่งตรงขอบสีดำกระจายทั่วไป ก้านตาและแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีแดง

ป็นสีน้ำตาล หนวดคู่ที่ 1 มีสีแดงปนสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีแดงปนสีส้ม เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีขาว

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 9.1-40.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 11.2-40.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 9.1-33.4 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

4 ชนิด ได้แก่ *Chicoreus ramosus*, *Cymbiola nobilis*, *Pugilina cochlidium* และ

Turbo bruneus

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่ท้องทะเลในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด และเขตน้ำขึ้นน้ำลงซึ่งอยู่ใต้ระดับน้ำลงเล็กน้อยที่มีหินและปะการัง

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ระยอง ชลบุรี ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์

ทะเลอันดามัน: ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทางตะวันออกของแอฟริกา มาดากัสการ์ มอริเชียส เซเชลส์ ทะเลแดง ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ หมู่เกาะลูยกูย อินโดนีเซีย นิวกินี ออสเตรเลีย เฟรนช์โปลินีเซีย ฮาวาย เวียดนาม ใต้หวัน ญี่ปุ่น

สกุล *Diogenes* Dana, 1852

ลักษณะทั่วไป

กระดอง ส่วนมากมีรูปร่างยาว และกระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า กระดองส่วนหน้ามีผิวบริเวณตรงกลางเรียบ แต่บริเวณค่อนไปทางด้านข้าง มีลักษณะเป็นสันตามแนวขวางกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งขอบของสันแต่ละอัน มีลักษณะเป็นพื้นเลื่อยขนาดเล็กมาก และมีขนขนาดสั้นและยาวเรียงเป็นแถว

กรี กลมมนไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง แต่มีหนามที่เรียกว่า rostriform process ยื่นออกไปทางส่วนหน้าโดยแทรกอยู่ระหว่างแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเรียวเป็นรูปทรงกระบอก ก้านหนวดคู่ที่ 1 สั้น เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียว สั้น ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาวและมีขนสั้นหรือยาวปกคลุม

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะคล้ายพัด หรือเป็นรูปสามเหลี่ยมและอยู่แยกห่างออกจากกันโดยมี rostriform process แทรกอยู่ระหว่างกลาง

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม หรือบริเวณฐานมีขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 13 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 3 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 5, 6 และ 7 หรือขาเดินคู่ที่ 2, 3 และ 4 maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ชิดกัน

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีรูปร่างต่างกันและขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวเฉียง ปลายก้ามหนีบแหลมและมีลักษณะเป็นหินปูน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีขนาดยาว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีขนาดยาวกว่า propodus

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ หรือมีเพียงช่องเดียวอยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างขวา

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนิ่มและบิดงอไปทางขวา

รยางค์ว่ายน้ำ ในปูเสฉวนทั้ง 2 เพศมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 อัน อยู่ที่อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้อง ปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 รยางค์ว่ายน้ำของตัวผู้แต่ละอันมีลักษณะเป็น uniramous แต่ในตัวเมีย รยางค์ว่ายน้ำ 3 อันแรกมีขนาดใหญ่และเป็น triramous ส่วนรยางค์ว่ายน้ำอันสุดท้ายมีขนาดเล็กและเป็น uniramous แต่ในตัวเมีย รยางค์ว่ายน้ำ 3 อันแรก มีลักษณะเป็น biramous ส่วนรยางค์ว่ายน้ำอันสุดท้ายมีลักษณะเป็น uniramous

Key จำแนกชนิดในสกุล *Diogenes*

(ปรับปรุงจาก ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523; Alcock, 1905 และ Rahayu และ Forest, 1995)

- 1 rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก
.....2
- rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว เจริญดีหรือเจริญไม่เต็มที่และมีขนาดเล็ก
มาก.....5
- 2 rostriform process มีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา
เล็กน้อย
แผ่นกำบังหนวดมีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลาย
ที่แยกอันนอกมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2
.....*D. planimanus*
- rostriform process มีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา
มาก
แผ่นกำบังหนวดมีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลาย
ที่แยกอันนอกมีความยาวเกือบถึงหรือเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2
.....3
- 3 แผ่นกำบังหนวดมีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลาย
ที่แยกอันในมีความยาวเกินฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 มาก
ผิวด้านนอกของก้ามข้างซ้ายมีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งที่ฐานของตุ่ม
แต่ละอันจะล้อมรอบด้วยขนแข็ง ๆ ขนาดสั้นเรียงตัวกันเป็นวง
.....*D. merguensis*
- แผ่นกำบังหนวดมีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลาย
ที่แยกอันในมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2
ผิวด้านนอกของก้ามข้างซ้ายมีตุ่มหรือหนามกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งที่ฐานของตุ่มหรือหนาม
แต่ละอันไม่ล้อมรอบด้วยขนแข็ง ๆ ขนาดสั้นเรียงตัวกันเป็นวง
.....4

- 4 ก้านหนดคู่ที่ 1 มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหนดคู่ที่ 2 มาก
 ส่วนปลายที่แยกกันในของแผ่นกำบังหนดมีความยาวถึงประมาณครึ่งหนึ่งของความยาว
 ของปล้องที่ 4 ของก้านหนดคู่ที่ 2.....*D. mixtus*
- ก้านหนดคู่ที่ 1 มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนดคู่ที่ 2
 ส่วนปลายที่แยกกันในของแผ่นกำบังหนดมีความยาวไม่ถึงครึ่งหนึ่งของความยาวของ
 ปล้องที่ 4 ของก้านหนดคู่ที่ 2.....*D. dubius*
- 5 ขอบด้านบนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนามเรียงเป็นแถว.....6
- ขอบด้านบนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนาม 1 อันที่บริเวณส่วนปลาย.....9
- 6 ขอบด้านบนส่วนปลายของ palm ของก้ามข้างซ้ายมีตุ่มขนาดใหญ่ 1 ตุ่ม
D. goniochirus
- ขอบด้านบนส่วนปลายของ palm ของก้ามข้างซ้ายไม่มีตุ่มขนาดใหญ่ 1 ตุ่ม
7
- 7 ผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้ายมีหนามเรียงตัวกันเป็นสันโค้งเฉียงตามแนวขวาง
 เริ่มต้นที่บริเวณรอยต่อทางด้านล่างกับ carpus และโค้งเฉียงขึ้นไปถึงหรือเกือบถึง
 บริเวณกึ่งกลางของผิวด้านนอกของ palm.....*D. costatus*
- ผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้ายไม่มีหนามเรียงตัวกันเป็นสันโค้งเฉียงตามแนวขวาง
8
- 8 ผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้ายมีลักษณะนูนเป็นสันตามความยาวอยู่บริเวณตรง
 กลาง
 fixed finger ของก้ามข้างซ้ายโค้งออกทางด้านข้าง.....*D. avarus*
- ผิวด้านนอกของ palm ของก้ามข้างซ้ายไม่มีลักษณะนูนเป็นสันตามความยาวอยู่บริเวณตรง
 กลาง
 fixed finger ของก้ามข้างซ้ายไม่โค้งออกทางด้านข้าง.....*D. rectimanus*
- 9 ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนดคู่ที่ 1 มาก
 เส้นหนดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก.....*D. klaasi*
- ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนดคู่ที่ 1 เล็กน้อย
 เส้นหนดคู่ที่ 2 มีขนสั้นกระจายจำนวนน้อย.....*D. tumidus*

Diogenes avarus Heller, 1865

(ภาพที่ 28)

- Diogenes avarus* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 236.
- Diogenes avarus* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 417.
- Diogenes rectimanus* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 366.
- Diogenes avarus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 68, pl. 6, fig. 6.
- Diogenes avarus* Henderson, 1915. Rec. Indian Mus. 11: 28.
- Diogenes avarus* Kemp, 1915. Mem. Indian Mus. 5: 251.
- Diogenes avarus* Kemp, 1918. Mem. Asiat. Soc. Bengal 6: 254.
- Diogenes avarus* Forest, 1956a. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 28(6): 524, figs. 1-4.
- Diogenes avarus* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 37, fig. 4.
- Diogenes avarus* Frith, Tantasiriwong, and Bhatia, 1976. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 10: 34.
- Diogenes avarus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาธิต, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 89. แผ่นภาพที่ 52, 53.
- Diogenes avarus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Diogenes avarus* ปิติวงศ์ ตันติโชค. 2524. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 93.
- Diogenes avarus* Nateewathana et al., 1981. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 28: 51.
- Clibanarius padavensis* Nateewathana et al., 1981. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 28: 51.
- Pagurus* sp. สุขจันต์ แสงมณี, 2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 137. แผ่นภาพที่ 13. ภาพที่ 7.
- Diogenes avarus* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 174.

- Diogenes avarus* Haig and Ball, 1988. Rec. Aust. Mus. 40(3): 167.
- Diogenes avarus* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 586.
- Diogenes avarus* Rahayu and Forest, 1995. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 16(A) (2-4): 398, figs. 2b, g, h.
- Diogenes avarus* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 340.
- Diogenes avarus* McLaughlin and Clark, 1997. Bull. Nat. Hist. Mus., London. (Zool.) 63(1): 39, figs. 3b, 8b, 9b-d, 11b.
- Diogenes avarus* McLaughlin and Hogarth, 1998. Zoologische Verhandelingen. 318: 16.
- Diogenes avarus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.
- Diogenes avarus* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 389.
- Diogenes avarus* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 29.
- Diogenes avarus* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 143, figs. 9-12.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะนูนเป็นสันตามความยาวอยู่บริเวณตรงกลาง fixed finger โค้งออกทางด้านข้าง

ขาเดินคู่ที่ 2 ขอบด้านบนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว 1-2 แถว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตาสักขณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าหรือยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 3-7 อัน เรียงเป็นแถว และมีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านบนและด้านนอกมีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะที่ palm มีตุ่มขนาดเล็กกว่าบริเวณอื่น และกระจายอยู่อย่างหนาแน่น บริเวณขอบด้านบนของ merus, carpus, palm และ dactylus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก carpus มีความยาวมากกว่า merus ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะนูนเป็นสันตามความยาวอยู่บริเวณตรงกลาง ขอบด้านล่างของ palm และ fixed finger มีลักษณะเป็นเส้นตรงและมีตุ่มขนาดเล็กเรียงเป็นแถวตามความยาว fixed finger โค้งออกทางด้านข้าง ส่วนก้ามข้างขวา มีผิวด้านบนและด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่ม ขนาดยาวปกคลุมอยู่ค่อนข้างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวด้านนอกของ merus, carpus, propodus และ dactylus ค่อนข้างเรียบ ยกเว้นบริเวณประมาณครึ่งหนึ่ง ไปทางด้านบนของ propodus จะมีผิวยาบ ขอบด้านบนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว 1-2 แถว ส่วนขอบด้านบนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 3 มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว 1 แถวหรือมีเพียงหนาม 1 อันที่บริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลปนสีเทา บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีน้ำตาลอ่อน ก้านตามีสีเหลืองอ่อนและมีแถบสีเทาปนสีดำเลือน ๆ ตามยาว 1-2 แถบอยู่ที่ผิวด้านบน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีน้ำตาลปนสีเทา rostriform process มีสีน้ำตาล หนวดคู่ที่ 1 มีสีเหลืองอ่อน ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลปนสีเทา เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อน ซึ่งแต่ละอันมีแถบสีเทาปนสีดำตามขวาง 10-12 แถบ แผ่นกำบังหนวดมีสีเหลืองอ่อนและมีแถบสีน้ำตาลตามขวาง 1 แถบ ก้ามมีสีเหลืองอ่อนและมีจุดและปื้นสีน้ำตาลแทรกอยู่ทั่วไป บริเวณตรงกลางของผิวด้านนอกของ merus และ carpus มีแถบสีน้ำตาลตามขวาง 1 แถบ ผิวด้านนอกของ palm บริเวณตรง

กลางค่อนข้างไปทางด้านล่างมีปื้นสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนสีแดงขนาดไม่แน่นอน ขาดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อนและมีแถบสีน้ำตาลตามขวางเป็นช่วง ๆ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.3-5.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.4-5.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 1.5-3.1 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 1.3-3.2 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

22 ชนิด ได้แก่ *Babylonia areolata*, *Cerithium* sp., *Clithon* sp., *Distorsio* sp., *Littoraria melanostoma*, *Monodonta* sp., *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica tigrina*, *Natica* sp., *Planaxis* sp., *Polinices tumidus*, *Pyrene* sp., *Rhinoclavis vertagus*, *Rhinoclavis* sp., *Strombus urceus*, *Strombus* sp., *Thais malayensis*, *Thais* sp., *Turris* sp., *Turritella* sp. และ *Umbonium vestiarum*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นหาดทรายปนโคลน หาดทราย หาดโคลน หาดโคลนปนทราย บางครั้งพบบริเวณป่าชายเลน หาดหิน และพื้นที่ท้องทะเลในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส

ทะเลอันดามัน: ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

บริเวณอินโดแปซิฟิก ตั้งแต่ทางตะวันออกของแอฟริกา ทะเลแดง ทางตอนเหนือของทะเลอาหรับ มหาสมุทรอินเดีย หมู่เกาะมะริด พม่า ทะเลอันดามันและอ่าวไทย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย นิวกินี ทางตอนเหนือและทางตะวันตกเฉียงเหนือของออสเตรเลีย

Diogenes costatus Henderson, 1893

(ภาพที่ 29)

- Diogenes costatus* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 418, pl. 39, figs. 7, 8.
- Diogenes costatus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 70, pl. 6, fig. 7.
- Diogenes costatus* Laurie, 1926. Trans. Linn. Soc. London Zool. 19: 156.
- Diogenes costatus* Barnard, 1950. Ann. S. Afr. Mus. 38: 443, figs. 81e-g.
- Diogenes costatus* Lewinsohn, 1969. Zoologische Verhandelingen. 104: 42, fig. 6.
- Diogenes costatus* Reay and Haig, 1990. Bull. Mar. Sci. 46(3): 586.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ palm จะมีหนามเรียงตัวกันเป็นสันโค้งเฉียงตามแนวขวาง เริ่มต้นที่บริเวณรอยต่อทางด้านล่างกับ carpus และโค้งเฉียงขึ้นไปถึงหรือเกือบถึงบริเวณกึ่งกลางของผิวด้านนอกของ palm

ขาเดินคู่ที่ 2 ขอบด้านบนของ carpus มีหนามเรียงเป็นแถว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าหรือยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 4-8 อัน เรียงเป็นแถว และมีความยาวเกือบถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอก merus หยาบบริเวณขอบด้านบนของ merus และ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ขอบ

ด้านบนของ palm มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2-3 แถว ที่ขอบด้านบนของ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 3 แถว บริเวณขอบด้านล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก ผิวด้านบนของ carpus มีตุ่มกระจายโดยทั่วไป carpus มีความยาวใกล้เคียงกับ merus ผิวด้านนอกของ palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอย่างหนาแน่น แต่ตุ่มที่อยู่บริเวณขอบจะมีขนาดใหญ่กว่า และที่ผิวด้านนอกของ palm จะมีหนามเรียงตัวกันเป็นสันโค้งเฉียงตามแนวขวาง เริ่มต้นที่บริเวณรอยต่อทางด้านล่างกับ carpus และโค้งเฉียงขึ้นไปถึงหรือเกือบถึงบริเวณกึ่งกลางของผิวด้านนอกของ palm ขอบด้านล่างของ palm มีลักษณะโค้งเข้าไปด้านในเล็กน้อย และมีหนามทุก ๆ เรียงเป็นแถวตามความยาว fixed finger โค้งออกทางด้านข้าง ส่วนก้ามข้างขวา มีผิวด้านบนและด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาวปกคลุมอยู่ค่อนข้างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวด้านนอกของ merus, carpus, propodus และ dactylus ค่อนข้างเรียบ ยกเว้นบริเวณประมาณครึ่งหนึ่ง ไปทางด้านบนของ propodus จะมีผิวหยาบ ขอบด้านบนของ merus, carpus และ propodus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนามเรียงเป็นแถว ส่วน carpus ของขาเดินคู่ที่ 3 มีหนาม 1-2 อันที่ขอบด้านบนส่วนปลาย dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

สี
กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลและมีปื้นสีน้ำตาลเข้มแทรก บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีเหลืองอ่อน ก้านตามีสีเหลืองอ่อนปนสีขาว แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีส่วนโคนเป็นสีน้ำตาลและส่วนปลายเป็นสีเหลืองอ่อน หนวดคู่ที่ 1 มีสีเหลืองอ่อนปนสีขาว ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อนปนสีน้ำตาล เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลืองอ่อนปนสีขาว แผ่นก้ามหนวดมีสีน้ำตาล หนามที่อยู่ส่วนปลายมีสีเหลืองอ่อน ก้ามมี merus และ carpus เป็นสีน้ำตาลและมีปื้นสีน้ำตาลเข้มปนสีเขียวแทรก palm, fixed finger และ dactylus มีสีเหลืองอ่อน ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อนและมีแถบสีน้ำตาลเข้มตามขวางเป็นช่วง ๆ dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่มีสีเหลืองอ่อน

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.9-7.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.9-7.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.0-5.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์กว่าย่น้ำ = 3.7-5.5 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

12 ชนิด ได้แก่ *Babylonia areolata*, *Bursa rana*, *Hemifusus ternatanus*, *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica tigrina*, *Phos senticosus*, *Polinices didyma*, *Pugilina cochlidium*, *Thais malayensis*, *Turris* sp. และ *Turritella terebra*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่ของทะเลในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด และชายฝั่งทะเลในเขตน้ำขึ้นน้ำลงที่เป็นหาดโคลน บางครั้งพบบริเวณหาดทราย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสงคราม เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี สงขลา ปัตตานี

การกระจาย

แอฟริกาใต้ โมซัมบิก เซเชลส์ ทะเลแดง ทางตอนเหนือของทะเลอาหรับ อ่าว Mannar ทางตอนใต้ของอินเดีย อ่าวไทย

Diogenes dubius (Herbst, 1804)

(ภาพที่ 30)

- Diogenes miles* de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 222, pl. 15, figs. 7-9.
- Diogenes custos* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 414.
- Diogenes miles* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 367.
- Diogenes custos* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 64, pl. 6, fig. 1.
- Diogenes dubius* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 165.
- Diogenes custos* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 81. แผ่นภาพที่ 46, 47.
- Diogenes custos* Rahayu and Forest, 1995. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 16(A)(2-4): 387.
- Diogenes custos* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 340.
- Diogenes custos* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.

- Diogenes dubius* Sakai, 1999. Nat., Publ. Tokushima Biol. Lab., Shikoku Univ. 6: 12, pl. 3, fig. d.
- Diogenes custos* Sakai, 1999. Nat., Publ. Tokushima Biol. Lab., Shikoku Univ. 6: 12, pl. 3, fig. d.
- Diogenes custos* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 389.
- Diogenes dubius* McLaughlin and Dworschak, 2001. Ann. Naturhist. Mus. Wien 103B: 143.
- Diogenes dubius* McLaughlin and Holthuis, 2001. J. Crustacean Biol. 21(1): 261.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

หมวด ก้านหมวดคู่ที่ 1 มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหมวดคู่ที่ 2

แผ่นกำบังหมวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกมีความยาวเกือบถึงหรือเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหมวดคู่ที่ 2 และส่วนปลายที่แยกอันในมีความยาวไม่ถึงครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหมวดคู่ที่ 2

กำมขวางซ้าย ผิวด้านนอกของ carpus, palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายอยู่อย่างหนาแน่น แต่ที่บริเวณใกล้กับขอบด้านล่างของ palm และผิวด้านนอกของ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กมากลักษณะเป็นรูปกรวยแทรกอยู่เล็กน้อย

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความกว้างเท่ากับหรือมากกว่าความยาว และมีลักษณะนูนเล็กน้อย rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

ก้านตาและหมวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองและความยาวของก้านหมวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหมวดคู่ที่ 2 มีความยาวเท่ากับ ความยาวของก้านหมวดคู่ที่ 1

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหมวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกมีความยาวเกือบถึงหรือเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหมวดคู่ที่ 2 และส่วนปลายที่แยกอันในมีความยาวไม่ถึงครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหมวดคู่ที่ 2

และบริเวณขอบด้านในที่อยู่ระหว่างส่วนปลายที่แยกออกเป็น 2 แฉก มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวหนังด้านนอกของ merus หยาบแต่ผิวหนังด้านบนส่วนปลายมีหนามกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณขอบด้านบนของ merus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ขอบด้านบนของ carpus, palm และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว บริเวณขอบด้านล่างของ merus และ carpus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย carpus มีความยาวใกล้เคียงกับ merus ผิวหนังด้านนอกของ carpus, palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กมากกระจายอยู่อย่างหนาแน่น แต่ที่บริเวณใกล้กับขอบด้านล่างของ palm และผิวหนังด้านนอกของ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กมากลักษณะเป็นรูปกรวยแทรกอยู่เล็กน้อย ส่วนก้ามข้างขวามีผิวหนังด้านนอกของ merus หยาบ แต่ผิวหนังด้านนอกของ carpus, propodus และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวหนังด้านนอกของ merus, carpus และ propodus หยาบ โดยเฉพาะที่ propodus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่อย่างหนาแน่น แต่ที่ dactylus มีผิวเรียบ ตามขอบบนของ merus และ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ propodus และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2-3 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มีเพียงช่องเดียวอยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างขวา

สี

ก้านตามีสีเหลืองอ่อน กระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อน และมีสีน้ำตาลปนส้มแทรกอยู่ทั่วไปที่ก้ามทั้ง 2 ข้าง และขาเดินทั้ง 2 คู่ (ชินวัฒน์ พิทักษ์สาลี, 2523)

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 6.7-9.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 6.7-9.6 มม.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดทรายปนโคลนซึ่งอยู่ใต้ระดับน้ำลง

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: กระบี่ สตูล

การกระจาย

มหาสมุทรอินเดีย ทางตอนเหนือของทะเลอาหรับ อ่าวเบงกอล ทะเลอันดามัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ทางตะวันออกเฉียงใต้ของออสเตรเลีย

Diogenes goniochirus Forest, 1956a

(ภาพที่ 31)

- Diogenes rectimanus* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 366.
- Diogenes goniochirus* Forest, 1956a. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (2) 28(6): 527, figs. 5-7.
- Diogenes goniochirus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 92. แผ่นภาพที่ 54, 55.
- Diogenes goniochirus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Diogenes goniochirus* Rahayu and Forest, 1995. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 16(A) (2-4): 391.
- Diogenes goniochirus* McLaughlin and Clark, 1997. Bull. Nat. Hist. Mus., London. (Zool.) 63(1): 38, figs. 3a, 8a, 9a, 11a.
- Diogenes goniochirus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.
- Diogenes goniochirus* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 390.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นหนามขนาดเล็ก และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

แผ่นกำบังหมวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหมวดคู่ที่ 2

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกบริเวณตรงกลางทางส่วนปลายค่อนไปทางด้านบนของ carpus มีตุ่มขนาดใหญ่ 1 ตุ่ม และขอบด้านบนส่วนปลายของ palm มีตุ่มขนาดใหญ่ 1 ตุ่ม

ขาเดินคู่ที่ 2 ขอบด้านบนของ carpus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความกว้างเท่ากับหรือมากกว่าความยาว และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

rostriform process มีลักษณะเป็นหนามขนาดเล็ก และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเท่ากับ ความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 3-4 อัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 4-6 อัน เรียงเป็นแถว และมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านบนและด้านนอกมีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะที่ palm มีตุ่มขนาดเล็กกว่าบริเวณอื่น และกระจายอยู่อย่างหนาแน่น บริเวณขอบด้านบนของ carpus, propodus และ dactylus มีลักษณะเป็นพื้นเลื่อยขนาดเล็ก carpus มีความยาวมากกว่า merus เล็กน้อย และผิวด้านนอกบริเวณตรงกลางทางส่วนปลายค่อนข้างแบนมีตุ่มขนาดใหญ่ 1 ตุ่ม ผิวด้านนอกของ palm ค่อนข้างเรียบ ไม่มีลักษณะเป็นสัน แต่ขอบด้านบนส่วนปลายมีตุ่มขนาดใหญ่ 1 ตุ่ม fixed finger โค้งออกทางด้านข้าง ขอบด้านล่างของ palm และ fixed finger ตรงหรือโค้ง ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านบนและด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาวปกคลุมอยู่ค่อนข้างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวนอกค่อนข้างเรียบ ยกเว้นขอบด้านบนของ carpus มีลักษณะเป็นพื้นเลื่อยขนาดเล็ก ขอบด้านบนของ propodus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นพื้นเลื่อยขนาดเล็ก dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

กระดองส่วนหน้ามีสีขาหรือสีม่วงอ่อนปนสีเทา และมีสีน้ำตาลอ่อนแทรกอยู่ทั่วไป บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีขาหรือสีน้ำตาลอ่อน ก้านตามีสีขาหรือสีเหลืองอ่อน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีขาหรือสีครีม หนวดคู่ที่ 1 มีสีขาปนสีเหลือง ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีขาหรือสีม่วงอ่อนปนสีเทา ปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 แผ่นกำบังหนวด และเส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีขาปนสีเหลือง ก้ามข้างซ้ายมีสีขาหรือสีม่วงอ่อน ก้ามข้างขวามีสีขาขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีขาและมีแถบสีน้ำตาลอ่อนหรือสีม่วงตามขวางเป็นช่วง ๆ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.9-4.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.9-4.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.0-3.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 2.1-3.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

14 ชนิด ได้แก่ *Babylonia areolata*, *Cerithium* sp., *Hemifusus ternatanus*, *Littoraria scabra*, *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica tigrina*, *Polinices didyma*, *Thais malayensis*, *Thais* sp., *Turris* sp., *Turritella terebra*, *Turritella* sp. และ *Umbonium vestiarum*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นหาดทราย หาดทรายปนโคลน และหาดโคลนปนทราย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี

ทะเลอันดามัน: ตรัง

การกระจาย

ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม

Diogenes klaasi Rahayu and Forest, 1995

(ภาพที่ 32)

Diogenes klaasi Rahayu and Forest, 1995. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 16(A) (2-4): 395, fig. 3.

Diogenes klaasi Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 30.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีความยาวเกือบเท่ากับหรือเท่ากับ ความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก เส้นหนวด คู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้าย ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ขาเดินคู่ที่ 2 บริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนาม 1 อัน

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีความยาวเกือบเท่ากับหรือเท่ากับ ความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของ ขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่า ความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้า มีหนามขนาดเล็ก 4 อันเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 2-4 อัน แต่ที่ขอบด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน และมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของ ก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาว ปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น ก้ามข้างซ้ายมี merus มีผิวด้านนอกหยาบและตามขอบล่างซึ่งอยู่ทาง ด้านนอกมีลักษณะเป็นฟันเลื่อย carpus มีผิวด้านนอกบริเวณตรงกลางเป็นตุ่มรูปกรวยกระจาย อยู่เล็กน้อย แต่ผิวด้านนอกส่วนปลายมีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามแนวขวาง และ บริเวณขอบด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ผิวด้านนอกของ palm มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และบริเวณตรงกลางค่อนข้างไปทางด้านบนเล็กน้อยของผิว ด้านนอกของ palm มีหนามเรียงตัวห่าง ๆ กันเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ซึ่งเห็นได้ไม่ชัดเจน ตามขอบบนของ palm และ dactylus และขอบล่างของ palm มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านบนและด้านนอกค่อนข้างเรียบ และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาว ปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียว ยาว ค่อนข้างแบน และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่ม ขนาดยาวกระจายอยู่ทั่วไป ผิวด้านนอกของ merus, carpus, propodus และ dactylus หยาบ บริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีหนาม 1 อัน และขอบด้านบนส่วน โคนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนาม 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลืองและมีปื้นสีน้ำตาลเข้มตามยาวตรงกลาง บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีเหลือง ก้านตามีสีขาวปนสีเหลืองและมีแถบสีเทาปนสีดำเลือน ๆ ตามยาว 2 แถบ ซึ่งไปบรรจบกันที่บริเวณฐานของ cornea แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาและ rostriform process มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง หนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะโปร่งแสงและมีสีเหลืองอ่อนแทรกอยู่ ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะโปร่งแสง และมีสีเหลืองอ่อนแทรกอยู่ แผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง หนามที่อยู่ตรงส่วนปลาย มีสีเหลืองอ่อน ก้ามและขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลืองและมีสีน้ำตาลเข้มแทรกอยู่ ขนมีสีขาวปนสีเหลือง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.2-2.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.2-2.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 1.4-2.6 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

3 ชนิด ได้แก่ *Cerithium* sp., *Natica* sp. และ *Polinices tumidus*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่เป็นหาดทรายปนโคลน และหาดโคลนปนทราย

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต กระบี่

การกระจาย

ทะเลอันดามัน และบาลิกpapan กะลิมันตัน ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะบอร์เนียว อินโดนีเซีย

Diogenes merguiensis de Man, 1888

(ภาพที่ 33)

Diogenes merguiensis de Man, 1888. Jour. Linn. Soc. Zool. 22: 228, pl. 15, figs. 4-6.*Diogenes merguiensis* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 413.*Diogenes merguiensis* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 367.*Diogenes merguiensis* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 63, pl. 15, fig. 2.**ลักษณะเด่น**

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

แผ่นกำบังหนวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกและอันในมีความยาวเกินฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 มาก

ก้ามข้างซ้าย มีวิวด้านนอกของ carpus, palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งที่ฐานของตุ่มแต่ละอันจะล้อมรอบด้วยขนแข็ง ๆ ขนาดสั้นเรียงตัวกันเป็นวง

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเท่ากับ ความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกและอันในมีความยาวเกินฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 มาก และบริเวณขอบด้านในที่อยู่ระหว่างส่วนปลายที่แยกออกเป็น 2 แฉก มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา ก้ามข้างซ้ายมีวิวด้านนอกของ merus หยาบ แต่มีวิวด้านบนส่วนปลายมีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณขอบด้านบนของ merus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ขอบด้านบนของ carpus, palm และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว carpus มีความยาวใกล้เคียงกับ merus วิวด้านนอกของ carpus, palm, fixed finger และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่ว

ไป ซึ่งที่ฐานของตุ่มแต่ละอันจะล้อมรอบด้วยขนแข็ง ๆ ขนาดสั้นเรียงตัวกันเป็นวง ส่วนก้ามข้างขวามีผิวหนังนอกของ merus หยาบ แต่ผิวหนังนอกของ carpus, palm และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งที่ฐานของตุ่มแต่ละอันจะล้อมรอบด้วยขนแข็ง ๆ ขนาดยาวเรียงตัวกันเป็นวง

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวด้านนอกของ merus, carpus และ propodus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งที่ฐานของตุ่มแต่ละอันจะล้อมรอบด้วยขนแข็ง ๆ และมีขนาดสั้นเรียงตัวกันเป็นวง ตามขอบบนของ merus, carpus และ propodus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3
สีในตัวอย่างที่ต้องการแล้ว

กระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีขาปนสีเหลือง ก้านตามีสีขาปนสีเหลืองและมีแถบสีดำตามความยาวจำนวน 2 แถบ อยู่ที่ผิวหนังบน

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 11.9 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 11.9 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

1 ชนิด ได้แก่ *Polinices didyma*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่องทะเลในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

ทะเลอันดามัน: ตรัง

การกระจาย

หมู่เกาะมะริด พม่า ทะเลอันดามัน

Diogenes mixtus Lanchester, 1902

(ภาพที่ 34)

- Diogenes mixtus* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 367, pl. 34, figs. 2, 2a, 2b.
- Diogenes mixtus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 165.
- Diogenes diogenes* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาตี, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 78. แผ่นภาพที่ 44, 45.
- Diogenes diogenes* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Diogenes platvoeti* McLaughlin and Clark, 1997. Bull. Nat. Hist. Mus., London. (Zool.) 63(1): 42, figs. 5, 6, 8d, e, 9f, h, 12b.
- Diogenes mixtus* McLaughlin and Clark, 1997. Bull. Nat. Hist. Mus., London. (Zool.) 63(1): 45, figs. 7f, 8f, 9i, 13a.
- Diogenes diogenes* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.
- Diogenes mixtus* McLaughlin and Holthuis, 2001. J. Crustacean Biol. 21(1): 256.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

หมวด ก้านหมวดคู่ที่ 1 มีความยาวมากกว่าความยาวของก้านหมวดคู่ที่ 2 มาก

แผ่นกำบังหมวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกกันออกมีความยาวไปถึงฐานหรือเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหมวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย และส่วนปลายที่แยกกันในมีความยาวถึงประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหมวดคู่ที่ 2

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกของ carpus, palm และ dactylus มีหนามลักษณะเป็นรูปกรวย กระจายอยู่ทั่วไป

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย และมีลักษณะแบน

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบ ซึ่งตามขอบและส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามาก

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกมีความยาวไปถึงฐานหรือเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย และส่วนปลายที่แยกอันในมีความยาวถึงประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหนวดคู่ที่ 2 และบริเวณขอบด้านในที่อยู่ระหว่างส่วนปลายที่แยกออกเป็น 2 แฉก มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวหนังด้านนอกของ merus หยาบ แต่ผิวหนังบนส่วนปลายมีหนามลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณขอบด้านบนของ merus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ขอบด้านบนของ carpus, palm และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว บริเวณขอบด้านล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus และ carpus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก carpus มีความยาวใกล้เคียงกับ merus ผิวทางด้านนอกของ carpus, palm และ dactylus มีหนามลักษณะเป็นรูปกรวย กระจายอยู่ทั่วไป ขอบด้านล่างของ palm และ fixed finger มีลักษณะเป็นเส้นตรงหรือโค้งเล็กน้อย ส่วนก้ามข้างขวามีผิวหนังด้านนอกของ merus หยาบ แต่ผิวหนังด้านนอกของ carpus, propodus และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวทางด้านนอกของ merus, carpus และ propodus หยาบ โดยเฉพาะที่ propodus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป แต่ที่ dactylus มีผิวเรียบ ตามขอบบนของ merus, carpus และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ propodus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

กระดองมีสีส้มอ่อนและมีสีส้มปนสีชมพูแทรกอยู่ทั่วไป บริเวณส่วนหลังของกระดองมีจุดสีขาวกระจายทั่วไป ก้านตามีสีส้มอ่อนและมีแถบสีดำตามความยาวจำนวน 2 แถบอยู่ที่ผิวหนังบน แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีเทาปนสีส้มอ่อนและที่ขอบด้านในและด้านนอกมีสีเทาเข้ม หนามที่อยู่ที่ส่วนปลายมีสีส้มอ่อน rostriform process มีสีเทาปนสีส้มอ่อน หนามที่อยู่ตรงขอบมีสีส้มอ่อน ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้มอ่อนและมีแถบสีดำตามความยาวจำนวน 1 แถบอยู่ที่ผิว

ด้านบน เส้นหนดคู่ที่ 1 มีสีเทาปนสีส้มอ่อน กำหนดคู่ที่ 2 มีสีเทาปนสีส้มอ่อน แต่ปล้องรองสุดท้ายและปล้องสุดท้ายมีสีส้มอ่อนและมีแถบสีดำตามความยาวจำนวน 2 แถบอยู่ที่ผิวด้านบน เส้นหนดคู่ที่ 2 มีสีเทาปนสีส้มอ่อน กำหนดคู่ที่ 3 มีสีส้มปนสีชมพู ส่วนปลายของ fixed finger และ dactylus มีสีเหลืองอ่อน ขาดีนมีสีส้มอ่อนและมีสีส้มปนสีชมพูแทรกอยู่ทั่วไป

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.7-10.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 4.1-10.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.7-8.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 4.7-8.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

14 ชนิด ได้แก่ *Babylonia areolata*, *Bursa rana*, *Ficus* sp., *Hemifusus ternatanus*, *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica tigrina*, *Natica* sp., *Phalium* sp., *Pila* sp., *Polinices tumidus*, *Pugilina cochlidium*, *Thais malayensis* และ *Turris* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่ท่องเที่ยวในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ตรวด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี สงขลา ปัตตานี

การกระจาย

อ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

Diogenes planimanus Henderson, 1893

(ภาพที่ 35)

Diogenes planimanus Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 416, pl. 39, figs. 5, 6.

Diogenes planimanus Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 365.

Diogenes custos var. *planimanus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 66, pl. 6, fig. 3.

Diogenes planimanus ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 75. แผ่นภาพที่ 42, 43.

Diogenes planimanus Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 345, fig. 3.

- Diogenes planimanus* McLaughlin and Clark, 1997. Bull. Nat. Hist. Mus., London. (Zool.) 63(1): 40, figs. 4a, 9c, e, 12a.
- Diogenes planimanus* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบส่วนปลายแหลม ซึ่งตามขอบมีหนามขนาดเล็กมาก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

แผ่นกำบังหนวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 และส่วนปลายที่แยกอันในมีความยาวไม่ถึงครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้ามข้างซ้าย palm, fixed finger และ dactylus มีผิวด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่อย่างหนาแน่น และจะมีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยแทรกอยู่ที่บริเวณส่วนโคนก่อนไปทางด้านบนของ palm ผิวด้านนอกบริเวณก่อนไปทางด้านล่างของ palm มีลักษณะค่อนข้างแบน และที่ผิวด้านนอกของ palm จะมีตุ่มรูปกรวยเรียงตัวเป็นสันสั้น ๆ ตามแนวขวางเริ่มต้นที่บริเวณรอยต่อทางด้านล่างกับ carpus และทอดตัวขนานไปกับรอยต่อระหว่าง palm และ carpus

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความกว้างเท่ากับหรือมากกว่าความยาว และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

rostriform process มีลักษณะเป็นแผ่นแคบส่วนปลายแหลม ซึ่งตามขอบมีหนามขนาดเล็กมาก และมีความยาวมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองและความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีฐานเป็นแผ่นขนาดใหญ่และส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก ซึ่งส่วนปลายที่แยกอันนอกมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 และส่วนปลายที่แยกอันในมีความยาวไม่ถึงครึ่งหนึ่งของความยาวของปล้องที่ 4 ของก้านหนวดคู่ที่ 2 และบริเวณขอบด้านในที่อยู่ระหว่างส่วนปลายที่แยกออกเป็น 2 แฉก มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกของ merus หยาบแต่ผิวด้านบนส่วนปลายมีหนามกระจายอยู่ทั่วไป และขอบด้านบนของ merus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ซึ่งหนามอันที่อยู่ใกล้กับขอบด้านบนส่วนปลายมีขนาดใหญ่ที่สุด

แต่ที่บริเวณขอบด้านบนของ carpus และ palm มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว บริเวณขอบด้านล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus และ carpus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย carpus มีความยาวใกล้เคียงกับ merus ผิวด้านนอกของ carpus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และจะมีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยขนาดใหญ่แทรกอยู่เล็กน้อย palm, fixed finger และ dactylus มีผิวด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่อย่างหนาแน่น และจะมีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยแทรกอยู่ที่บริเวณส่วนโคนก่อนไปทางด้านบนของ palm ผิวด้านนอกบริเวณก่อนไปทางด้านล่างของ palm มีลักษณะค่อนข้างแบน และที่ผิวด้านนอกของ palm จะมีตุ่มรูปกรวยเรียงตัวเป็นสันสั้น ๆ ตามแนวขวางเริ่มต้นที่บริเวณรอยต่อทางด้านล่างกับ carpus และทอดตัวขนานไปกับรอยต่อระหว่าง palm และ carpus ขอบด้านล่างของ palm และ fixed finger ตรง ขอบด้านบนของ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านนอกของ merus หยาบ แต่ผิวด้านนอกของ carpus, propodus และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวด้านนอกของ merus, carpus และ propodus หยาบ โดยเฉพาะที่ propodus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ค่อนข้างหนาแน่น แต่ที่ dactylus มีผิวเรียบ ตามขอบบนของ merus และ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ที่ propodus และ dactylus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มีเพียงช่องเดียวอยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างขวา หรือมี 1 คู่

สี

กระดองส่วนหน้าเป็นสีม่วงอ่อน บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีเทา ก้านตามีสีเทาและมีแถบสีเทาปนสีดำตามความยาว 1 แถบ อยู่ใกล้กับขอบด้านใน ซึ่งแถบนี้จะกว้างทางส่วนโคนและแคบทางส่วนปลาย แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตามีสีเทาอ่อนปนสีม่วง บริเวณตรงกลางมีสีอ่อนกว่าบริเวณขอบ หนวดคู่ที่ 1 และ 2 และแผ่นกำบังหนวดมีสีเทา แต่ที่ปล้องที่ 2 และ 4 ของก้านหนวดคู่ที่ 2 และแผ่นกำบังหนวดมีแถบสีเทาปนสีดำตามความยาว 1 แถบต่อเนื่องกัน และอยู่ใกล้กับขอบด้านนอก ก้ามมีสีเทา แต่บริเวณใกล้กับขอบด้านบนมีสีม่วงอ่อน ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเทาและมีแถบสีม่วงอ่อนแทรกอยู่ทุกปล้อง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.1-9.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.1-9.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 2.1-8.3 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดเรียงค้ำยน้ำ = 4.5-6.7 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

21 ชนิด ได้แก่ *Babylonia areolata*, *Faunus ater*, *Hemifusus ternatanus*, *Murex trapa*, *Nassarius* sp., *Natica lineata*, *Natica tigrina*, *Natica* sp., *Phos senticosus*, *Polinices didyma*, *Polinices tumidus*, *Pugilina cochlidium*, *Rhinoclavis* sp., *Strombus urceus*, *Strombus vittatus*, *Strombus* sp., *Thais malayensis*, *Turbo bruneus*, *Turris* sp., *Turritella terebra* และ *Turritella* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดทราย หาดทรายปนโคลน ซึ่งอยู่ได้ระดับน้ำลงเล็กน้อย และพื้นที่ท้องทะเลในบริเวณได้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ระยอง เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส

ทะเลอันดามัน: ระนอง กระบี่ ตรัง

การกระจาย

ทางตอนเหนือของทะเลอาหรับ มหาสมุทรอินเดีย อ่าวเบงกอล ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงใต้ของออสเตรเลีย

Diogenes rectimanus Miers, 1884

(ภาพที่ 36)

- Diogenes rectimanus* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 71, pl. 6, fig. 8, pl. 7, fig. 2.
- Diogenes rectimanus* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 86. แผ่นภาพที่ 50, 51.
- Diogenes rectimanus* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Diogenes rectimanus* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 175.
- Diogenes rectimanus* Rahayu and Forest, 1995. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 16(A)(2-4): 395.
- Diogenes rectimanus* McLaughlin and Clark, 1997. Bull. Nat. Hist. Mus., London. (Zool.) 63(1): 37, fig. 10b.

Diogenes rectimanus Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand
(Decapoda and Stomatopoda): 49.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว แหลม และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้ามข้างซ้าย บริเวณขอบด้านบนของ carpus, palm และ dactylus และขอบด้านล่างของ merus, carpus, palm และ fixed finger มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะแบนทางด้านข้าง และผิวด้านนอกบริเวณค่อนไปทางด้านบนของ palm มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ชนกันไปกับขอบด้านบน

ขาเดินคู่ที่ 2 ขอบด้านบนของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้างเล็กน้อย และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว แหลม และมีขนาดสั้นกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนยาวกระจายจำนวนมาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนาม 3-4 อัน เรียงเป็นแถว และมีความยาวไม่ถึงฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวา ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอก merus หยาบ แต่ผิวด้านบนส่วนปลายมีหนามซึ่งตรงปลายโค้งลงกระจายทั่วไป บริเวณขอบด้านบนของ carpus, palm และ dactylus และขอบด้านล่างของ merus, carpus, palm และ fixed finger มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย carpus มีขนาดสั้นกว่า merus เล็กน้อย ผิวด้านนอกของ carpus, palm และ dactylus มีตุ่มลักษณะเป็นรูปกรวยกระจายอยู่ทั่วไป ผิวด้านนอกของ palm มีลักษณะแบน

ทางด้านข้าง และผิวด้านนอกบริเวณค่อนไปทางด้านบนของ palm มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ขนานไปกับขอบด้านบน ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านนอกหยาบ และมีกลุ่มขนขนาดยาวปกคลุมอยู่ค่อนข้างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวด้านนอกของ merus, carpus และ propodus หยาบ แต่ที่ dactylus มีผิวเรียบ ตามขอบด้านบน carpus ของขาเดินคู่ที่ 3 ข้างซ้ายมีหนามขนาดเล็กกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน แต่ขอบด้านบนของ carpus ของขาเดินคู่ที่ 2 มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลปนสีเหลือง ก้านตามีสีเหลืองอ่อน หนวดคู่ที่ 1 สีเหลือง ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีเหลือง เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีฟ้า ก้ามมีสีน้ำตาลปนสีเหลือง ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลปนสีเหลืองและมีแถบสีน้ำตาลเข้มตามขวางเป็นช่วง ๆ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.0-7.0 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 3.0-6.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.8-5.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 7.0 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

6 ชนิด ได้แก่ *Murex trapa*, *Natica tigrina*, *Phalium* sp., *Thais malayensis*, *Turritella terebra* และ *Turritella* sp.

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่องทะเลในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด และชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดทรายปนโคลน และหาดทราย ซึ่งอยู่ใต้ระดับน้ำลงเล็กน้อย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร นครศรีธรรมราช ปัตตานี

ทะเลอันดามัน: กระบี่ ตรัง สตูล

การกระจาย

อ่าวเปอร์เซีย อ่าวเอเดน มหาสมุทรอินเดีย อินเดีย ศรีลังกา ทะเลอันดามันและอ่าวไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ทะเลอะราฟูรา และช่องแคบทอร์เรส ทางตอนเหนือของออสเตรเลีย

Diogenes timidus Rahayu and Forest, 1995

(ภาพที่ 37)

- Diogenes gardineri* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 84. แผ่นภาพที่ 48, 49.
- Diogenes timidus* Rahayu and Forest, 1995. Bull. Mus. Hist. Nat. Paris (4) 16(A)(2-4): 402, fig. 5.
- Diogenes timidus* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 349.
- Diogenes gardineri* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 48.
- Diogenes timidus* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 392.
- Diogenes timidus* Rahayu and Komai, 2000. Phuket Mar. Biol. Cent. Res. Bull. 63: 31.

ลักษณะเด่น

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีความยาวเท่ากับหรือมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนสั้นกระจายจำนวนน้อย

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้ามข้างซ้าย ผิวด้านนอกบริเวณตรงกลางและบริเวณค่อนข้างไปทางด้านล่างของ palm มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ขาเดินคู่ที่ 2 บริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อัน
ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

rostriform process มีลักษณะเป็นหนาม เรียว และมีความยาวเท่ากับหรือมากกว่าความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว มีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง แต่มีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 เล็กน้อย ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนสั้นกระจายจำนวนน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายพัด ซึ่งบริเวณขอบด้านหน้ามีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็ก 2-3 อัน แต่ที่ขอบด้านนอกมีหนามขนาดเล็ก 1-2 อัน และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 เล็กน้อย

ก้าม ก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าข้างขวามาก และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาวปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น ก้ามข้างซ้ายมี merus มีผิวด้านนอกหยาบและตามขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกมีลักษณะเป็นฟันเลื่อย carpus มีผิวด้านนอกบริเวณตรงกลางเป็นตุ่มรูปกรวยกระจายอยู่เล็กน้อย แต่ผิวด้านนอกส่วนปลายมีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามแนวขวาง และบริเวณขอบด้านบนมีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว ผิวด้านนอกบริเวณตรงกลางและบริเวณค่อนข้างไปทางด้านล่างของ palm มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ตามขอบบนของ palm และ dactylus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก ส่วนก้ามข้างขวามีผิวด้านบนและด้านนอกค่อนข้างเรียบ และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาวปกคลุมอยู่อย่างหนาแน่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวด้านนอกของ merus, carpus, propodus และ dactylus หยาบ และมีกลุ่มขนลักษณะอ่อนนุ่มขนาดยาวกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรง 1 อัน dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวเท่ากับหรือมากกว่า propodus

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

สี

กระดองส่วนหน้ามีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลืองและมีปื้นสีน้ำตาลเข้มตามยาวตรงกลาง บริเวณส่วนหลังของกระดองมีสีเหลือง ก้านตามีสีขาวปนสีเหลืองและมีแถบสีเทาปนสีดำเลือน ๆ ตามยาว 2 แถบ ซึ่งไปบรรจบกันที่บริเวณฐานของ cornea แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาและ rostriform process มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง หนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะโปร่งแสงและมีสีเหลืองอ่อนแทรกอยู่ ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะโปร่งแสงและมีสีเหลืองอ่อนแทรกอยู่ แผ่นกำบังหนวดมีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลือง หนามที่อยู่ตรงส่วนปลายมีสีเหลืองอ่อน ก้ามและขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีน้ำตาลอ่อนปนสีเหลืองและมีสีน้ำตาลเข้มแทรกอยู่ ขนมีสีขาวปนสีเหลือง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 1.1-2.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 1.1-2.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 1.5-2.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 1.2-1.3 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

5 ชนิด ได้แก่ *Cerithium* sp., *Phos senticosus*, *Planaxis* sp., *Strombus urceus* และ *Thais* sp.,

ถิ่นที่อยู่อาศัย

ชายฝั่งทะเลที่เป็นหาดทรายปนโคลน หาดหินและหาดทราย

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ระยอง ชลบุรี สุราษฎร์ธานี

ทะเลอันดามัน: พังงา ภูเก็ต กระบี่

การกระจาย

ทะเลอันดามันและอ่าวไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย

สกุล *Paguristes* Dana, 1851

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว กระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า กระดองส่วนหน้ามีลักษณะนูนเล็กน้อยหรือมีลักษณะค่อนข้างแบน ผิวมีลักษณะค่อนข้างเรียบ บริเวณกระดองส่วนหลังมีลักษณะค่อนข้างแบน กระดองส่วนหน้ามีลักษณะเป็นเปลือกแข็ง แต่บริเวณกระดองส่วนหลังมีลักษณะเป็นเยื่ออ่อน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม

ก้านตาและหนวด มีขนาดยาวและมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ก้านหนวดคู่ที่ 1 สั้น เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียวยาว ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้น มีขนขนาดสั้นปกคลุม

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายเรียวยาว และส่วนฐานอยู่แยกห่างออกจากกัน โดยมีกรีแทรกอยู่

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ขนาดยาว

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 13 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 3 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 5, 6 และ 7 หรือขาเดินคู่ที่ 2, 3 และ 4 maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานอยู่ชิดกัน

ก้าม ทั้ง 2 ข้างมีขนาดเท่ากันหรือเกือบเท่ากัน และมีรูปร่างคล้ายกัน dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวราบ ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นไคตินสีดำ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียวยาว

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

รูเปิดของอวัยวะเพศผู้ ส่วนมากมี 1 คู่ และมีจำนวนน้อยที่มีเพียงช่องเดียว

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ หรือมีเพียงช่องเดียว

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้มีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และ 2 หรือเฉพาะที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และมีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 3, 4 และ 5 แต่ละอันมีลักษณะเป็น uniramous ที่มีขนาดไม่เท่ากัน และตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และมีรยางค์ว่ายน้ำอีก 4 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 โดย 3 อันแรกมีลักษณะเป็น uniramous ส่วนอันสุดท้ายมีลักษณะเป็น biramous และด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 4 มีแผ่นลักษณะเป็นเยื่อบาง ๆ ซึ่งปกคลุมรยางค์ว่ายน้ำด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 โดยทำหน้าที่โอบอุ้มไข่ที่ได้รับการผสมกับน้ำเชื้อตัวผู้แล้ว

Paguristes longirostris Dana, 1852

(ภาพที่ 38)

Paguristes longirostris Dana, 1852. U. S. Expl. Expd. Crust. 13: 436.

Paguristes longirostris Dana, 1855. U. S. Expl. Expd. Crust. Atlas, pl. 28, fig. 1.

Paguristes longirostris Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 36, pl. 1, fig. 5.

Paguristes longirostris Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 350.

Paguristes longirostris Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 392.

ลักษณะเด่น

ก้าม ผิวด้านบนของ carpus, palm, fixed finger และ dactylus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคา ไม่มีช่องระหว่างก้ามหนีบ

รูเปิดของอวัยวะเพศผู้ มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 5

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

รยางค์ว่ายน้ำเพศผู้ ตัวผู้มีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และ 2 และมีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 3, 4 และ 5 แต่ละอันมีลักษณะเป็น uniramous ที่มีขนาดไม่เท่ากัน

รยางค์ว่ายน้ำเพศเมีย ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 4 มีแผ่นลักษณะเป็นเยื่อบาง ๆ ซึ่งปกคลุมรยางค์ว่ายน้ำด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 โดยทำหน้าที่โอบอุ้มไข่ที่ได้รับการผสมกับน้ำเชื้อตัวผู้แล้ว

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะค่อนข้างแบน

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม และมีความยาวเกินครึ่งหนึ่งของความยาวของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เรียว ยาว และมีความยาวมากกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองเล็กน้อย แต่มีความยาวเท่ากับความยาวของก้านหนวด คู่ที่ 1 ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวเกินครึ่งหนึ่งของความยาวของก้านตาเล็กน้อย เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดสั้นกว่าความยาวของกระดอง

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งส่วนปลายมีหนามขนาดเล็ก 2-4 อัน และส่วนฐานอยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมและมีขนาดยาวกระจายอยู่อย่างหนาแน่น ซึ่งบริเวณขอบด้านในมีหนามขนาดเล็กมากเรียงเป็นแถว ส่วนขอบด้านนอกมีหนาม 2-4 อัน และมีความยาวเกินฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งก้ามข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าก้ามข้างขวาเล็กน้อย ขอบด้านบนส่วนปลายของ merus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย ขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านนอกของ merus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อย ผิวด้านล่างของ merus มีขนลักษณะอ่อนนุ่มกระจายอยู่อย่างหนาแน่น ขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในของ carpus มีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว ซึ่งมีขนลักษณะอ่อนนุ่มกระจายอยู่อย่างหนาแน่น ผิวด้านบนของ carpus, palm, fixed finger และ dactylus มีเกล็ดเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันลักษณะคล้ายกระเบื้องมุงหลังคา ซึ่งตามขอบของเกล็ดมีลักษณะเป็นฟันเลื่อยและมีขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว dactylus มีขนาดยาวเรียงชิดกันเป็นแถวอยู่อย่างหนาแน่น ไม่มีช่องระหว่างก้ามหนีบ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียว ยาว แบน ขอบด้านบนของ merus, carpus, propodus และ dactylus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยและมีขนาดยาวเรียงชิดกันเป็นแถวอยู่อย่างหนาแน่น ขอบด้านบนส่วนปลายของ carpus มีหนามซึ่งตรงปลายเป็นสีดำ 1 อัน ผิวด้านในของ propodus และ dactylus มีลักษณะนูนคล้ายเกล็ดซึ่งมีรูปร่างเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยม กระจายอยู่อย่างหนาแน่น และตามขอบของส่วนที่นูนมีขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว dactylus มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

รูเปิดของอวัยวะเพศผู้ มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 5

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้มีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และ 2 และมีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 3, 4 และ 5 แต่ละอันมีลักษณะเป็น uniramous ที่มี

ขนาดไม่เท่ากัน และตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำเป็นคู่อยู่ที่ส่วนท้องปล้องที่ 1 และมีรยางค์ว่ายน้ำอีก 4 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 โดย 3 อันแรกมีลักษณะเป็น uniramous ส่วนอันสุดท้ายมีลักษณะเป็น biramous และด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 4 มีแผ่นลักษณะเป็นเยื่อบาง ๆ ซึ่งปกคลุมรยางค์ว่ายน้ำด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 โดยทำหน้าที่โอบอุ้มไข่ที่ได้รับการผสมกับน้ำเชื้อตัวผู้แล้ว

สี

กระดองมีสีเหลืองอ่อน ก้านตามีสีเหลืองปนสีน้ำตาล cornea มีสีเขียวปนสีเหลือง ก้านหนวดคู่ที่ 1 มี 2 ปล้องแรกเป็นสีน้ำตาล แต่ปล้องที่ 3 และเส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีน้ำตาล ก้านหนวดคู่ที่ 2 ส่วนโคนมีสีน้ำตาลและส่วนปลายมีสีน้ำตาลปนสีน้ำตาล เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีสีน้ำตาล ก้ามทั้ง 2 ข้างมีสีเหลืองและผิวด้านนอกและด้านในของ merus มีแต้มสีน้ำตาลขนาดใหญ่ข้างละ 1 แต้ม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลือง ขนตามลำตัวมีสีเหลือง

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 3.3-10.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 3.3-10.2 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 4.7 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 4.3-5.8 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

6 ชนิด ได้แก่ *Bursa rana*, *Nassarius* sp., *Phalium bisulcatum*, *Strombus vittatus*, *Thais* sp. และ *Turritella terebra*

ถิ่นที่อยู่อาศัย

พื้นที่ท้องทะเลในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ปัตตานี

ทะเลอันดามัน: ภูเก็ต สตูล

การกระจาย

อ่าวเบงกอล ทะเลอันดามันและอ่าวไทย สิงคโปร์

Superfamily Paguroidea Latreille, 1803

วงศ์ Paguridae Latreille, 1803

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างสั้นหรือยาว และส่วนหลังของกระดองมีความกว้างมากกว่าส่วนหน้าของกระดอง

กรี ส่วนมากมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมอย่างเด่นชัด แต่บางชนิดกรีไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง

ก้านตาและหนวด ก้านตามีขนาดสั้นหรือยาวและมีลักษณะเรียว ยาว หรืออ้วน สั้น ก้านหนวดคู่ที่ 1 สั้น เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีลักษณะเรียว สั้น ส่วนปลายแหลม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาว แต่ไม่มีขนปกคลุมหรือมีขนขนาดสั้นกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือเป็นรูปคล้ายใบโพธิ์ และอยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเรียว ยาว

maxilliped คู่ที่ 1 ส่วนปลายของ exopod มี flagellum

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานแยกห่างออกจากกัน

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งข้างขวา มีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้าย มีจำนวนน้อยที่ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากัน dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวราบ มีจำนวนน้อยที่เปิดปิดในแนวเฉียง ปลายก้ามหนีบส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหินปูน มีเป็นจำนวนน้อยที่มีลักษณะเป็นไคตินสีดำ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียว ยาว หรือยาวมาก

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ส่วนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ และมีหรือไม่มีท่อนำเชื้อตัวผู้ยื่นออกมาทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5

ส่วนท้อง มีลักษณะอ่อนนิ่มและบิดงอไปทางขวา

รยางค์ว่ายน้ำ ในปูเสฉวนทั้ง 2 เพศมีจำนวนและลักษณะของรยางค์ว่ายน้ำแตกต่างกันไปในแต่ละสกุล ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่ใช้ในการจำแนกสกุลของปูเสฉวนในวงศ์นี้

Key จำแนกสกุลในวงศ์ Paguridae

(ปรับปรุงจาก ชินวัฒน์ พิทักษ์สาส์, 2523; Alcock, 1905 และ McLaughlin, 1997)

- 1 ก้ามข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้าย
 ตัวผู้ไม่มีท่อน้ำเชื้ออยู่ทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5.....*Pagurus*
 - ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดเกือบเท่ากัน
 ตัวผู้มีท่อน้ำเชื้ออยู่ทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ข้างซ้าย
Spiropagurus

สกุล *Pagurus* Fabricius, 1775

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างยาว และกระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า กระดองส่วนหน้ามีผิวค่อนข้างเรียบ ยกเว้นบริเวณตรงกลางมีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณกระดองส่วนหลังมีกลุ่มขนขนาดยาวกระจายอยู่ทั่วไป

กรี ส่วนมากมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมอย่างเด่นชัด แต่บางชนิดกรีมี่ลักษณะกลมมนไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นเรียวยาว หรืออ้วนสั้น เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาว แต่ไม่มีขนปกคลุมหรือมีขนขนาดสั้นกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปคล้ายใบโพธิ์และอยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเรียวยาว ซึ่งบริเวณส่วนปลายโค้งออกทางด้านข้าง

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 11 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 1 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 7 หรือขาเดินคู่ที่ 4

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานแยกห่างออกจากกัน ischium มี crista dentata และมี accessory tooth 1 อัน

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้างมีขนาดไม่เท่ากัน ซึ่งข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้าย dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวราบ ปลายก้ามหนีบส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหินปูน มีเป็นจำนวนน้อยที่มีลักษณะเป็นไคตินสีดำ ซึ่งบริเวณผิวด้านในของก้ามหนีบมีลักษณะเป็นแฉ่งเล็กคล้ายซี่น

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียว ยาว

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ส่วนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้มีรยางค์ว่ายน้ำ 3 หรือ 4 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้อง และตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้อง มีจำนวนน้อยที่มีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้อง

Pagurus kulkarnii Sankolli, 1962

(ภาพที่ 39)

Pagurus kulkarnii Sankolli, 1962. J. Zool. Soc. India 13(2): 136, figs. 1, 2.

Pagurus sp. ชินวัฒน์ พิทักษ์สาธิต, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 111. แผ่นภาพที่ 64, 65.

Pagurus kulkarnii Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 350.

Pagurus kulkarnii Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 395.

ลักษณะเด่น

ก้าม ก้ามข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าก้ามข้างซ้ายมาก ซึ่งบริเวณขอบล่างที่อยู่ทางด้านในของ merus และ carpus มีลักษณะเป็นแผ่นแบนแผ่ขยายกว้างออก และบริเวณตรงกลางของผิวด้านบนของ palm ของก้ามทั้ง 2 ข้างไม่มีตุ่มขนาดใหญ่ แต่มีขนขนาดสั้นกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความยาวมากกว่าความกว้าง และมีลักษณะนูนเล็กน้อย

กรี มีลักษณะกลมมนไม่ยื่นออกไปทางส่วนหน้าของกระดอง

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดองและความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีความยาวมากกว่าก้านตา เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาว และไม่มีขนปกคลุม

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปคล้ายใบโพธิ์

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเรียวยาว ซึ่งบริเวณส่วนปลายโค้งออกทางด้านข้าง และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2

ก้าม ก้ามข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้ายมาก และมีขนขนาดสั้นกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน ก้ามข้างซ้ายมีผิวด้านนอกค่อนข้างเรียบ merus มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถวอยู่ที่ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอก carpus มีผิวด้านบนซึ่งอยู่ค่อนข้างด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็กเรียงเป็นแถวตามความยาว และขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในมีหนามเรียงเป็นแถวตามความยาว บริเวณขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในของ palm และ dactylus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก

ผิวหนังบนของ palm และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน palm มีขนาดสั้นกว่าความยาวของ dactylus มาก และปลายกำหนับมีลักษณะเป็นโคตินสีดำ ส่วนกำมข้างขวา มีผิวหนังนอกค่อนข้างเรียบ merus มีหนาม 1 อันอยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย บริเวณขอบล่างซึ่งอยู่ทางด้านในของ merus และ carpus มีลักษณะเป็นแผ่นแบนแผ่ขยายกว้างออก ซึ่งบริเวณขอบส่วนปลายของแต่ละแผ่น มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก carpus มีผิวหนังบนซึ่งอยู่ค่อนข้างด้านนอกเป็นตุ่มขนาดเล็ก ลักษณะเป็นรูปกรวย กระจายอยู่ทั่วไป และขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในมีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว แต่ขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านนอกมีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็กมาก บริเวณขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในและด้านนอกของ palm และขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในของ dactylus มีลักษณะเป็นฟันเลื่อยขนาดเล็ก ผิวหนังบนของ palm และ dactylus มีตุ่มขนาดเล็กกระจายทั่วไป palm มีขนาดสั้นกว่าความยาวของ dactylus เล็กน้อย และปลายกำหนับมีลักษณะเป็นโคตินสีดำ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน ผิวค่อนข้างเรียบ ตามขอบบนและขอบล่างมีกลุ่มขนขนาดสั้นและยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน carpus มีหนาม 1 อันที่ด้านบนส่วนปลาย dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีขนาดสั้นกว่า propodus

รูเปิดของอวัยวะเพศเมีย มี 1 คู่ อยู่ทางด้านล่างของปล้อง coxa ของขาเดินคู่ที่ 3

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้มีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 3, 4 และ 5 แต่ละอันมีลักษณะเป็น biramous ที่มีลักษณะเจริญไม่เต็มที่ และตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 โดย 3 อันแรกมีลักษณะเป็น biramous ส่วนอันสุดท้ายมีลักษณะเป็น uniramous

สี

กระดองมีสีขาวยปนสีเหลืองและมีสีน้ำตาลเข้มแทรกอยู่เล็กน้อย บริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของก้านตามีสีขาว แต่บริเวณครึ่งหนึ่งทางส่วนโคนมีสีส้มปนแดง และมีแถบตามขวางแคบ ๆ สีส้ม 1 แถบอยู่ใต้ cornea ก้านหนวดคู่ที่ 1 มีสีเทาปนสีเหลือง เส้นหนวดคู่ที่ 1 มีสีส้ม ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีสีเทาปนสีเหลืองและมีสีน้ำตาลเข้มแทรกอยู่เล็กน้อย เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีแถบตามขวางสีน้ำตาลปนสีส้มสลับสีเทาปนสีเหลืองไปตลอดความยาว แผ่นกำบังหนวดมีสีเทาปนสีเหลืองและขอบด้านในมีจุดขนาดเล็กสีน้ำตาล 2-3 จุดอยู่ห่างกันเรียงเป็นแถวตามความยาว ผิวหนังบนและด้านนอกของของกำมมีส่วนโคนเป็นสีขาวอมสีเหลืองและส่วนปลายมีสีเทาปนสีน้ำตาล และมีแถบแคบ ๆ สีดำตามความยาว 1-3 แถบเป็นช่วง ๆ ผิวหนังนอกของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีขาวยอมเหลือง และมีแถบแคบ ๆ สีดำตามความยาว 2-3 แถบเป็นช่วง ๆ และส่วนปลายของแต่ละปล้องของขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีแถบตามขวางสีน้ำตาลเลือน ๆ

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 2.6-5.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวผู้ = 2.6-5.6 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 3.2 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

3 ชนิด ได้แก่ *Nassarius* sp., *Thais malayensis* และ *Thais* sp.

ถิ่นอาศัย

ชายฝั่งทะเลบริเวณหาดหิน หาดทราย และหาดทรายปนโคลน

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ระยอง ชลบุรี เพชรบุรี

การกระจาย

การาจี้ ปากีสถาน บอมเบย์ อินเดีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และอ่าวไทย

สกุล *Spiropagurus* Stimpson, 1858

ลักษณะทั่วไป

กระดอง มีรูปร่างสั้น แบน และกระดองส่วนหลังมีความกว้างมากกว่ากระดองส่วนหน้า

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมป้าน

ก้านตาและหนวด ก้านตาลักษณะอ้วน สั้น cornea ซึ่งอยู่ที่ส่วนปลายของก้านตาขยายกว้างออก เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาวมาก และไม่มีขนปกคลุม หรือมีขนขนาดสั้นกระจายอยู่เล็กน้อย

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปคล้ายใบโพธิ์และอยู่แยกห่างออกจากกัน

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเรียวยาว

เหงือก มีลักษณะเป็นแบบ biserial จำนวน 11 คู่ แบ่งเป็น arthrobranch 10 คู่ และ pleurobranch 1 คู่ ซึ่งอยู่ติดกับด้านข้างของส่วนอกปล้องที่ 7 หรือขาเดินคู่ที่ 4

maxilliped คู่ที่ 3 มีส่วนฐานแยกห่างออกจากกัน ischium มี crista dentata และมี accessory tooth 1 อัน

ก้าม ก้ามทั้ง 2 ข้างมีรูปร่างคล้ายกัน และขนาดเกือบเท่ากัน dactylus ของก้ามเปิดปิดในแนวราบ ปลายก้ามหนีบมีลักษณะเป็นหินปูน ซึ่งบริเวณผิวด้านในของก้ามหนีบมีลักษณะเป็นแฉ่งเว้าคล้ายข้อ

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 เรียว ยาวมาก

ขาเดินคู่ที่ 4 และ 5 ขาเดินคู่ที่ 4 ไม่เป็นก้ามหนีบ ส่วนขาเดินคู่ที่ 5 เป็นก้ามหนีบ และในปูเสฉวนตัวผู้มีที่อนำเชื้อยื่นออกมาชดเป็นวงอยู่เฉพาะทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ข้างซ้าย มีลักษณะชดเป็นวงเกือบจะเป็น 2 วง โดยสมบูรณ์

รยางค์ว่ายน้ำ ตัวผู้มีมีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 3, 4 และ 5 แต่ละอันมีลักษณะเป็น uniramous และตัวเมียมีรยางค์ว่ายน้ำ 3 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3 และ 4 หรือมีรยางค์ว่ายน้ำ 4 อัน อยู่ด้านซ้ายของส่วนท้องปล้องที่ 2, 3, 4 และ 5 โดย 3 อันแรกมีลักษณะเป็น biramous ส่วนอันสุดท้ายมีลักษณะเป็น uniramous

Key จำแนกชนิดในสกุล *Spiropagurus*

(ปรับปรุงจาก ชินวัฒน์ พิทักษ์สาลี, 2523 และ Alcock, 1905)

- 1 ผิวด้านบนของก้านตามีขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถวตามแนวขวางกระจายอยู่ทั่วไป
แผ่นกำบังหนวดมีขนาดยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กันที่บริเวณขอบด้านใน
.....*S. spiriger*
- ผิวด้านบนของก้านตา เรียบ ไม่มีชนปกคลุม
แผ่นกำบังหนวดมีขนาดยาวเรียงเป็นแถวอยู่ทั้งบริเวณขอบด้านในและขอบด้านนอก
.....*S. spiriger profundorum*

Spiropagurus spiriger (de Haan, 1849)

(ภาพที่ 40)

- Spiropagurus spiriger* Henderson, 1888. Rep. Voy. Challenger Zool. 27: 72.
- Spiropagurus spiriger* Henderson, 1893. Trans. Linn. Soc. London Zool. (2)5: 425.
- Spiropagurus spiriger* Lanchester, 1902. Proc. Zool. Soc. London 2: 364.
- Spiropagurus spiriger* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 118, pl. 13, fig. 1.
- Spiropagurus spiriger* Ball and Haig, 1972. Pacific Sci. 26: 104.
- Spiropagurus spiriger* ชินวัฒน์ พิทักษ์สาลี, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาค
วิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 114.
แผ่นภาพที่ 66, 67.
- Spiropagurus spiriger* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of Thailand
(Decapoda and Stomatopoda). หน้า 24.
- Spiropagurus spiriger* Lewinsohn, 1982b. Crustaceana 42(2): 216, fig. 2.

- Spiropagurus spiriger* Morgan, 1987b. The Beagle, Rec. Northern Territory Mus. Arts Sci. 4(1): 182.
- Spiropagurus spiriger* Rahayu, 1996. Raffles Bull. Zool. 44: 351.
- Spiropagurus spiriger* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean fauna in Thailand (Decapoda and Stomatopoda): 49.
- Spiropagurus spiriger* Rahayu, 2000. Raffles Bull. Zool. Supp. 8: 395.

ลักษณะเด่น

ก้านตา ลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก cornea ซึ่งอยู่ที่ส่วนปลายของก้านตาขยายกว้างออก ผิวด้านบนของก้านตามีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถวตามแนวขวางกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งขนแถวหนึ่งจะเรียงอยู่ที่ฐานบริเวณตรงกลางของ cornea

แผ่นกำบังหนวด มีขนขนาดยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กันที่บริเวณขอบด้านใน

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีรูปร่างคล้ายกันและขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งบริเวณขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว

ขาเดินคู่ที่ 5 ในปูเสฉวนตัวผู้มีท่อนำเชื้อยื่นออกมาชัดเจนเป็นวงอยู่เฉพาะทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ข้างซ้าย มีลักษณะชัดเจนเป็นวงเกือบจะเป็น 2 วง โดยสมบูรณ์

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความกว้างมากกว่าความยาว และมีลักษณะแบน ผิวหยาบ และมีกลุ่มขนขนาดสั้นและยาว กระจายอยู่ค่อนข้างหนาแน่น บริเวณส่วนหลังของกระดองมีขนขนาดสั้นและยาวเรียงชิดกันเป็นแถวตามแนวขวางปกคลุมอยู่ทั่วไป

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมป้าน และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตาเล็กน้อย

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก cornea ซึ่งอยู่ที่ส่วนปลายของก้านตาขยายกว้างออก ผิวด้านบนของก้านตามีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถวตามแนวขวางกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งขนแถวหนึ่งจะเรียงอยู่ที่ฐานบริเวณตรงกลางของ cornea ผิวด้านบนปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 1 มีกลุ่มขนขนาดสั้นเรียงเป็นแถว ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีกลุ่มขนขนาดยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน ที่บริเวณขอบด้านในและขอบด้านนอก แต่ผิวด้านบนมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถวตามแนวขวางกระจายอยู่ทั่วไป และมีขนาดยาวกว่าก้านตามาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปคล้ายใบโพธิ์ ซึ่งผิวด้านบนมีลักษณะเป็นแอ่งเว้าลงไป

แผ่นกำบังหนวด มีลักษณะเรียวยาว ซึ่งโค้งออกทางด้านข้างเล็กน้อย และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 มาก บริเวณขอบด้านในของแผ่นกำบังหนวดมีขนขนาดยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน แต่ขอบด้านนอกมีกลุ่มขนขนาดสั้นกระจายอยู่เล็กน้อย เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาวมากและไม่มีขนปกคลุม

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง ลักษณะเรียวยาวและมีขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้ายเล็กน้อย ผิวด้านบนและด้านนอกมีลักษณะนูนคล้ายเกล็ดซึ่งมีรูปร่างเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมกระจายอยู่ทั่วไป และตามขอบของส่วนที่นูนมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว บริเวณขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านในของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว แต่ขอบด้านบนซึ่งอยู่ทางด้านนอกบริเวณประมาณครึ่งหนึ่งไปทางส่วนปลายของ carpus มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถว 1 แถว palm มีความยาวมากกว่าความกว้างมาก แต่มีขนาดสั้นกว่าความยาวของ dactylus ผิวด้านนอกของ palm และ fixed finger และผิวด้านในของ palm และ dactylus มีขนขนาดยาวเรียงชิดกันเป็นแถวตามความยาว

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน มีความยาวมากกว่าก้ามทั้ง 2 ข้าง ตามขอบบนของ merus, carpus, propodus และ dactylus และขอบล่างของ merus มีขนขนาดยาวเรียงชิดกันเป็นแถวตามความยาว ผิวด้านนอกของ merus, carpus และ propodus มีลักษณะนูนคล้ายเกล็ดซึ่งมีรูปร่างเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมกระจายอยู่อย่างหนาแน่น และตามขอบของส่วนที่นูนมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว merus มีหนามลักษณะแข็งแรง 1-2 อัน อยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย บริเวณขอบด้านบนของ carpus มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

ขาเดินคู่ที่ 5 ในปูเสฉวนตัวผู้มีท่อนำเชื้อยื่นออกมาชัดเจนเป็นวงอยู่เฉพาะทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ข้างซ้าย มีลักษณะขดเป็นวงเกือบจะเป็น 2 วง โดยสมบูรณ์

สี

กระดอง ก้ามขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อน (ชินวัฒน์ พิทักษ์สาลี, 2523)

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 5.4 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมียที่มีไข่ติดรยางค์ว่ายน้ำ = 5.4 มม.

ถิ่นอาศัย

พื้นที่ท่องเที่ยวในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อำเภอไทย: สมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี ปัตตานี

การกระจาย

อ่าวเบงกอล อ่าวไทย สิงคโปร์ คาบสมุทรมลายู ฟิลิปปินส์ ทางตอนเหนือของ
ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น จีน ฮองกง

Spiropagurus spiriger profundorum Alcock, 1905

(ภาพที่ 41)

- Spiropagurus spiriger* var. *profundorum* Alcock, 1905. Catal. Indian Mus.: 120, pl.
13, fig. 5.
- Spiropagurus spiriger profundorum* ชินวัฒน์ พิทักษ์สวัสดิ์, 2523. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. ภาควิชาชีววิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 117. แผ่นภาพที่
68, 69.
- Spiropagurus spiriger profundorum* ไพบูลย์ นัยเนตร, 2523. Crustacean fauna of
Thailand (Decapoda and Stomatopoda).
หน้า 24.
- Spiropagurus spiriger profundorum* Naiyanetr, 1998. Checklist of crustacean
fauna in Thailand (Decapoda and
Stomatopoda): 49.

ลักษณะเด่น

ก้านตา ลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาว
ของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก cornea ซึ่งอยู่ที่ส่วนปลายของก้านตาขยายกว้างออก ผิวด้านบนของ
ก้านตาเรียบ ไม่มีขนปกคลุม

แผ่นกำบังหนวด มีขนาดยาวเรียงเป็นแถวอยู่ทั้งบริเวณขอบด้านในและขอบด้านนอก
ก้าม ทั้ง 2 ข้าง มีรูปร่างคล้ายกันและขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งผิวด้านบนของ carpus มี
หนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว

ขาเดินคู่ที่ 5 ในปูเสฉวนตัวผู้มีท่อนำเชื้อยื่นออกมาชัดเจนเฉพาะทางด้านล่างของ
coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ข้างซ้าย มีลักษณะขดเป็นวงเกือบจะเป็น 2 วง โดยสมบูรณ์

ลักษณะทั่วไป

กระดองส่วนหน้า มีความกว้างมากกว่าความยาว และมีลักษณะแบน ผิวหยาบ ทั้ง
บริเวณส่วนหน้าและส่วนหลังของกระดอง มีกลุ่มขนขนาดสั้นและยาวกระจายทั่วไป

กรี มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมป้าน และมีความยาวเกินฐานของแผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา

ก้านตาและหนวด ก้านตามีลักษณะแบน มีขนาดสั้นกว่าความกว้างของขอบด้านหน้ากระดอง และความยาวของก้านหนวดคู่ที่ 1 มาก cornea ซึ่งอยู่ที่ส่วนปลายของก้านตาขยายกว้างออก ผิวด้านบนของก้านตาเรียบ ไม่มีขนปกคลุม ผิวด้านบนปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 1 มีขนขนาดสั้นกระจายอยู่เล็กน้อย ก้านหนวดคู่ที่ 2 มีกลุ่มขนขนาดยาวกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน ที่บริเวณขอบด้านในและขอบด้านนอกและ ผิวด้านบนเรียบ ไม่มีขนปกคลุม และมีขนาดยาวกว่าก้านตามาก

แผ่นที่อยู่ทางด้านบนของก้านตา มีลักษณะเป็นรูปคล้ายใบโพธิ์ ซึ่งผิวด้านบนมีลักษณะเป็นแอ่งเว้าลงไป แผ่นกำบังหนวดมีลักษณะเรียวยาว ซึ่งโค้งออกทางด้านข้างเล็กน้อย และมีความยาวเกินกว่าฐานปล้องสุดท้ายของก้านหนวดคู่ที่ 2 บริเวณขอบด้านในและขอบด้านนอกของแผ่นกำบังหนวดมีขนขนาดยาวเรียงเป็นแถวตามความยาว เส้นหนวดคู่ที่ 2 มีขนาดยาวมาก และมีขนขนาดสั้นกระจายอยู่ห่าง ๆ กัน

ก้าม ทั้ง 2 ข้าง ลักษณะเรียวยาวและมีขนาดเกือบเท่ากัน ซึ่งข้างขวามีขนาดใหญ่กว่าข้างซ้ายเล็กน้อย ผิวด้านบนและด้านนอกมีลักษณะนูนคล้ายเกล็ดซึ่งมีรูปร่างเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมกระจายอยู่ทั่วไป และตามขอบของส่วนที่นูนมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว ผิวด้านบนของ carpus มีหนามลักษณะแข็งแรงเรียงเป็นแถวตามความยาว 2 แถว ซึ่งหนามแถวหนึ่งอยู่ที่ขอบด้านในและอีกแถวหนึ่งอยู่ที่ขอบด้านนอก palm มีความยาวมากกว่าความกว้างมาก แต่มีขนาดสั้นกว่าความยาวของ dactylus ผิวด้านนอกของ palm และ fixed finger และผิวด้านในของ palm และ dactylus มีขนขนาดยาวเรียงชิดกันเป็นแถวตามความยาว

ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบน มีความยาวมากกว่าก้ามทั้ง 2 ข้าง ตามขอบบนของ merus, carpus, propodus และ dactylus และขอบล่างของ merus และ propodus มีขนขนาดยาวเรียงชิดกันเป็นแถวตามความยาว ผิวด้านนอกของ merus, carpus และ propodus มีลักษณะนูนคล้ายเกล็ดซึ่งมีรูปร่างเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมกระจายอยู่อย่างหนาแน่น และตามขอบของส่วนที่นูนมีขนขนาดสั้นเรียงชิดกันเป็นแถว merus มีหนามลักษณะแข็งแรง 2-4 อัน เรียงเป็นแถวอยู่ที่ขอบด้านบนส่วนปลาย แต่ขอบล่างส่วนปลายซึ่งอยู่ทางด้านนอกมีหนามประมาณ 4-5 อันเรียงเป็นแถว ซึ่งหนามที่ขอบล่างส่วนปลาย merus ของขาเดินคู่ที่ 3 จะแข็งแรงกว่าหนามที่ขอบล่างส่วนปลาย merus ของขาเดินคู่ที่ 2 บริเวณขอบด้านบนของ carpus และ propodus มีหนามขนาดเล็กเรียงเป็นแถวตามความยาว 1 แถว dactylus ของขาเดินทั้ง 2 คู่ มีความยาวมากกว่า propodus อย่างเด่นชัด

ขาเดินคู่ที่ 5 ในปูเสฉวนตัวผู้มีที่อนำเชื้อยื่นออกมาชัดเจนเป็นวงอยู่เฉพาะทางด้านล่างของ coxa ของขาเดินคู่ที่ 5 ข้างซ้าย มีลักษณะชัดเจนเป็นวงเกือบจะเป็น 2 วง โดยสมบูรณ์

สี

กระดอง ก้าม ขาเดินคู่ที่ 2 และ 3 มีสีเหลืองอ่อนและมีสีน้ำตาลปนเหลืองแทรกอยู่ทั่วไป (ชินวัฒน์ พิทักษ์สาลี, 2523)

ขนาด

ความยาวของกระดองส่วนหน้า (SL) = 5.6-5.8 มม.

ความยาวของกระดองส่วนหน้าของตัวเมีย = 5.6-5.8 มม.

ชนิดเปลือกหอยที่ใช้อาศัย

2 ชนิด ได้แก่ *Harpa* sp. และ *Polinices* sp.

ถิ่นอาศัย

พื้นที่ท่องเที่ยวในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

การกระจายในประเทศไทย

อ่าวไทย: ปัตตานี

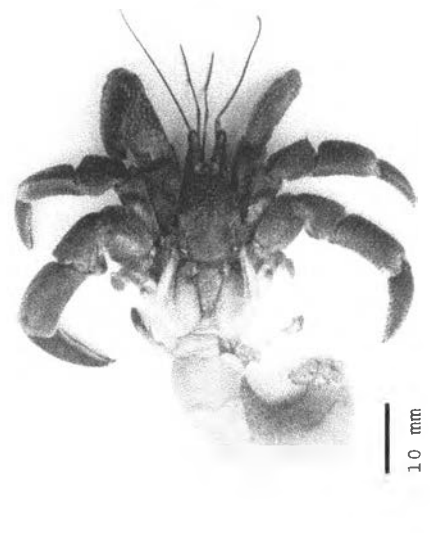
การกระจาย

ทะเลแดง มหาสมุทรอินเดียบริเวณระหว่างเกาะมัลดีฟส์และแหลมโคโมริน ทางตอนใต้ของอินเดีย อ่าวไทย เกาะชวราวม อินโดนีเซีย และทะเลอะราฟูรา ช่องแคบทอร์เรส ทางตอนเหนือของออสเตรเลีย

- ภาพที่ 6 *Coenobita brevimanus* Dana, 1852
ภาพที่ 7 *Coenobita rugosus* H. Milne Edwards, 1837
ภาพที่ 8 *Coenobita violascens* Heller, 1862
ภาพที่ 9 *Calcinus elegans* (H. Milne Edwards, 1836)

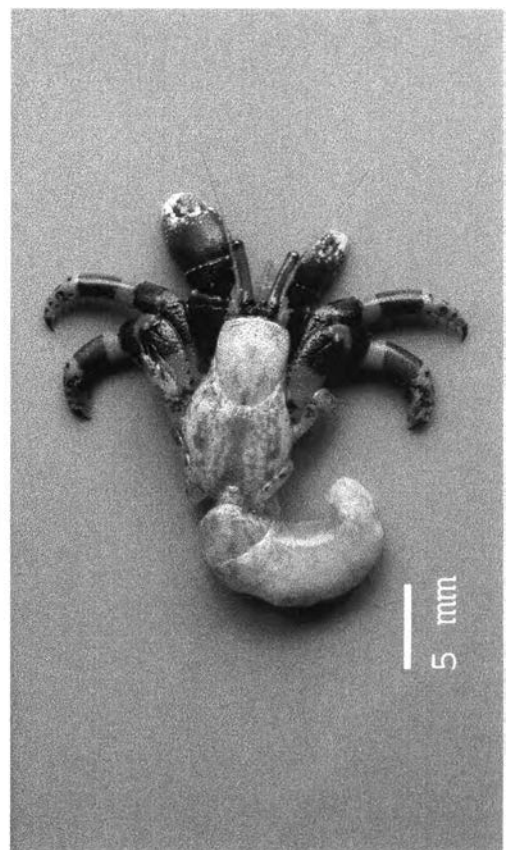
ภาพที่ 6

ภาพที่ 7

ภาพที่ 8

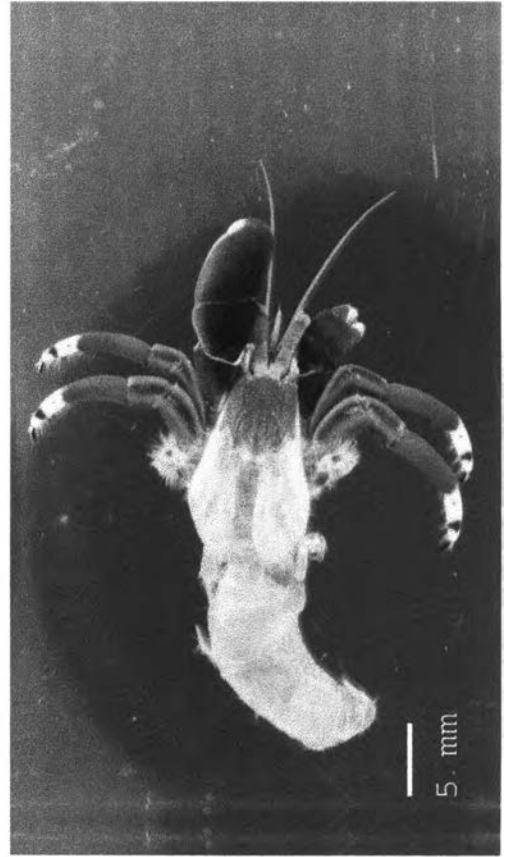

ภาพที่ 9

- ภาพที่ 10 *Calcinus gaimardii* (H. Milne Edwards, 1848)
ภาพที่ 11 *Calcinus laevimanus* (Randall, 1840)
ภาพที่ 12 *Calcinus latens* (Randall, 1840)
ภาพที่ 13 *Clibanarius antennatus* Rahayu and Forest, 1993

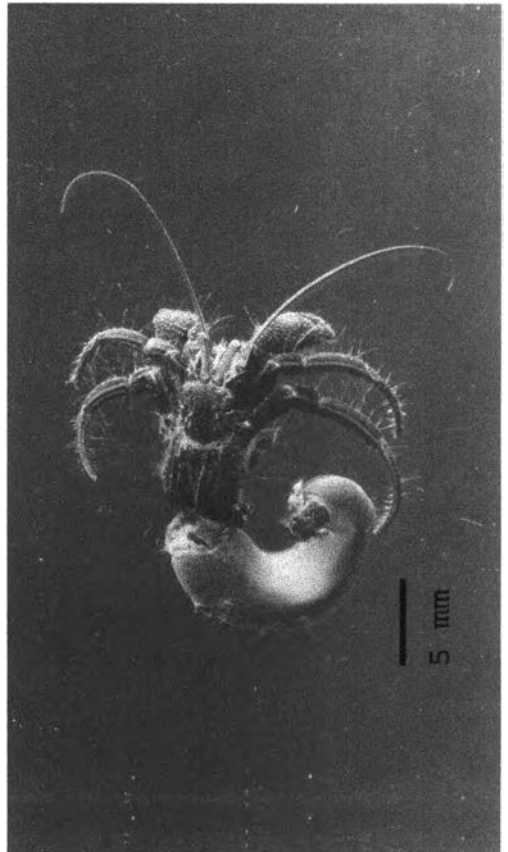
ภาพที่ 10

ภาพที่ 11

ภาพที่ 12

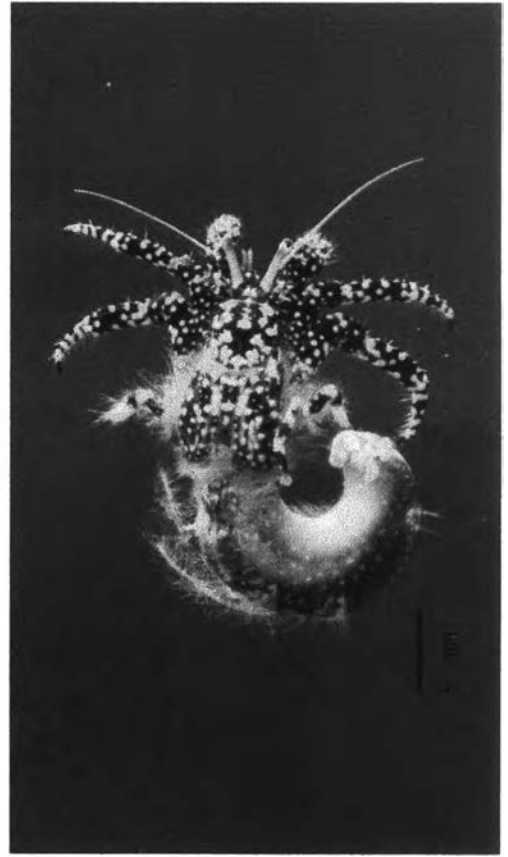

ภาพที่ 13

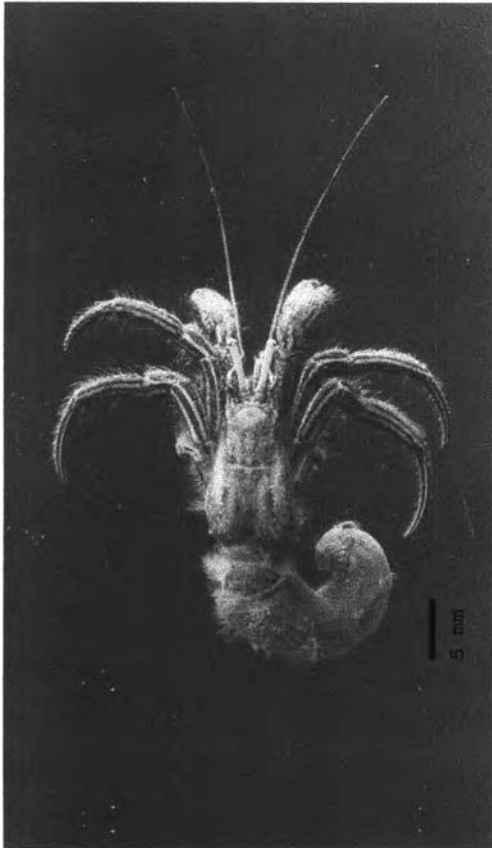
- ภาพที่ 14 *Clibanarius arethusa* de Man, 1888
- ภาพที่ 15 *Clibanarius cruentatus* (H. Milne Edwards, 1848)
- ภาพที่ 16 *Clibanarius danai* Rahayu and Forest, 1993
- ภาพที่ 17 *Clibanarius infraspinatus* Hilgendorf, 1869

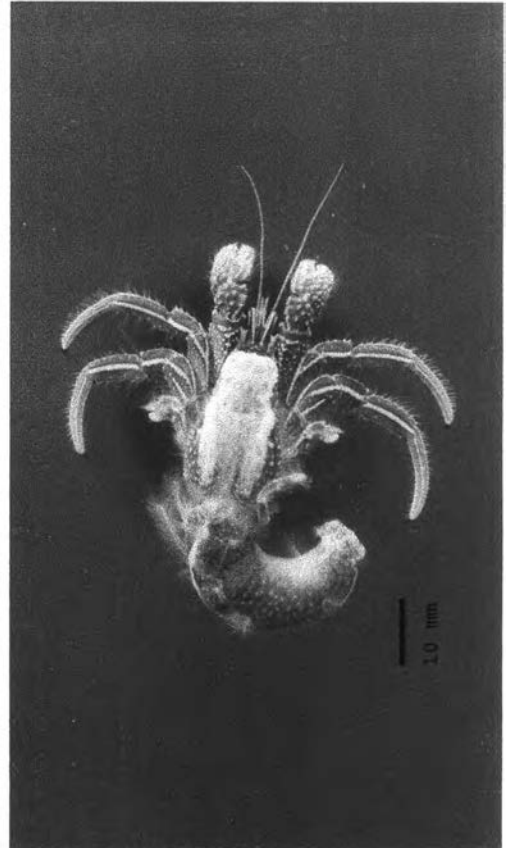
ภาพที่ 14

ภาพที่ 15

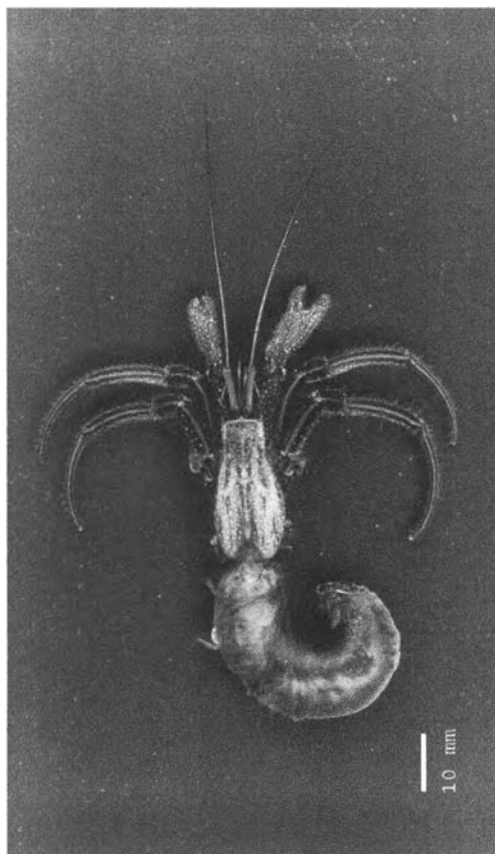

ภาพที่ 16

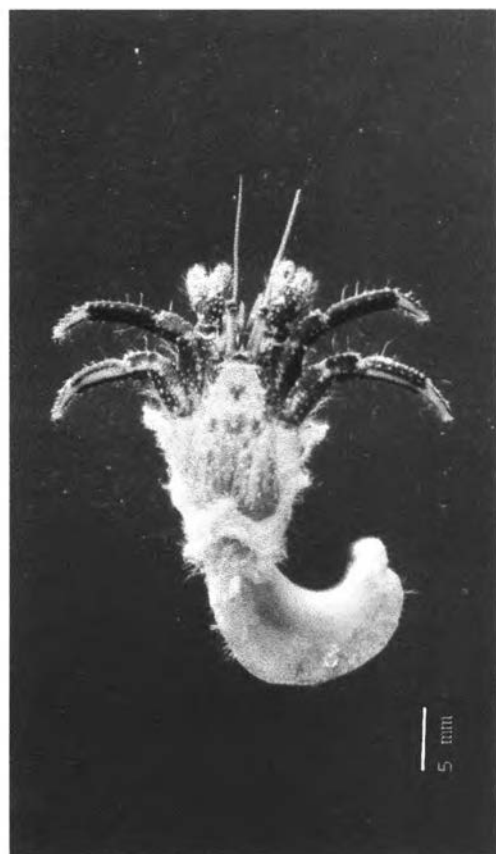

ภาพที่ 17

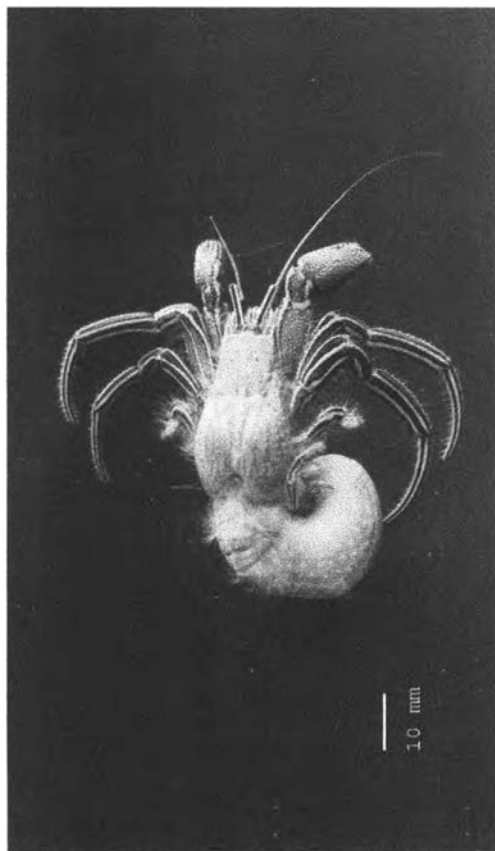
- ภาพที่ 18 *Clibanarius longitarsus* (de Haan, 1849)
ภาพที่ 19 *Clibanarius merguiensis* de Man, 1888
ภาพที่ 20 *Clibanarius padavensis* de Man, 1888
ภาพที่ 21 *Clibanarius ransoni* Forest, 1953a

ภาพที่ 18

ภาพที่ 19

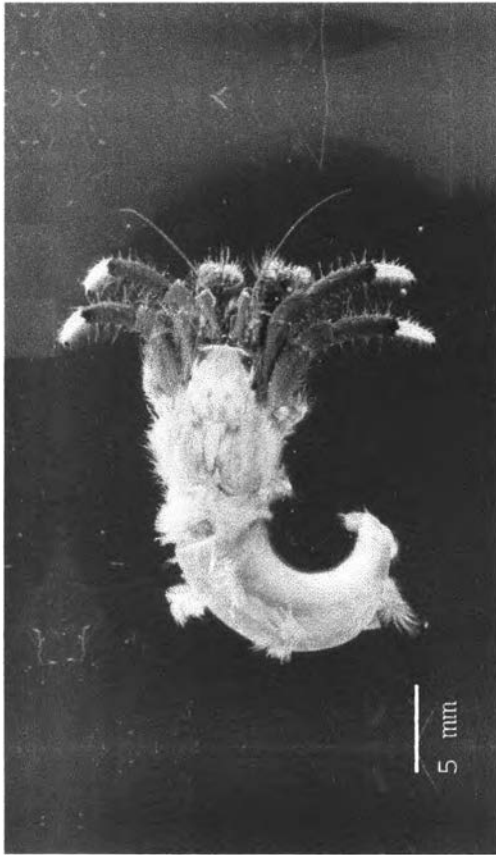

ภาพที่ 20

ภาพที่ 21

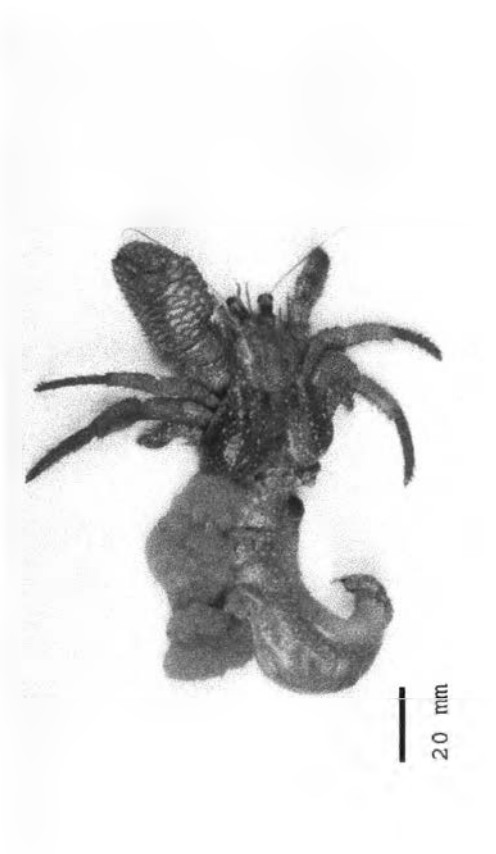
- ภาพที่ 22 *Clibanarius virescens* (Krauss, 1843)
- ภาพที่ 23 *Dardanus arrosor* (Herbst, 1796)
ตัวอย่างดองในเอทิลแอลกอฮอล์ 70%
- ภาพที่ 24 *Dardanus callichela* Cook, 1989
- ภาพที่ 25 *Dardanus hessii* (Miers, 1884)

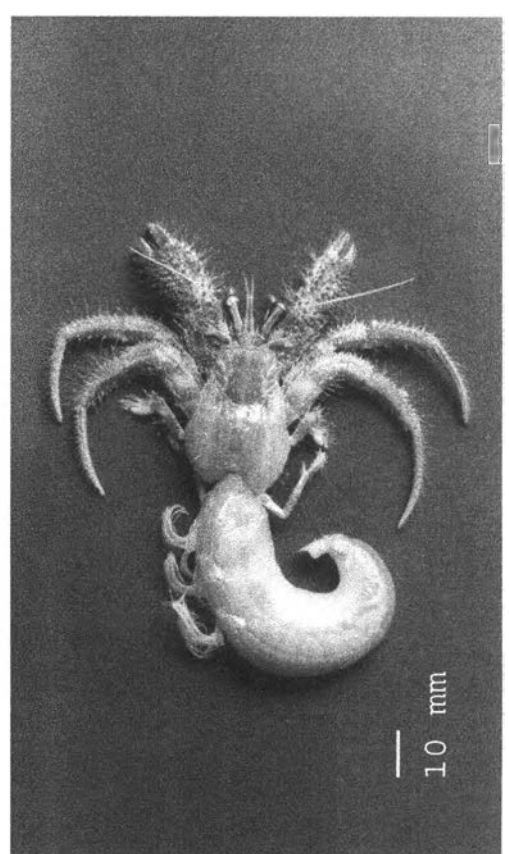
ภาพที่ 22

ภาพที่ 23

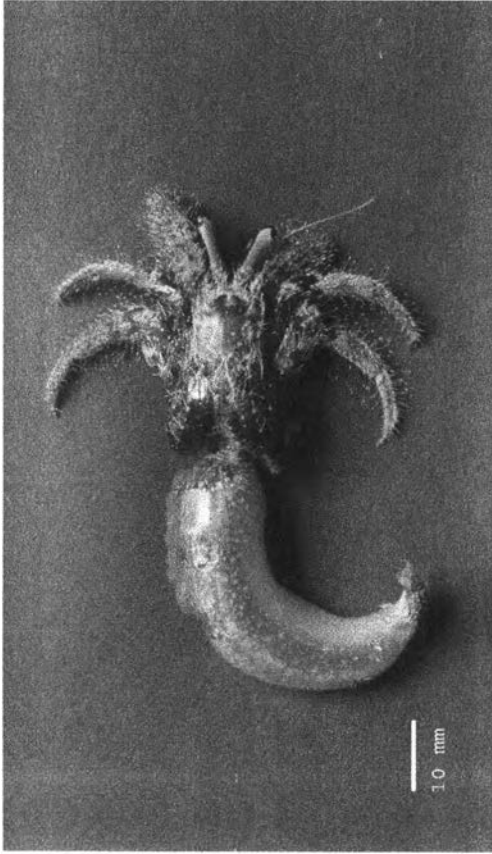

ภาพที่ 24

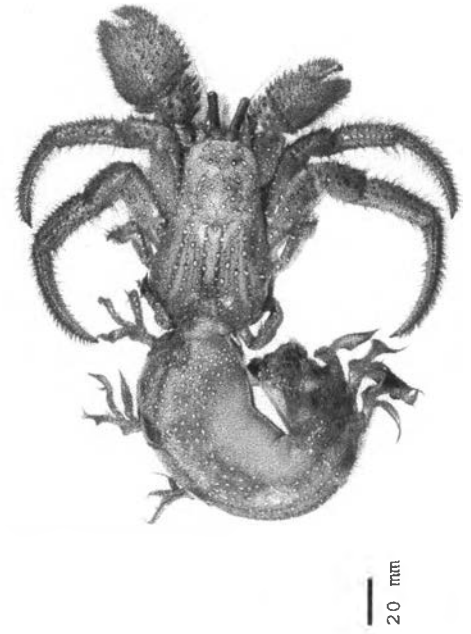

ภาพที่ 25

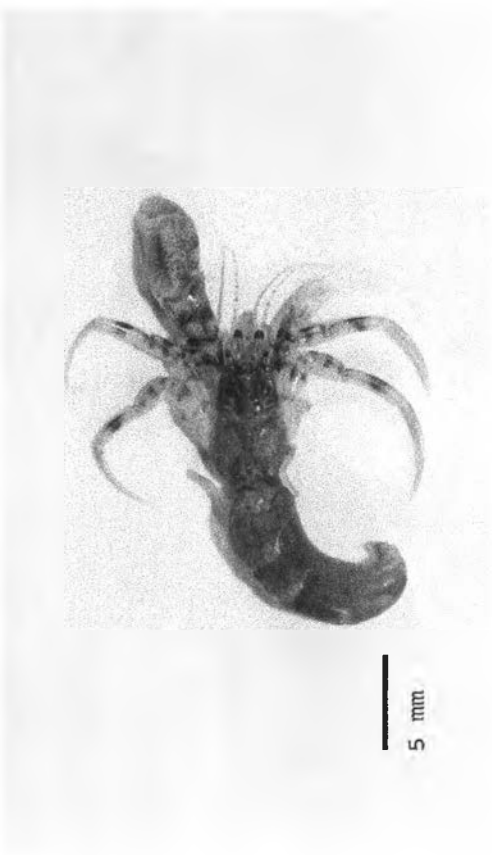
- ภาพที่ 26 *Dardanus lagopodes* (Forskal, 1775)
ภาพที่ 27 *Dardanus megistos* (Herbst, 1804)
ภาพที่ 28 *Diogenes avarus* Heller, 1865
ภาพที่ 29 *Diogenes costatus* Henderson, 1893

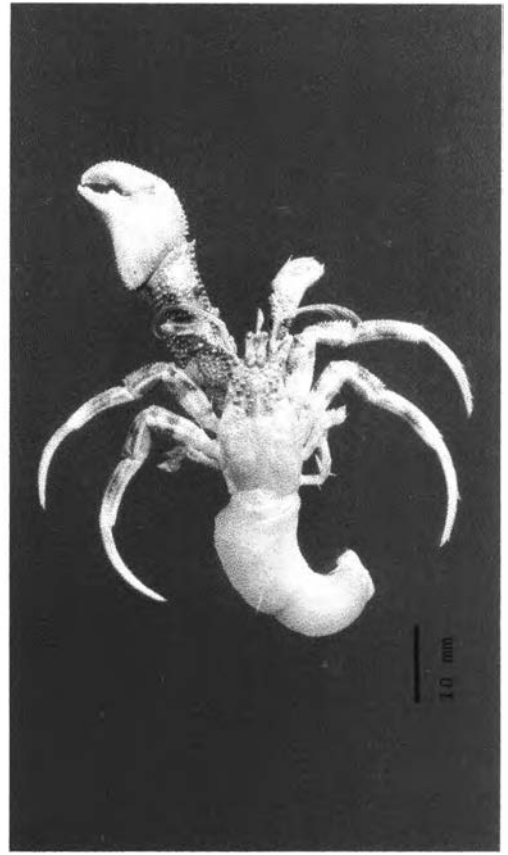
ภาพที่ 26

ภาพที่ 27

ภาพที่ 28

ภาพที่ 29

- ภาพที่ 30 *Diogenes dubius* (Herbst, 1804)
ตัวอย่างดองในเอทิลแอลกอฮอล์ 70%
- ภาพที่ 31 *Diogenes goniochirus* Forest, 1956a
- ภาพที่ 32 *Diogenes klaasi* Rahayu and Forest, 1995
ตัวอย่างดองในเอทิลแอลกอฮอล์ 70%
- ภาพที่ 33 *Diogenes merguiensis* de Man, 1888
ตัวอย่างดองในเอทิลแอลกอฮอล์ 70%

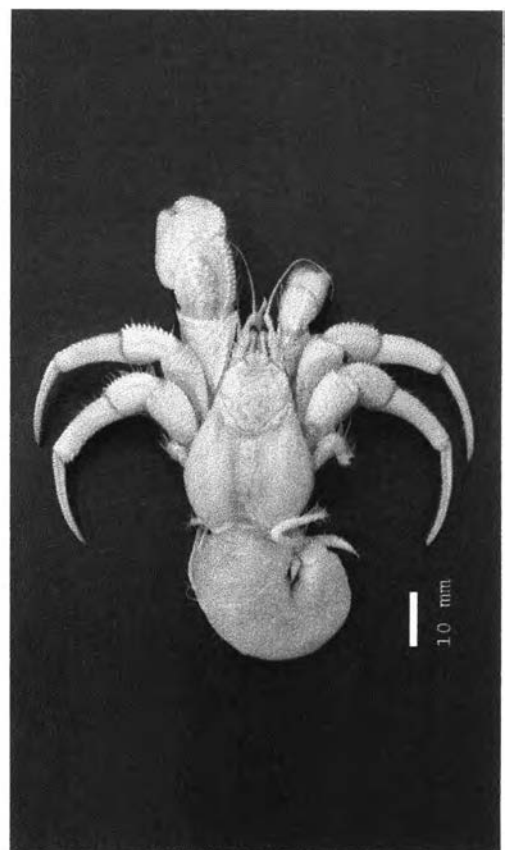
ภาพที่ 30

ภาพที่ 31

ภาพที่ 32

ภาพที่ 33

- ภาพที่ 34 *Diogenes mixtus* Lanchester, 1902
ภาพที่ 35 *Diogenes planimanus* Henderson, 1893
ภาพที่ 36 *Diogenes rectimanus* Miers, 1884
ภาพที่ 37 *Diogenes tumidus* Rahayu and Forest, 1995

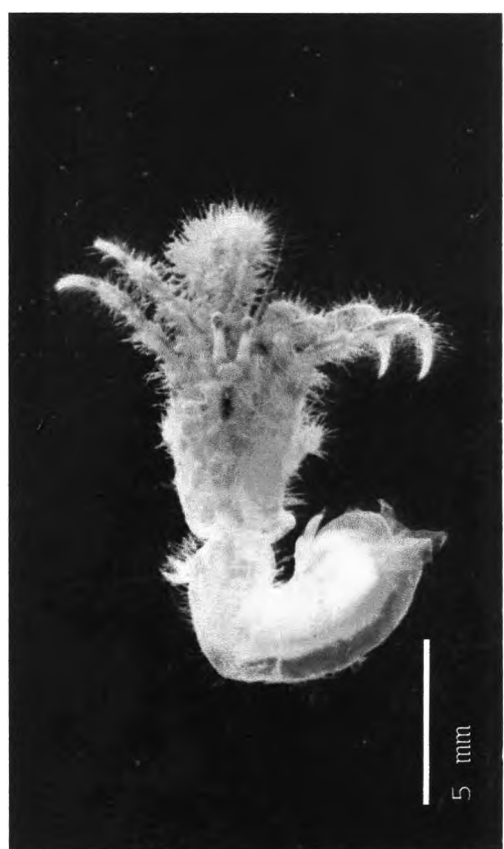
ภาพที่ 34

ภาพที่ 35

ภาพที่ 36

ภาพที่ 37

ภาพที่ 38 *Paguristes longirostris* Dana, 1852

ภาพที่ 39 *Pagurus kulkarnii* Sankolli, 1962

ภาพที่ 40 *Spiropagurus spiriger* (de Haan, 1849)

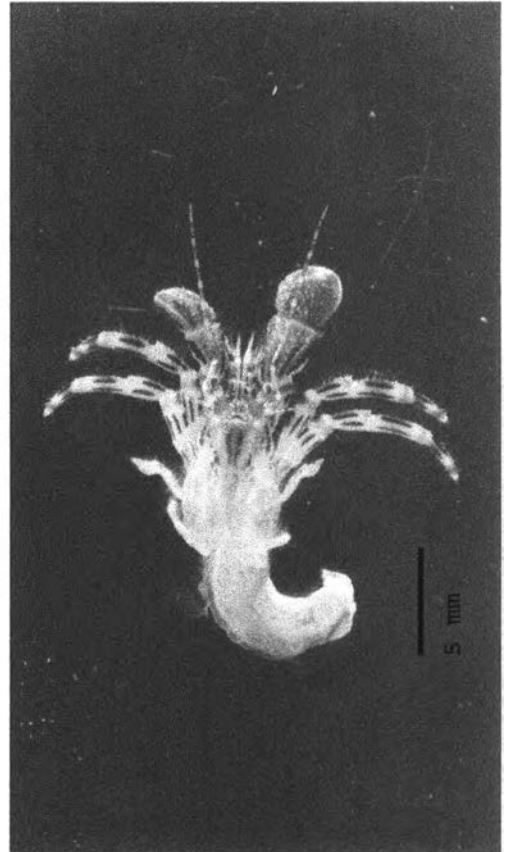
ตัวอย่างดองในเอทิลแอลกอฮอล์ 70%

ภาพที่ 41 *Spiropagurus spiriger profundorum* Alcock, 1905

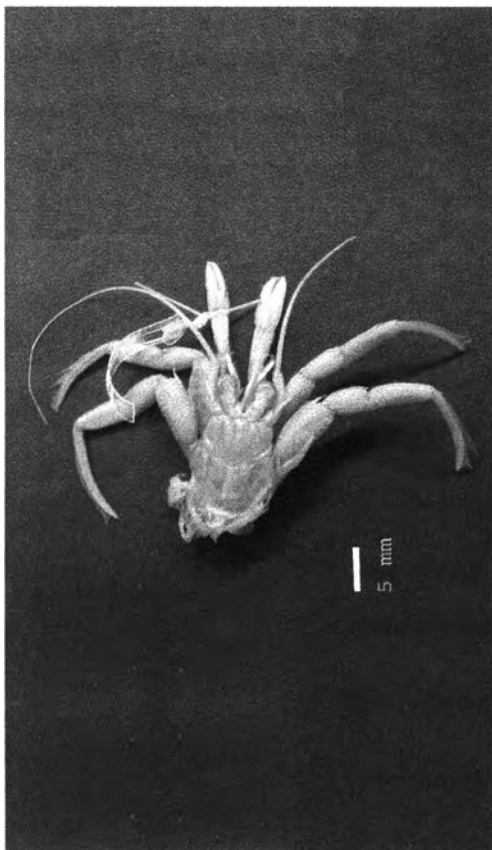
ตัวอย่างดองในเอทิลแอลกอฮอล์ 70%

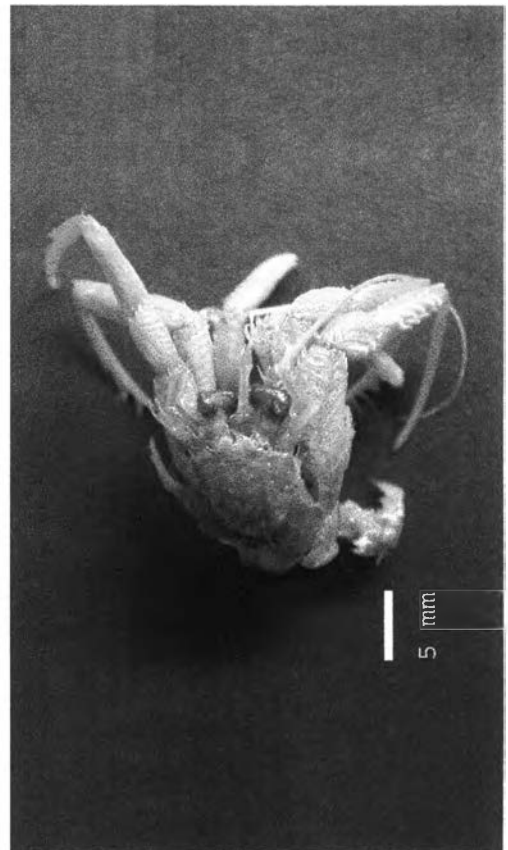
ภาพที่ 38

ภาพที่ 39

ภาพที่ 40

ภาพที่ 41

2. การกระจายทางภูมิศาสตร์

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถแบ่งการกระจายทางภูมิศาสตร์ของปูเสฉวนในประเทศไทยได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่มีการกระจายเฉพาะในบริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยมี 7 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 5 ชนิด คือ *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius arethusa*, *Dardanus callichela*, *Diogenes costatus* และ *Diogenes mixtus*

- วงศ์ Paguridae พบ 2 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย คือ *Pagurus kulkarnii*, *Spiropagurus spiriger* และ *Spiropagurus spiriger profundorum*

2. กลุ่มที่มีการกระจายเฉพาะในบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันมี 11 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 11 ชนิด คือ *Calcinus elegans*, *Calcinus gaimardii*, *Calcinus laevimanus*, *Calcinus latens*, *Clibanarius padavensis*, *Clibanarius ransonii*, *Clibanarius virescens*, *Dardanus arrosor*, *Diogenes dubius*, *Diogenes klaasi* และ *Diogenes merguensis*

3. กลุ่มที่มีการกระจายทั้งในบริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและชายฝั่งทะเลอันดามันมี 17 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Coenobitidae พบ 3 ชนิด คือ *Coenobita brevimanus*, *Coenobita rugosus*, *Coenobita violascens*

- วงศ์ Diogenidae พบ 14 ชนิด คือ *Clibanarius cruentatus*, *Clibanarius danai*, *Clibanarius infraspinus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius merguensis*, *Dardanus hessii*, *Dardanus lagopodes*, *Dardanus megistos*, *Diogenes avarus*, *Diogenes goniochirus*, *Diogenes planimanus*, *Diogenes rectimanus*, *Diogenes tumidus* และ *Paguristes longirostris*

ตารางที่ 4-2 การกระจายทางภูมิศาสตร์ของปูเสฉวนในประเทศไทย

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	การกระจายทางภูมิศาสตร์		
			อ่าวไทย	อันดามัน	ทั้ง 2 ฝั่ง
1	Coenobitidae	<i>Coenobita brevimanus</i>			√
2	Coenobitidae	<i>Coenobita rugosus</i>			√
3	Coenobitidae	<i>Coenobita violascens</i>			√
4	Diogenidae	<i>Calcinus elegans</i>		√	
5	Diogenidae	<i>Calcinus gaimardii</i>		√	
6	Diogenidae	<i>Calcinus laevimanus</i>		√	
7	Diogenidae	<i>Calcinus latens</i>		√	

ตารางที่ 4-2 (ต่อ) การกระจายทางภูมิศาสตร์ของปูเสฉวนในประเทศไทย

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	การกระจายทางภูมิศาสตร์		
			ชาวไทย	อินโดจีน	ทั้ง 2 ฝั่ง
8	Diogenidae	<i>Clibanarius antennatus</i>	√		
9	Diogenidae	<i>Clibanarius arethusa</i>	√		
10	Diogenidae	<i>Clibanarius cruentatus</i>			√
11	Diogenidae	<i>Clibanarius danai</i>			√
12	Diogenidae	<i>Clibanarius infraspinus</i>			√
13	Diogenidae	<i>Clibanarius longitarsus</i>			√
14	Diogenidae	<i>Clibanarius merguensis</i>			√
15	Diogenidae	<i>Clibanarius padavensis</i>		√	
16	Diogenidae	<i>Clibanarius ransonii</i>		√	
17	Diogenidae	<i>Clibanarius virescens</i>		√	
18	Diogenidae	<i>Dardanus arrosor</i>		√	
19	Diogenidae	<i>Dardanus callichela</i>	√		
20	Diogenidae	<i>Dardanus hessii</i>			√
21	Diogenidae	<i>Dardanus lagopodes</i>			√
22	Diogenidae	<i>Dardanus megistos</i>			√
23	Diogenidae	<i>Diogenes avarus</i>			√
24	Diogenidae	<i>Diogenes costatus</i>	√		
25	Diogenidae	<i>Diogenes dubius</i>		√	
26	Diogenidae	<i>Diogenes goniochirus</i>			√
27	Diogenidae	<i>Diogenes klaasi</i>		√	
28	Diogenidae	<i>Diogenes merguensis</i>		√	
29	Diogenidae	<i>Diogenes mixtus</i>	√		
30	Diogenidae	<i>Diogenes planimanus</i>			√
31	Diogenidae	<i>Diogenes rectimanus</i>			√
32	Diogenidae	<i>Diogenes tumidus</i>			√
33	Diogenidae	<i>Paguristes longirostris</i>			√
34	Paguridae	<i>Pagurus kulkarnii</i>	√		
35	Paguridae	<i>Spiropagurus spiriger</i>	√		
36	Paguridae	<i>Spiropagurus spiriger profundorum</i>	√		
			7(1)	11	17

การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของชนิดและการกระจายของปูเสฉวนระหว่างบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันและชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โดยอาศัยข้อมูลในตารางที่ 4-2 มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเหมือน (similarity coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความเหมือนมีค่าระหว่าง 0-1 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์ความเหมือนมีค่าเท่ากับ 0 หมายถึงไม่มีความเหมือนกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์ความเหมือนมีค่าเท่ากับ 1.0 หมายถึงมีความเหมือนกันอย่างสมบูรณ์ ค่าสัมประสิทธิ์ความเหมือนที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.64 ซึ่งหมายถึงมีความเหมือนกันของชนิดปูเสฉวนระหว่างบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันและชายฝั่งทะเลอ่าวไทยในระดับค่อนข้างสูง

3. ประเภทของถิ่นที่อยู่อาศัย

3.1 ชนิดปูเสฉวนที่พบในแต่ละถิ่นที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ามีชนิดปูเสฉวนที่พบในแต่ละถิ่นที่อยู่อาศัย ดังนี้ (ตารางที่ 4-3)

1. ถิ่นอาศัยบนบก

1.1 ป่าชายหาด พบ 3 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Coenobitidae พบ 3 ชนิด คือ *Coenobita brevimanus*, *Coenobita rugosus* และ *Coenobita violascens*

1.2 หาดทรายบนบก พบ 3 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Coenobitidae พบ 3 ชนิด คือ *Coenobita brevimanus*, *Coenobita rugosus* และ *Coenobita violascens*

2. ถิ่นอาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

2.1 ป่าชายเลน พบ 7 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Coenobitidae พบ 1 ชนิด คือ *Coenobita violascens*
 - วงศ์ Diogenidae พบ 6 ชนิด คือ *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius danai*, *Clibanarius infraspinus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius padavensis* และ *Diogenes avarus*

2.2 หาดโคลน พบ 6 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 6 ชนิด คือ *Clibanarius danai*, *Clibanarius infraspinus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius padavensis*, *Diogenes avarus* และ *Diogenes costatus*

2.3 หาดโคลนปนทราย พบ 8 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 8 ชนิด คือ *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius danai*, *Clibanarius infraspinatus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius padavensis*, *Diogenes avarus*, *Diogenes goniochirus* และ *Diogenes klaasi*

2.4 หาดทรายปนโคลน พบ 13 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Coenobitidae พบ 1 ชนิด คือ *Coenobita violascens*
 - วงศ์ Diogenidae พบ 12 ชนิด คือ *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius danai*, *Clibanarius infraspinatus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius merguiensis*, *Clibanarius padavensis*, *Diogenes avarus*, *Diogenes goniochirus*, *Diogenes klaasi*, *Diogenes planimanus*, *Diogenes rectimanus* และ *Diogenes tumidus*

2.5 หาดทราย พบ 12 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 11 ชนิด คือ *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius infraspinatus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius merguiensis*, *Diogenes avarus*, *Diogenes costatus*, *Diogenes goniochirus*, *Diogenes klaasi*, *Diogenes planimanus*, *Diogenes rectimanus* และ *Diogenes tumidus*

- วงศ์ Paguridae พบ 1 ชนิด คือ *Pagurus kulkarnii*

2.6 หาดหิน พบ 16 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 15 ชนิด คือ *Calcinus elegans*, *Calcinus gaimardii*, *Calcinus laevimanus*, *Calcinus latens*, *Clibanarius arethusa*, *Clibanarius cruentatus*, *Clibanarius infraspinatus*, *Clibanarius longitarsus*, *Clibanarius merguiensis*, *Clibanarius padavensis*, *Clibanarius ransoni*, *Clibanarius virescens*, *Dardanus megistos*, *Diogenes avarus* และ *Diogenes tumidus*

- วงศ์ Paguridae พบ 1 ชนิด คือ *Pagurus kulkarnii*

2.7 แนวปะการัง พบ 9 ชนิด ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 9 ชนิด คือ *Calcinus elegans*, *Calcinus gaimardii*, *Calcinus laevimanus*, *Calcinus latens*, *Clibanarius cruentatus*, *Clibanarius merguiensis*, *Clibanarius virescens*, *Dardanus lagopodes* และ *Dardanus megistos*

3. ถิ่นอาศัยในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด พบ 14 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย ได้แก่

- วงศ์ Diogenidae พบ 13 ชนิด คือ *Clibanarius infraspinatus*, *Clibanarius longitarsus*, *Dardanus arrosor*, *Dardanus callichela*, *Dardanus hessii*, *Dardanus megistos*, *Diogenes avarus*, *Diogenes costatus*, *Diogenes merguiensis*, *Diogenes mixtus*, *Diogenes planimanus*, *Diogenes rectimanus* และ *Paguristes longirostris*

- วงศ์ Paguridae พบ 1 ชนิดและ 1 ชนิดย่อย คือ *Spiropagurus spiriger* และ *Spiropagurus spiriger profundorum*

ตารางที่ 4-3 จำนวนชนิดปูเสฉวนที่พบในแต่ละถิ่นที่อยู่อาศัย

ลำดับ	ถิ่นอาศัย	ประเภทถิ่นที่อยู่อาศัย	จำนวนชนิด (ชนิดย่อย)			
			Coenobitidae	Diogenidae	Paguridae	รวม
1	บนบก	ป่าชายหาด	3			3
		หาดทราย (บก)	3			3
2	น้ำขึ้นน้ำลง	ป่าชายเลน	1	6		7
		หาดโคลน		6		6
		หาดโคลนปนทราย		8		8
		หาดทรายปนโคลน	1	12		13
		หาดทราย		11	1	12
		หาดหิน		15	1	16
		แนวปะการัง		9		9
3	ใต้น้ำ		13	1(1)	14(1)	

3.2 สัดส่วนของประเภทถิ่นที่อยู่อาศัยที่พบปูเสฉวนแต่ละชนิด

สัดส่วนของประเภทถิ่นที่อยู่อาศัยที่พบปูเสฉวนแต่ละชนิด ซึ่งคำนวณจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บตัวอย่างในภาคสนามตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2542 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 และตัวอย่างบางส่วนใน Reference Collection ของภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพบปูเสฉวน 33 ชนิด ดังสรุปผลในตารางที่ 4-4

จากข้อมูลที่ได้พบว่ามีเพียงปูเสฉวนในวงศ์ Coenobitidae เท่านั้นที่พบอาศัยอยู่บนบก ส่วนปูเสฉวนในวงศ์ Diogenidae และ Paguridae พบอาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลงและเขตน้ำลึก และเมื่อพิจารณาค่าสัดส่วนของประเภทถิ่นที่อยู่อาศัยที่พบปูเสฉวนแต่ละชนิด พบว่า

1. ปูเสฉวนในสกุล *Coenobita* พบอาศัยอยู่บนบกทั้ง 3 ชนิด ได้แก่

- *Coenobita brevimanus* พบอาศัยตามเกาะที่อยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลของแผ่นดินใหญ่ในถิ่นที่อยู่อาศัย 2 ประเภท คือ บริเวณป่าชายหาดมากที่สุด (83.3 %) และยังพบบริเวณหาดทรายที่อยู่บนบกด้วย

- *Coenobita rugosus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 2 ประเภท คือ บริเวณหาดทรายที่อยู่บนบกมากที่สุด (84.6 %) และยังพบบริเวณป่าชายหาดด้วย

- *Coenobita violascens* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 4 ประเภท คือ บริเวณหาดทรายที่อยู่บนบกมากที่สุด (55.0 %) และยังพบบริเวณป่าชายหาด และป่าชายเลนในขณะน้ำลงต่ำสุด บางครั้งพบบริเวณหาดทรายปนโคลนในขณะน้ำลงต่ำสุด

2. ปูเสฉวนในสกุล *Calcinus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 2 ประเภท คือ บริเวณหาดหินและแนวปะการังตามเกาะที่อยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลของแผ่นดินใหญ่ทั้ง 4 ชนิด ได้แก่ *Calcinus elegans*, *Calcinus gaimardii*, *Calcinus laevimanus* และ *Calcinus latens*

3. ปูเสฉวนในสกุล *Clibanarius* พบอาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลงเป็นหลัก แต่บางครั้งพบอาศัยในเขตน้ำลึก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- *Clibanarius antennatus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 4 ประเภท คือ บริเวณหาดทรายปนโคลนมากที่สุด (69.2 %) และยังพบบริเวณป่าชายเลน หาดโคลนปนทราย และหาดทรายด้วย

- *Clibanarius arethusa* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลงเพียงประเภทเดียว คือ เฉพาะบริเวณหาดหินที่มีโขดหินขนาดใหญ่

- *Clibanarius cruentatus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 2 ประเภท คือ บริเวณหาดหินและแนวปะการัง

- *Clibanarius danai* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 4 ประเภท คือ บริเวณป่าชายเลนมากที่สุด (55.6 %) และยังพบบริเวณหาดโคลนปนทราย หาดโคลน และหาดทรายปนโคลนด้วย

- *Clibanarius infraspinitus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 7 ประเภท โดยพบในเขตน้ำขึ้นน้ำลงบริเวณหาดทราย (29.0 %) และหาดทรายปนโคลน (22.6 %) มากที่สุดตามลำดับ และยังพบบริเวณหาดโคลนปนทราย ป่าชายเลน หาดโคลน และหาดหิน รวมทั้งในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดด้วย

- *Clibanarius longitarsus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 7 ประเภท โดยพบในเขตน้ำขึ้นน้ำลงบริเวณป่าชายเลน (26.9 %) และหาดทรายปนโคลน (26.1 %) มากที่สุดตามลำดับ และยังพบบริเวณหาดโคลน หาดหิน หาดโคลนปนทราย และหาดทราย และรวมทั้งในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดด้วย

- *Clibanarius merguensis* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 4 ประเภท คือ บริเวณหาดหิน (69.6 %) มากที่สุด และยังพบบริเวณหาดทราย หาดทรายปนโคลน และแนวปะการัง

- *Clibanarius padavensis* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 5 ประเภท คือ บริเวณหาดโคลน (36.4 %) และป่าชายเลน (33.3 %) มากที่สุดตามลำดับ และยังพบบริเวณหาดทรายปนโคลน หาดหิน และหาดโคลนปนทราย

- *Clibanarius ransoni* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลงเพียงประเภทเดียว คือ เฉพาะบริเวณหาดหิน

- *Clibanarius virescens* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 2 ประเภท คือ บริเวณหาดหินและแนวปะการัง

4. ปูเสฉวนในสกุล *Dardanus* ส่วนมากพบอาศัยในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด ได้แก่ *Dardanus arrosor*, *Dardanus callichela*, *Dardanus hessii* และ *Dardanus megistos* ยกเว้น *Dardanus lagopodes* ซึ่งอาศัยในแนวปะการังในเขตน้ำขึ้นน้ำลง

5. ปูเสฉวนในสกุล *Diogenes* พบอาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลงและเขตน้ำลึก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- *Diogenes avarus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 7 ประเภท โดยพบในเขตน้ำขึ้นน้ำลง บริเวณหาดทรายปนโคลน (36.7 %) และหาดทราย (28.3 %) มากที่สุดตามลำดับ และยังพบบริเวณหาดโคลน หาดโคลนปนทราย ป่าชายเลน และหาดหิน และรวมทั้งในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดด้วย

- *Diogenes costatus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 3 ประเภท โดยพบในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด (76.9 %) มากที่สุด และยังพบในเขตน้ำขึ้นน้ำลงบริเวณหาดโคลน และหาดทรายด้วย

- *Diogenes goniochirus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 3 ประเภท คือ บริเวณหาดทราย (62.5 %) มากที่สุด และยังพบบริเวณหาดทรายปนโคลน และหาดโคลนปนทรายด้วย

- *Diogenes klaasi* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 2 ประเภท คือ บริเวณหาดทรายปนโคลน (66.7 %) มากที่สุด และยังพบบริเวณหาดโคลนปนทรายด้วย

- *Diogenes merguensis* และ *Diogenes mixtus* พบอาศัยเฉพาะในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

- *Diogenes planimanus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 3 ประเภท โดยพบในเขตน้ำขึ้นน้ำลงบริเวณหาดทราย (72.0 %) มากที่สุด และยังพบบริเวณหาดทรายปนโคลน รวมทั้งในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดด้วย

- *Diogenes rectimanus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัย 3 ประเภท โดยพบในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด (50.0 %) มากที่สุด และยังพบในเขตน้ำขึ้นน้ำลงบริเวณหาดทรายปนโคลน และหาดทรายด้วย

- *Diogenes tumidus* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 3 ประเภท คือ บริเวณหาดทรายปนโคลน (55.6 %) มากที่สุด และยังพบบริเวณหาดหิน และหาดทรายด้วย

6. ปูเสฉวนในสกุล *Paguristes* ชนิด *Paguristes longirostris* พบอาศัยเฉพาะในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด

7. ปูเสฉวนในสกุล *Pagurus* ชนิด *Pagurus kulkarnii* พบอาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง 2 ประเภท คือ บริเวณหาดหินและหาดทราย

3.3 ปริมาณสัมพัทธ์ของปูเสฉวนที่พบในแต่ละจุดสำรวจ

ปริมาณสัมพัทธ์ของปูเสฉวนที่พบในแต่ละจุดสำรวจ ซึ่งคำนวณจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บตัวอย่างในภาคสนามตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2542 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 ซึ่งพบว่าปูเสฉวนที่อยู่บริเวณบนบกและเขตน้ำขึ้นน้ำลงที่พบในภาคสนามจำนวน 23 ชนิดที่สามารถคำนวณปริมาณสัมพัทธ์ได้ และได้แสดงผลทั้งหมดใน ธนาคม บัณฑิตวงศ์รัตน์ และสมศักดิ์ ปัญญา (2545) แต่ได้สรุปในภาพรวมทั้งหมดในตารางที่ 4-5

3.4 สถานภาพของปูเสฉวนที่พบในภาคสนาม

จากเกณฑ์ในการจัดสถานภาพของปูเสฉวนที่อยู่บริเวณบนบกและเขตน้ำขึ้นน้ำลงที่พบในภาคสนาม โดยพิจารณาข้อมูลปริมาณสัมพัทธ์ของปูเสฉวนในภาพรวมที่ได้จากจุดสำรวจ 208 แห่ง (ตารางที่ 4-5) พบว่าสามารถจัดสถานภาพของปูเสฉวนจำนวน 21 ชนิด ดังนี้

1. น้อยมาก (very rare) จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ *Calcinus gaimardii*, *Calcinus laevimanus*, *Calcinus latens* และ *Dardanus lagopodes*
2. น้อย (rare) จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ *Clibanarius arethusa*, *Diogenes klaasi* และ *Pagurus kulkarnii*
3. ปานกลาง (uncommon) จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ *Coenobita rugosus*, *Clibanarius antennatus*, *Clibanarius cruentatus*, *Clibanarius danai*, *Clibanarius virescens* และ *Diogenes tumidus*
4. ค่อนข้างมาก (moderately common) จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ *Coenobita violascens*, *Clibanarius infraspinus*, *Clibanarius merguiensis*, *Clibanarius padavensis*, *Diogenes goniochirus* และ *Diogenes planimanus*
5. มาก (common) จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ *Clibanarius longitarsus* และ *Diogenes avarus*

ปูเสฉวนอีก 2 ชนิด ได้แก่ *Diogenes costatus* และ *Diogenes rectimanus* ซึ่งได้ทำการคำนวณค่าปริมาณสัมพัทธ์ แต่ไม่สามารถจัดสถานภาพได้ เนื่องจากเป็นปูเสฉวนชนิดที่พบในถิ่นอาศัยในบริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุดมากกว่าเขตน้ำขึ้นน้ำลง

ตารางที่ 4-4 ค่าสัดส่วนของประเภทถิ่นที่อยู่อาศัยที่พบปูเสฉวนแต่ละชนิด

ลำดับที่	ชนิด	บก		น้ำขึ้นน้ำลง							ได้น้ำ ลง	
		ป่าชายหาด	ทราย (บก)	ป่าชายเลน	โคลน	โคลนปนทราย	ทรายปนโคลน	ทราย	หิน	ปะการัง		
1	<i>Coenobita brevimanus</i>	83.3	16.7									
2	<i>Coenobita rugosus</i>	15.4	84.6									
3	<i>Coenobita violascens</i>	20.0	55.0	20.0			5.0					
4	<i>Calcinus elegans</i>								50.0	50.0		
5	<i>Calcinus gaimardii</i>								60.0	40.0		
6	<i>Calcinus laevimanus</i>								60.0	40.0		
7	<i>Calcinus latens</i>								50.0	50.0		
8	<i>Clibanarius antennatus</i>			15.4		7.7	69.2	7.7				
9	<i>Clibanarius arethusa</i>								100.0			
10	<i>Clibanarius cruentatus</i>								63.6	36.4		
11	<i>Clibanarius danai</i>			55.6	11.1	22.2	11.1					
12	<i>Clibanarius infraspinus</i>			6.5	6.5	9.7	22.6	29.0	6.5			19.4
13	<i>Clibanarius longitarsus</i>			26.9	18.5	9.2	26.1	5.9	11.8			1.7
14	<i>Clibanarius merguensis</i>						8.7	13.0	69.6	8.7		
15	<i>Clibanarius padavensis</i>			33.3	36.4	3.0	21.2		6.1			
16	<i>Clibanarius ransonii</i>								100.0			
17	<i>Clibanarius virescens</i>								69.2	30.8		
18	<i>Dardanus arrosor</i>											100.0
19	<i>Dardanus callichela</i>											100.0
20	<i>Dardanus hessii</i>											100.0
21	<i>Dardanus lagopodes</i>									100.0		
22	<i>Dardanus megistos</i>											100.0
23	<i>Diogenes avarus</i>			5.0	10.0	6.7	36.7	28.3	3.3			10.0
24	<i>Diogenes costatus</i>				15.4			7.7				76.9
25	<i>Diogenes goniochirus</i>					6.3	31.3	62.5				
26	<i>Diogenes klaasi</i>					33.3	66.7					
27	<i>Diogenes merguensis</i>											100.0
28	<i>Diogenes mixtus</i>											100.0
29	<i>Diogenes planimanus</i>						16.0	72.0				12.0
30	<i>Diogenes rectimanus</i>						33.3	16.7				50.0
31	<i>Diogenes tumidus</i>						55.6	11.1	33.3			
32	<i>Paguristes longirostris</i>											100.0
33	<i>Pagurus kulkarnii</i>							50.0	50.0			

ตารางที่ 4-5 ค่าปริมาณสัมพัทธ์ของปูเสฉวนในภาพรวม

ลำดับที่	ชนิด	ปริมาณสัมพัทธ์ (จำนวนจุดสำรวจ)				ถิ่นที่อยู่อาศัย	
		น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม	จำนวน	ประเภท*
1	<i>Coenobita rugosus</i>	3	-	3	6	2	1, 2
2	<i>Coenobita violascens</i>	5	2	6	13	4	1, 2, 3, 6
3	<i>Calcinus gaimardii</i>	1	-	-	1	2	8, 9
4	<i>Calcinus laevimanus</i>	-	1	-	1	2	8, 9
5	<i>Calcinus latens</i>	-	1	-	1	2	8, 9
6	<i>Clibanarius antennatus</i>	-	2	8	10	4	3, 5, 6, 7
7	<i>Clibanarius arethusa</i>	2	-	-	2	1	8
8	<i>Clibanarius cruentatus</i>	2	1	4	7	2	8, 9
9	<i>Clibanarius danai</i>	4	1	1	6	4	3, 4, 5, 6
10	<i>Clibanarius infraspinus</i>	5	1	8	14	7	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
11	<i>Clibanarius longitarsus</i>	18	16	34	68	7	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
12	<i>Clibanarius merguensis</i>	3	1	9	13	4	6, 7, 8, 9
13	<i>Clibanarius padavensis</i>	4	3	11	18	5	3, 4, 5, 6, 8
14	<i>Clibanarius virescens</i>	3	2	2	7	2	8, 9
15	<i>Dardanus lagopodes</i>	1	-	-	1	1	9
16	<i>Diogenes avarus</i>	4	13	23	40	7	3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
17	<i>Diogenes costatus</i>	1	1	-	2	3	4, 7, 10
18	<i>Diogenes goniochirus</i>	5	2	5	12	3	5, 6, 7
19	<i>Diogenes klaasi</i>	3	-	-	3	2	5, 6
20	<i>Diogenes planimanus</i>	5	6	9	20	3	6, 7, 10
21	<i>Diogenes rectimanus</i>	3	1	-	4	3	6, 7, 10
22	<i>Diogenes tumidus</i>	4	1	1	6	3	6, 7, 8
23	<i>Pagurus kulkarnii</i>	4	-	-	4	2	7, 8

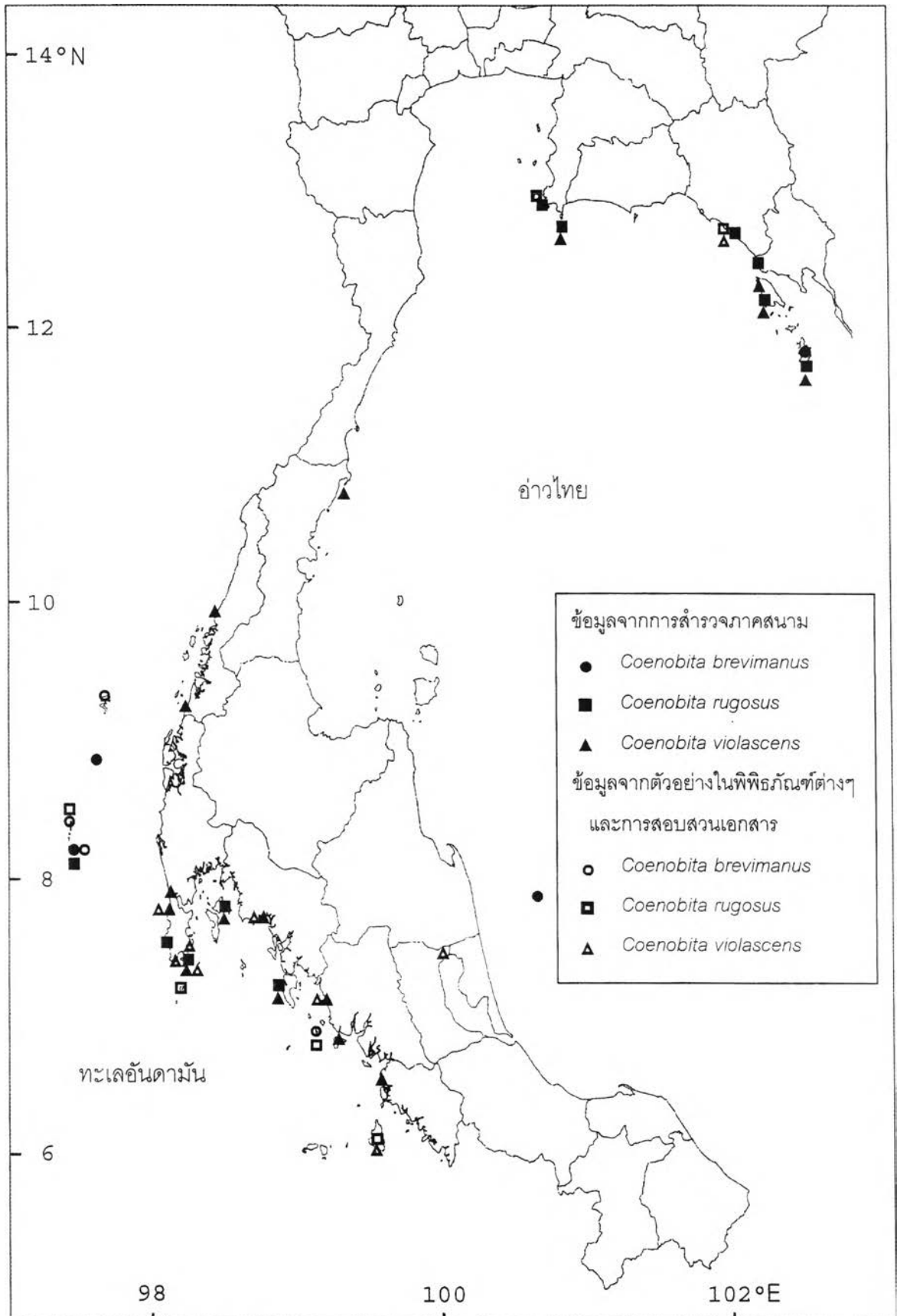
*ประเภทถิ่นที่อยู่อาศัย

บริเวณบนบก ได้แก่ 1 = ป่าชายหาด, 2 = หาดทรายบนบก

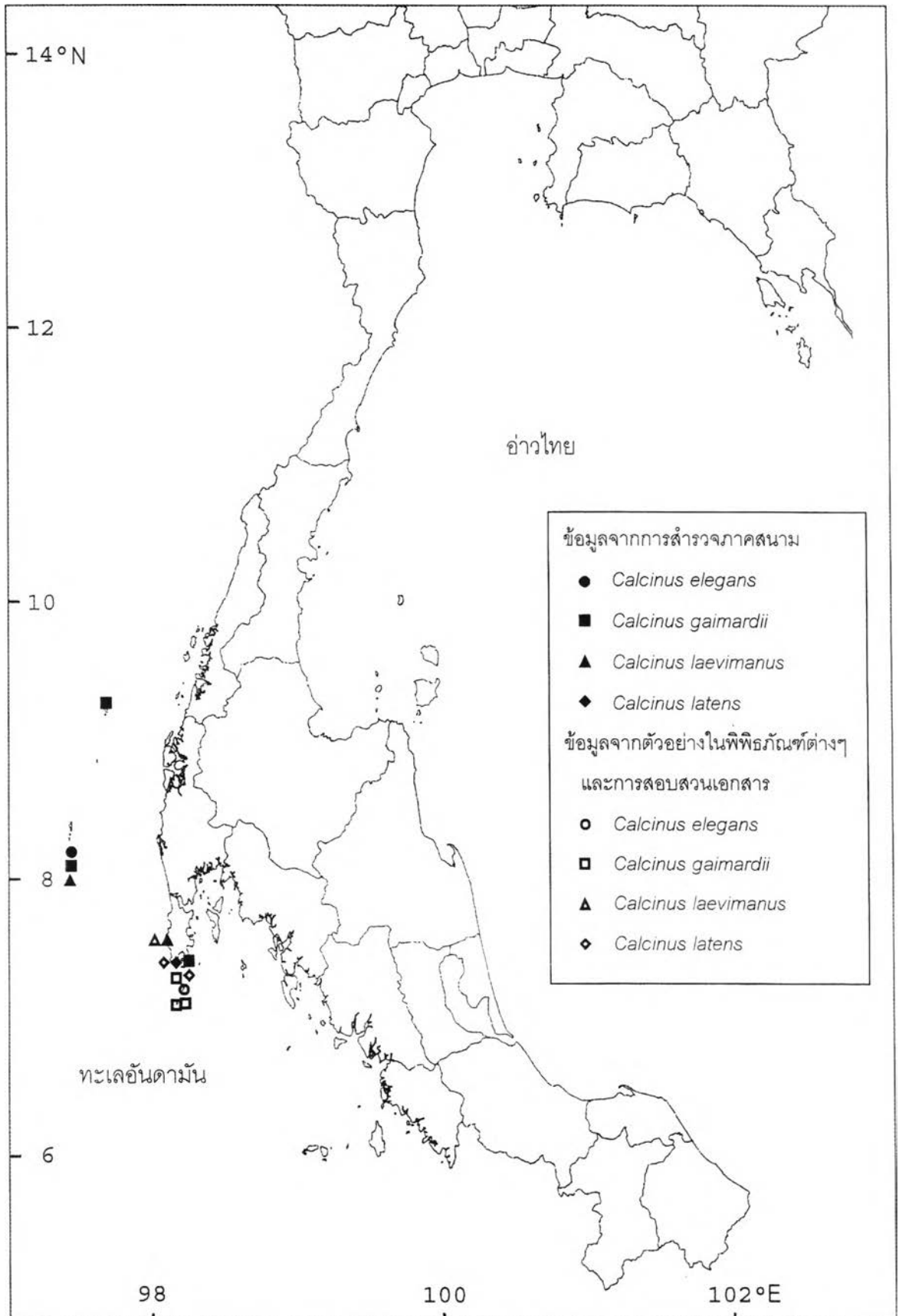
บริเวณเขตน้ำขึ้นน้ำลง ได้แก่ 3 = ป่าชายเลน, 4 = หาดโคลน, 5 = หาดโคลนปนทราย,

6 = หาดทรายปนโคลน, 7 = หาดทราย, 8 = หาดหิน, 9 = แนวปะการัง

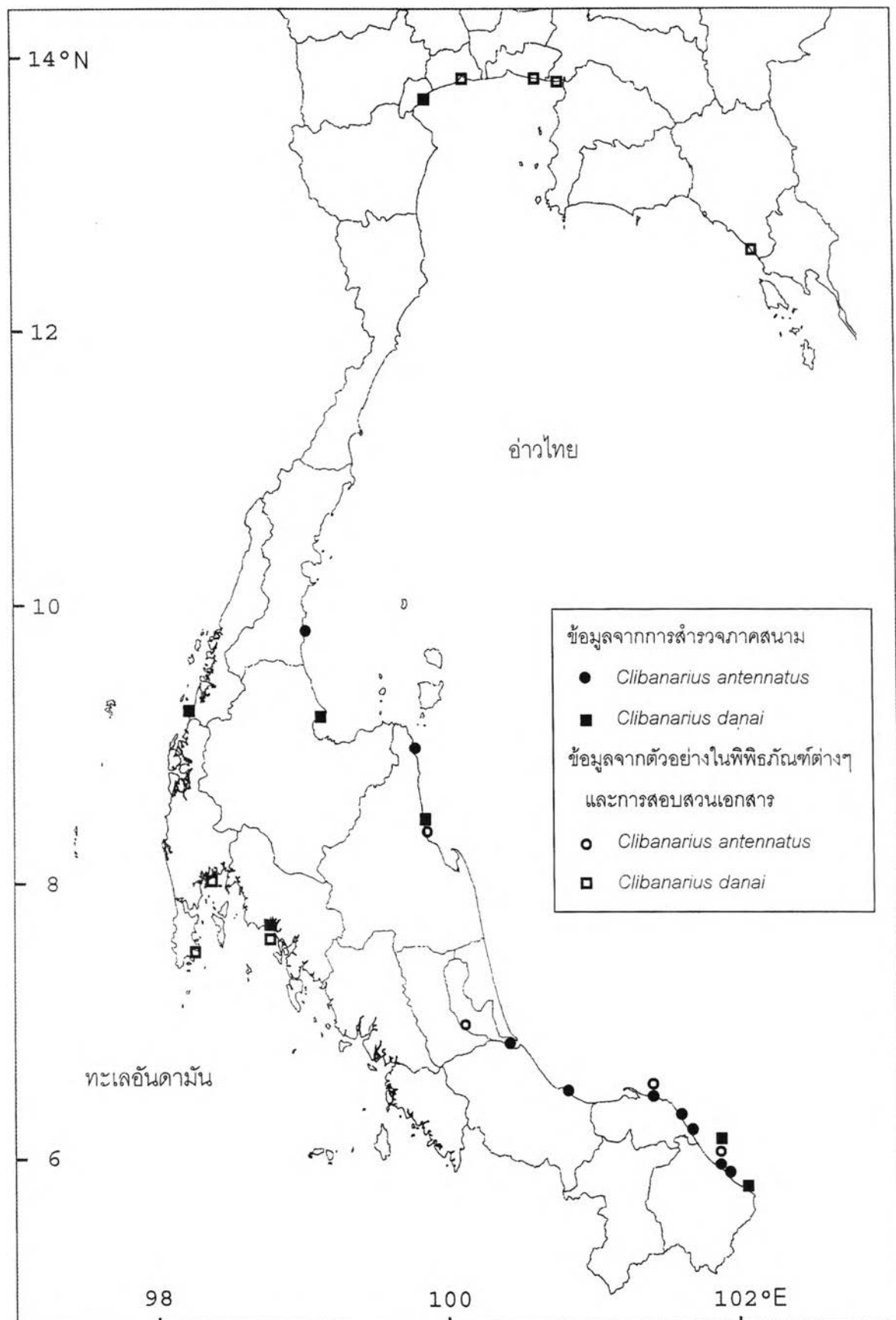
บริเวณใต้ระดับน้ำลงต่ำสุด = 10

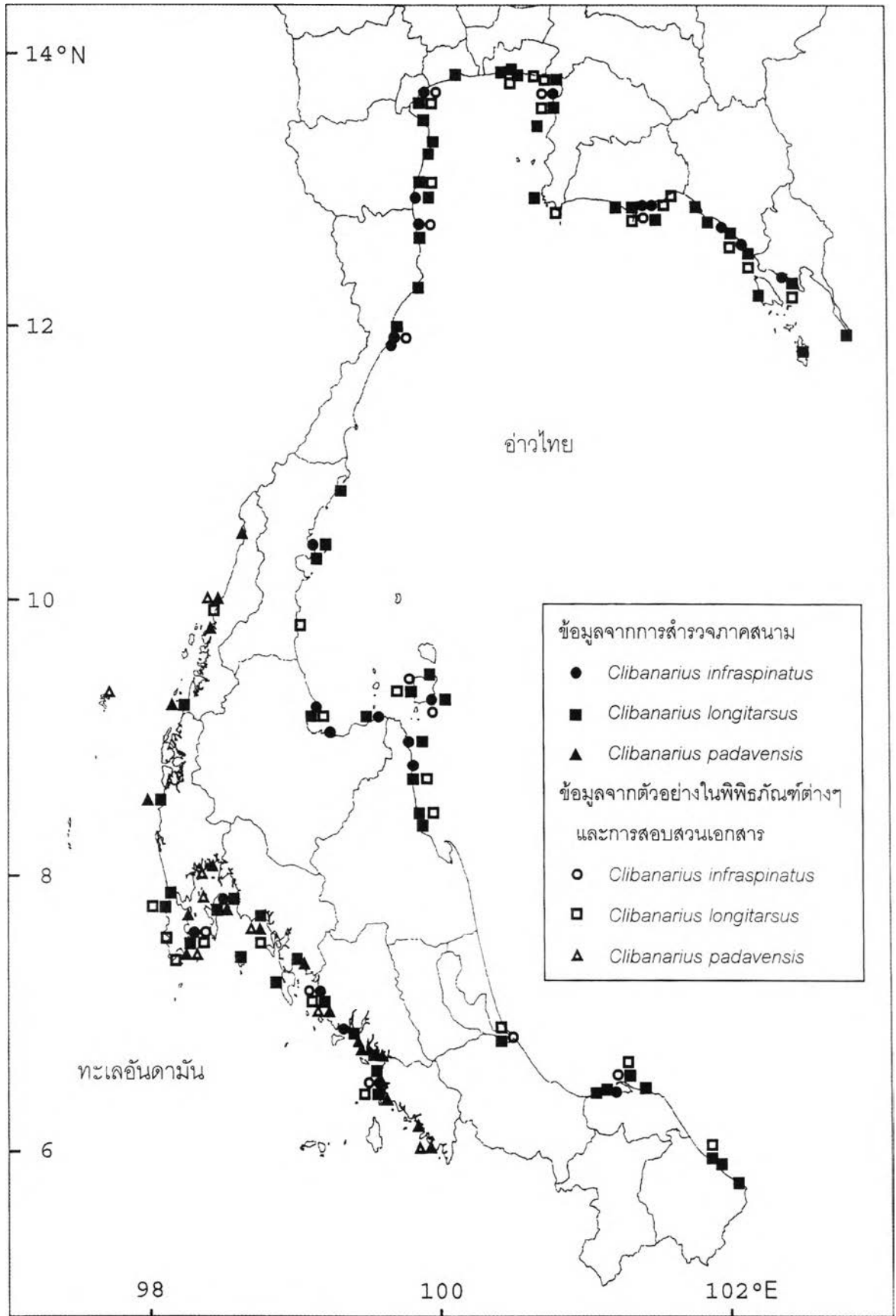
ภาพที่ 42 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนสกุล *Birgus* และ *Coenobita* ในประเทศไทย

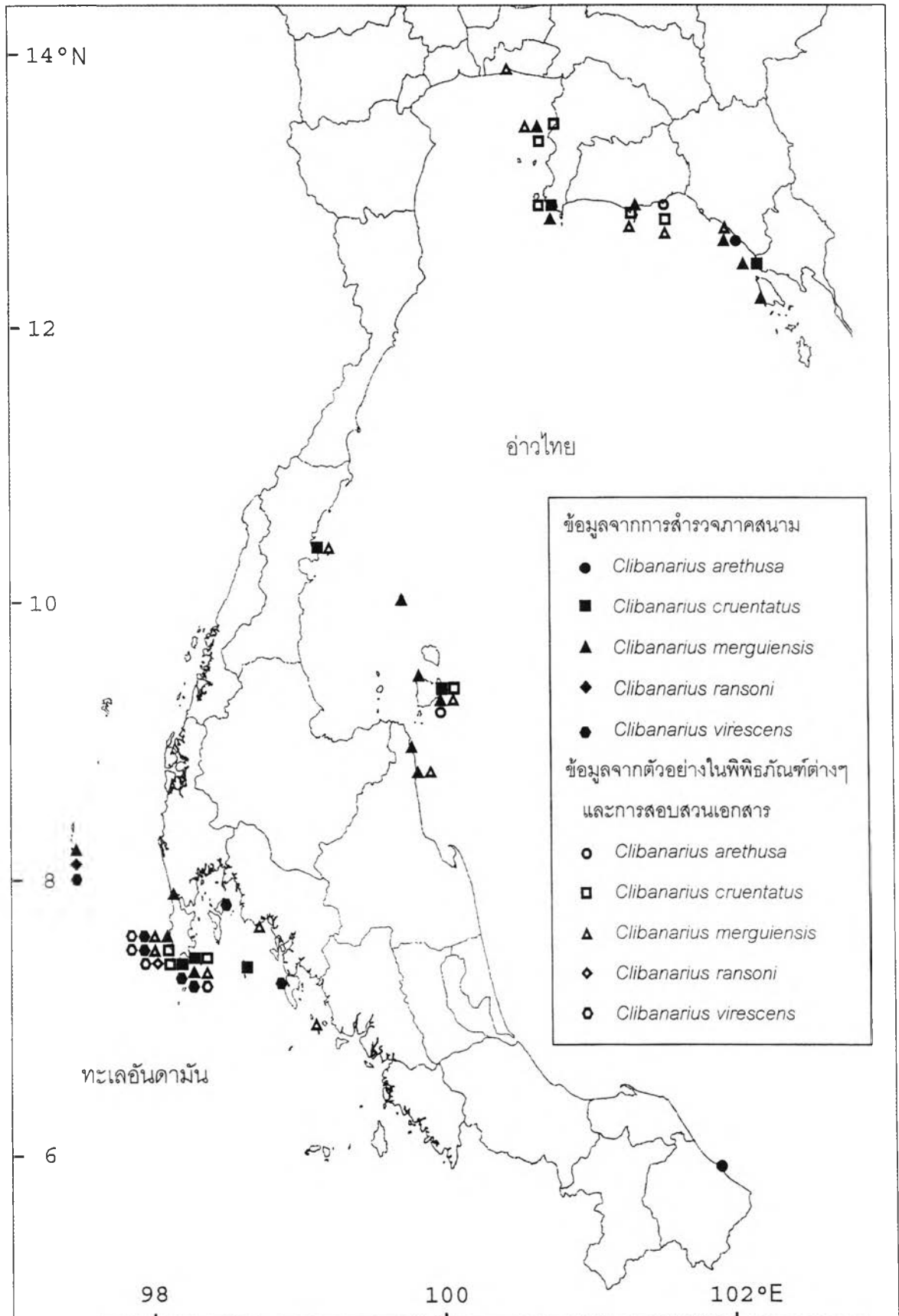
ภาพที่ 43 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Calcinus* ในประเทศไทย

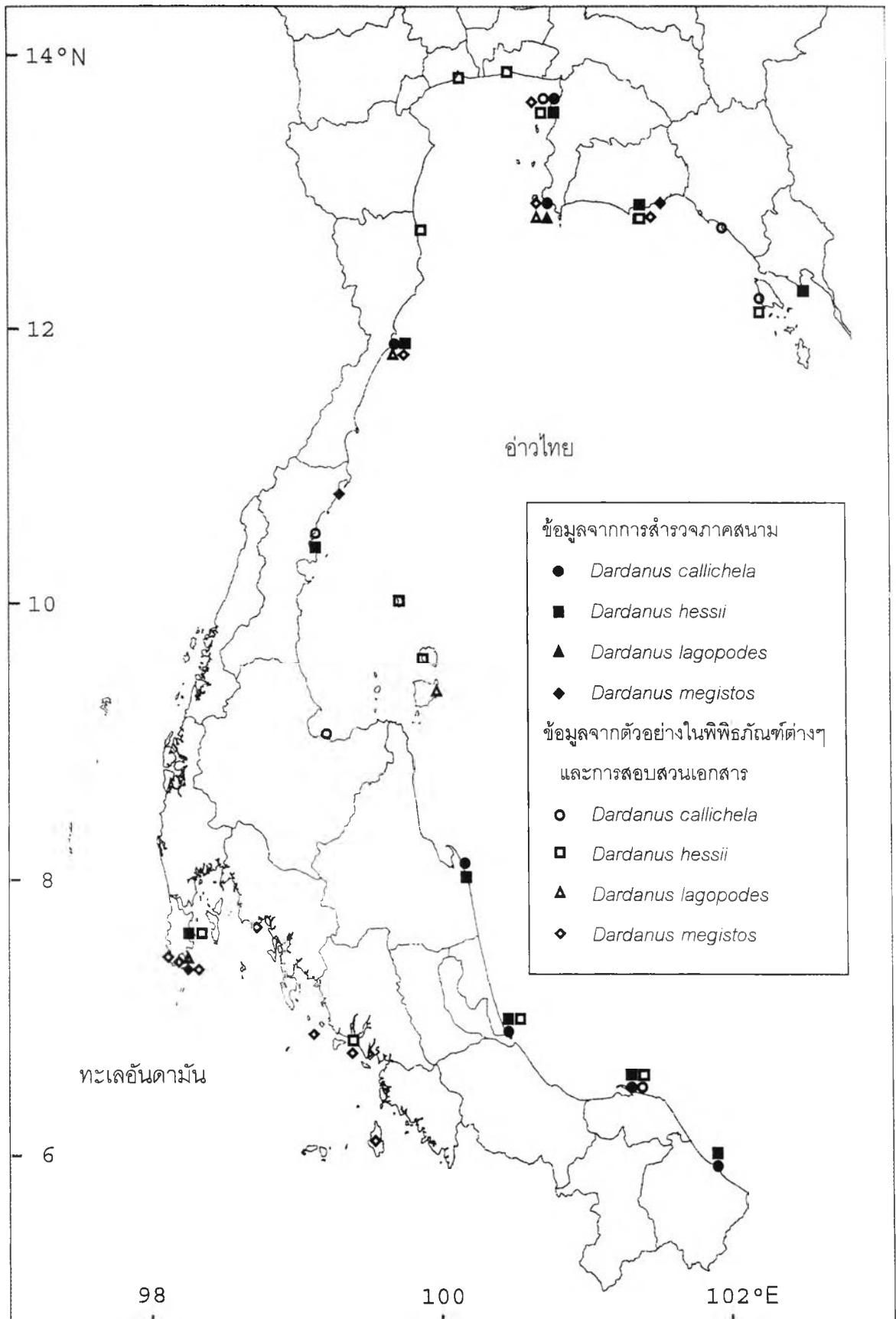
ภาพที่ 44 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Clibanarius* ในประเทศไทย

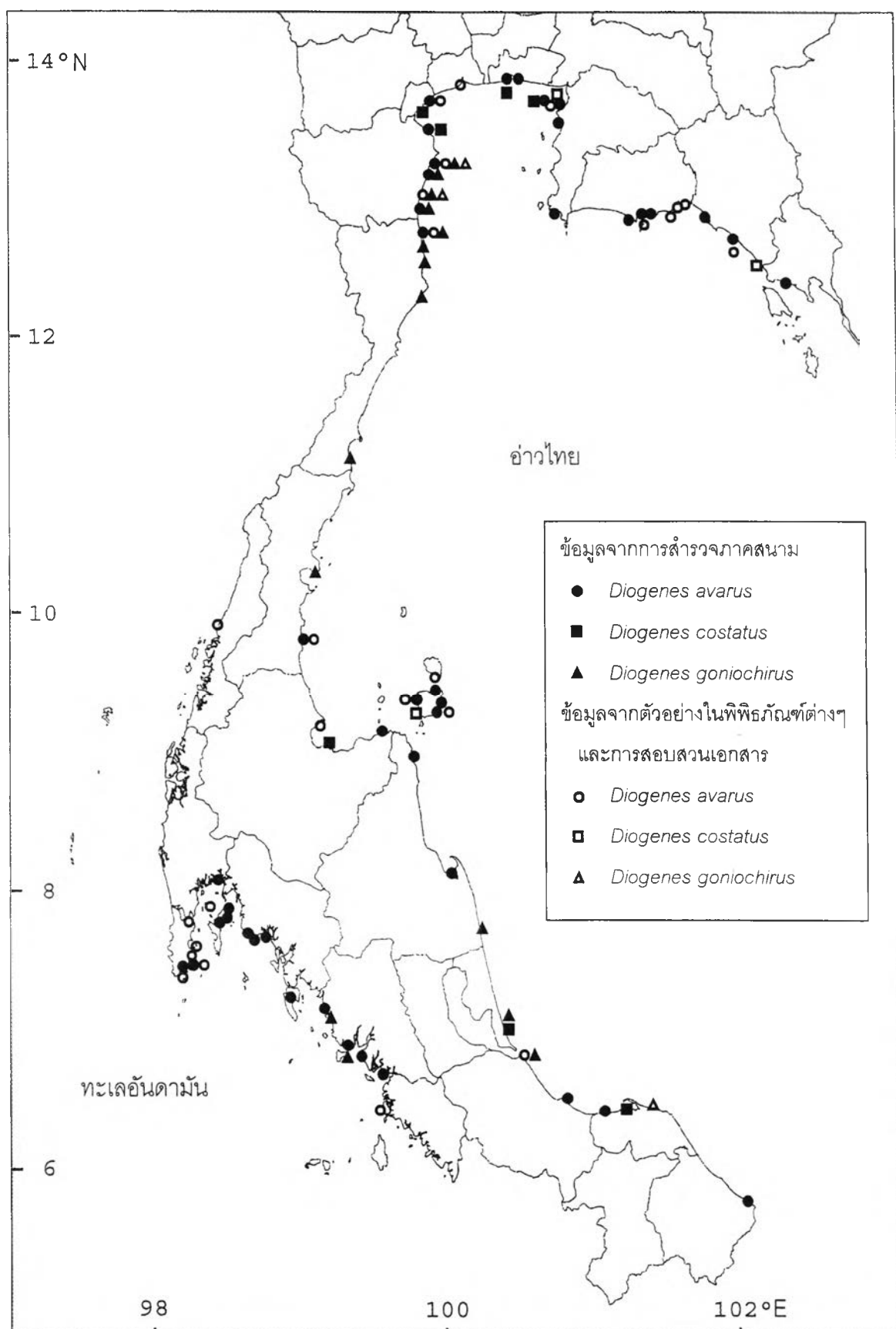
ภาพที่ 45 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Clibanarius* ในประเทศไทย (ต่อ)

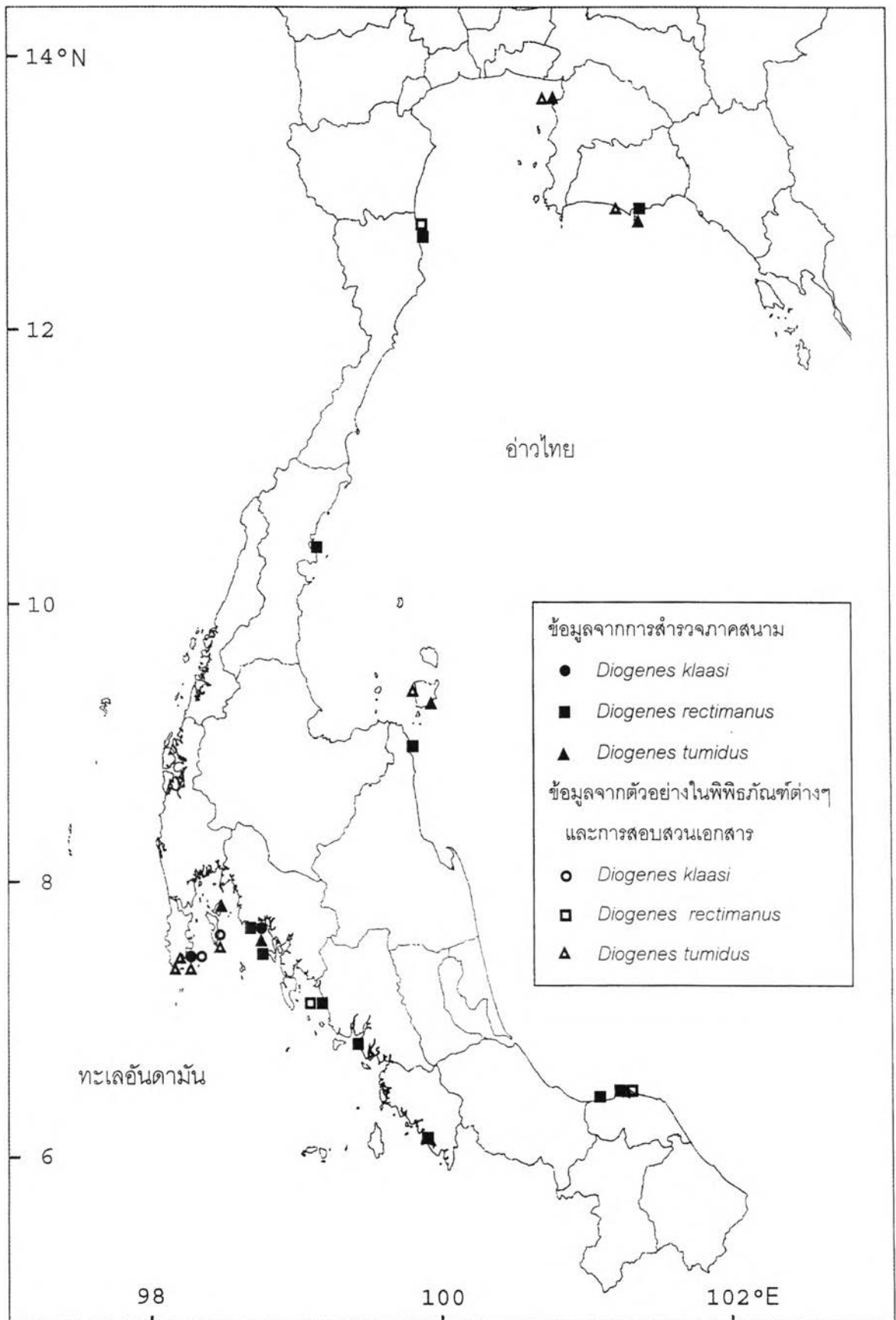
ภาพที่ 46 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Clibanarius* ในประเทศไทย (ต่อ)

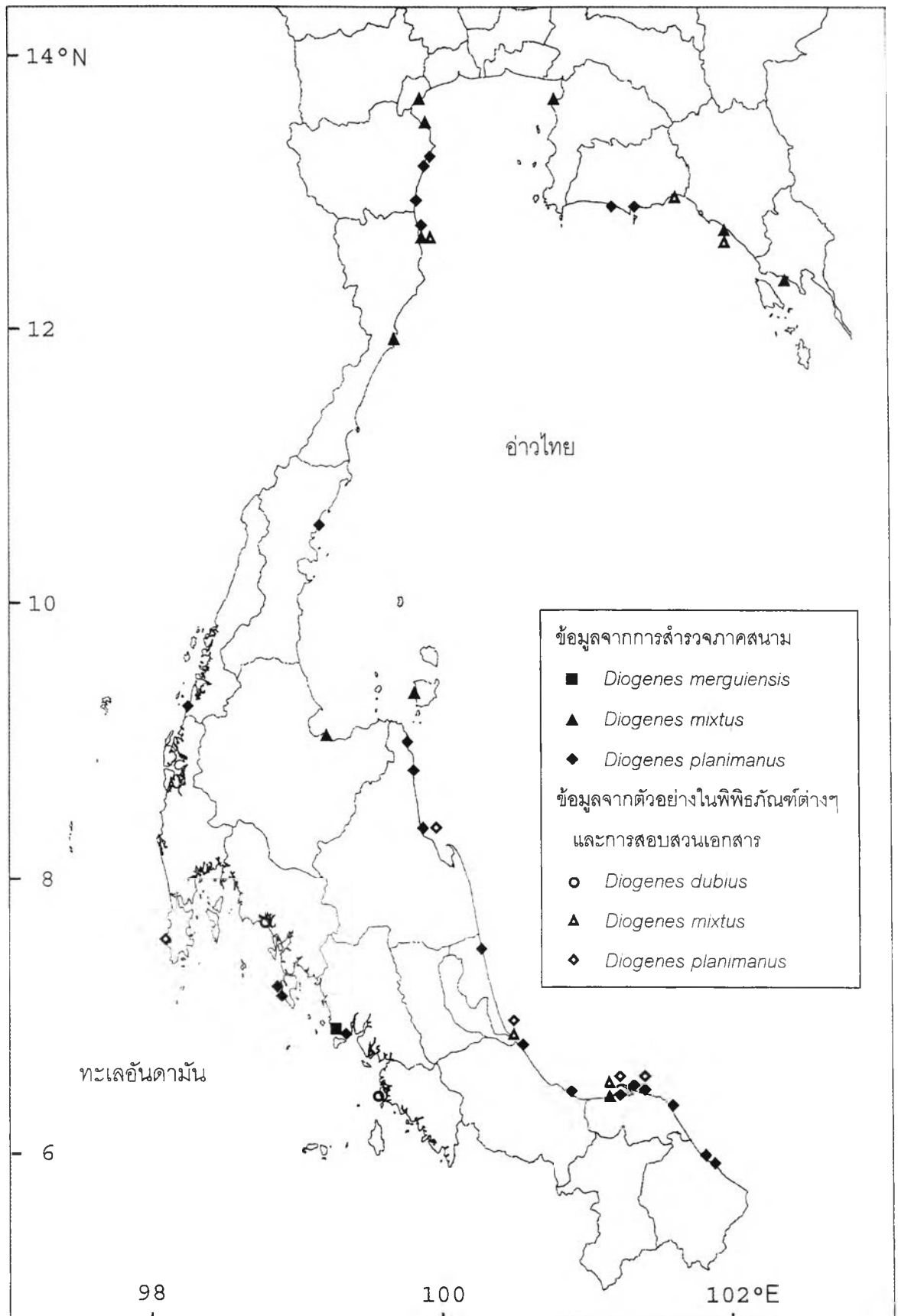
ภาพที่ 47 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Dardanus* ในประเทศไทย

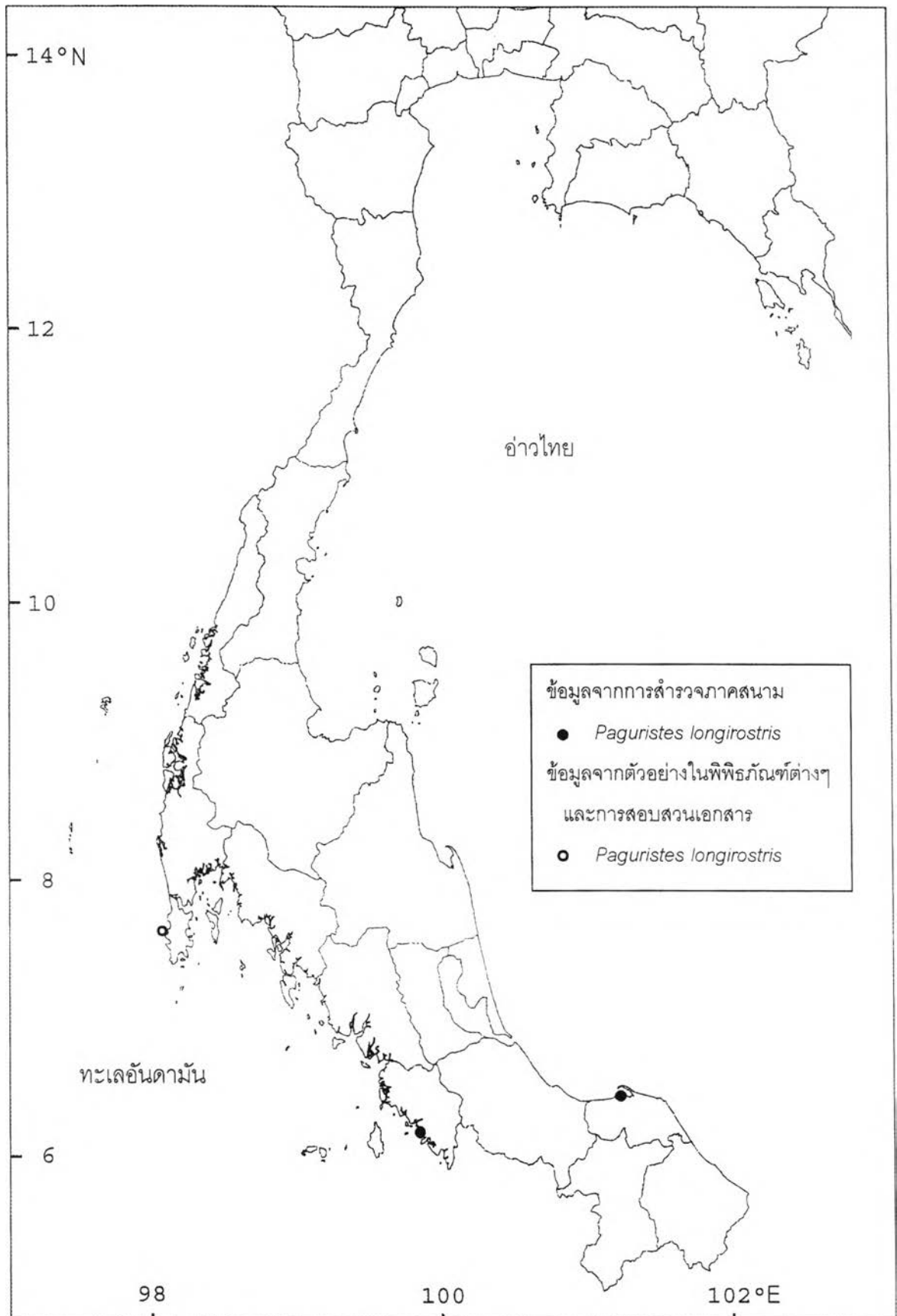
ภาพที่ 48 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Diogenes* ในประเทศไทย

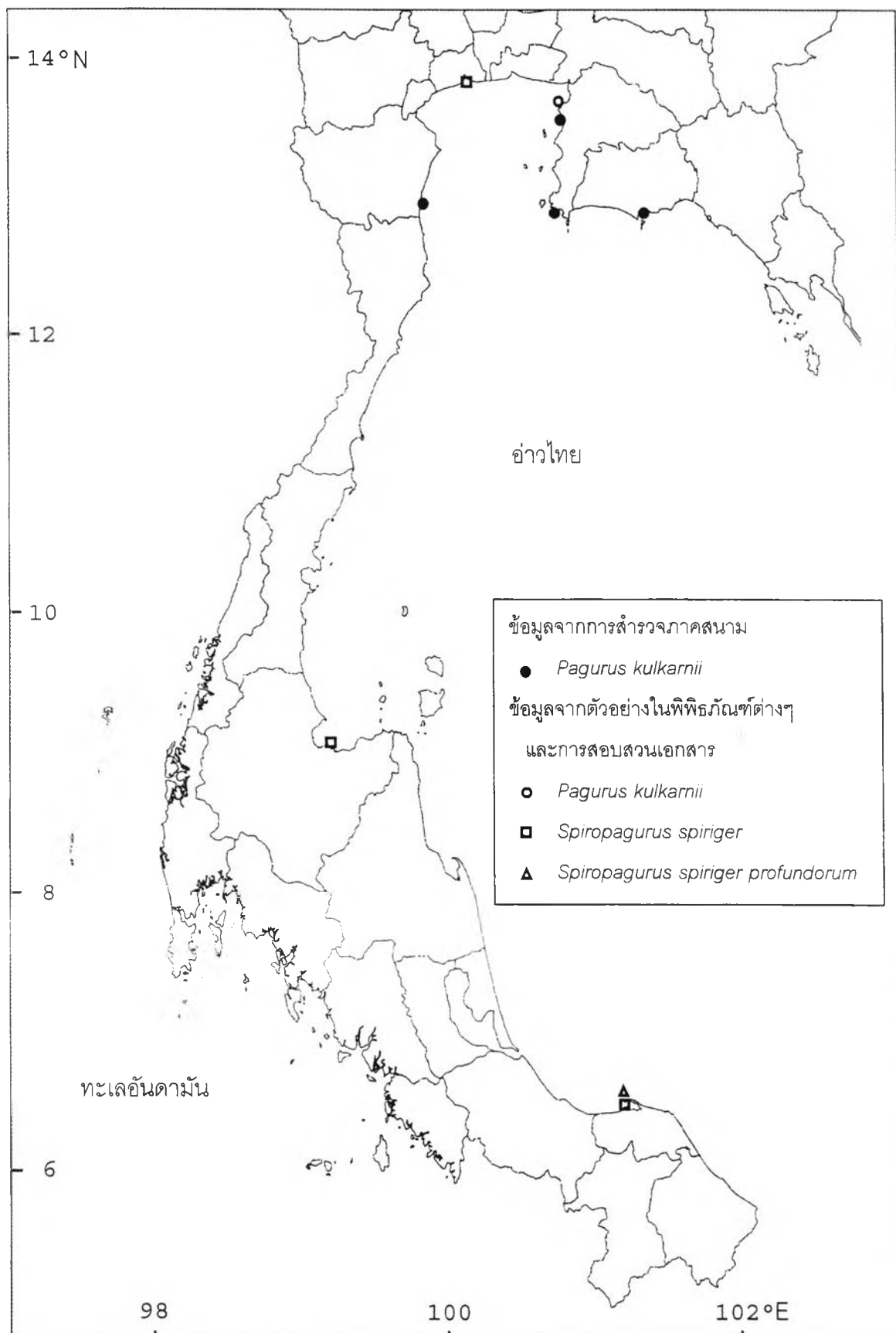
ภาพที่ 49 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Diogenes* ในประเทศไทย (ต่อ)

ภาพที่ 50 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Diogenes* ในประเทศไทย (ต่อ)

ภาพที่ 51 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Paguristes* ในประเทศไทย

ภาพที่ 52 แผนที่การกระจายของปูเสฉวนทะเลสกุล *Pagurixus*, *Pagurus* และ *Spiropagurus* ในประเทศไทย